

MV 29.12.1986

Irmeli Hanka

K A J A A N I N R A A T I H U O N E

Inventointi ja kunnostussuunnitelma

Diplomityö Oulun yliopiston
arkkitehtuurinosastolla

ohjaaja
vt prof. Jorma Huusko

KAJAANIN RAATIHUONE

Inventointi ja kunnostussuunnitelma

Sisällysluettelo	sivu
ESIPUHE	1
A JOHDANTO	3
A 1 RAATIHUONE - INSTITUUTIO JA RAKENNUSTYYPPI	3
A 2 KAJAANIN RAATIHUONE JA RAATIHUONE- HANKKEET RUOTSIN VALLAN AIKANA JA AUTONOMIAN AJAN ALUSSA	5
A 2.1 Ruotsin vallan aikana	5
A 2.2 Autonomian ajan alussa	6
A 3 KAJAANIN RAATIHUONEEN SUUNNITTELU JA RAKENTAMINEN	9
A 3.1 Suunnittelu	9
A 3.2 Rakentaminen	10
A 3.3 Rakentamisen jälkiselvittely	12
A 4 KAJAANIN RAATIHUONEEN TILOJEN KÄYTTÖ - TOIMINTA RAKENNUKSESSA 1831 - 1985	15
B INVENTOINTI	18
B 0.1 Työn suorittaminen	19
B 0.2 Arkisto- ja kirjallisuustutkimus ...	20
B 0.3 Kenttätyö - dokumentointi	20
B 0.4 Asiantuntijat, raatihuone- seminaari, muu koulutus ja tutustuminen	22
B 1 RAATIHUONEEN YMPÄRISTÖ JA SEN MUUTTUMINEN	25
B 1.1 Sijainti - Raatihuoneentorin ja tontin muodostuminen	26

	B 4.3	Varusteet	52
	B 4.31	Uunit ja lämmitys	52
	B 4.32	Valaistus	53
	B 4.4	Kalusteet	53
B 5	YHTEENVETO		
		Kajaanin raatihuoneen värit ja sisustus 1831 - 1986	55
C	SUUNNITELMA		56
C 1	RESTAUROINNISTA JA SÄILYTTÄMISESTÄ		56
C 2	RAATIHUONERAKENNUKSEN KÄYTTÖ- JA KUNNOSTUSSUUNNITELMA		59
	C 2.1	Perustukset ja kivijalka	60
	C 2.2	Rakennuksen runko	60
	C 2.3	Vesikatto	61
	C 2.4	Ulkoasu: vuoraus, maalaus, ikkunat ja ovet	61
	C 2.5	Sisustus	62
	C 2.6	LVIS-tekniikka	63
C 3	LUONNOS RAATIHUONEEN YMPÄRISTÖN KEHITTÄMISEKSI		65
	C 3.1	Tontti	65
	C 3.2	Tori	65
D	LÄHDE- JA KIRJALLISUUSLUETTELO		67
E	LIITELUETTELO		71

ESIPUHE

Kajaanin raatihuone on maassamme ainoa lähes alkuperäisessä asussaan säilynyt puinen yksikerroksinen raatihuone ja on koko tähänastisen olemassa olonsa, 155 vuotta, palvellut Kajaanin kaupungin hallinnon ja raastuvanoikeuden tilana. Raastuvanoikeudelle valmistuivat uudet toimitilat v. 1985 ja raatihuone jäi vaille käyttöä. Edellinen kunnostustyö on tehty 1960-luvun alussa, joten toimenpiteiden tarve on ilmeinen.

Raatihuonetta on tässä tutkimuksessa ja sen pohjalta laaditussa suunnitelmassa lähestytty suurena konservoitavana museoesineenä, ei rakennuksena, johon sen säilyttämiseksi on osoitettava toimintaa. Rakennus ei ole uhanalainen, vaan sen säilyttämistä pidetään selviönä ja tavoitteeksi on asetettu sen rakennushistoriallisen arvon palauttava kunnostus. Siksi niin Kajaanin kaupungin tekninen virasto kuin Kainuun Museokin on pitänyt tarpeellisenä selvittää, mitä rakennukselle on tapahtunut sen historian aikana. Tätä työtä on yhdessä allekirjoittaneen kanssa Kainuun Museossa tehnyt FK Raili Kauppila. Museovirasto on kannustaen seurannut työtä.

Yhteistyö historioitsijan kanssa on tehnyt mahdolliseksi laajan perehtymisen arkistoihin ja on helpottanut myös itse rakennuksen tutkimista. Tätä raporttia kirjoittaessani olen saannut käyttää työtoverini humanistin näkökulmasta laatimaa käsi-kirjoitusta, jonka toivon tulevan julkaistuksi. Vasta yhdessä sen kanssa tämä pääasiassa rakennuksen kuvaukseen rajoittuvana voi kertoa koko tarinan - taustoineen - Kajaanin raatihuoneesta.

Kainuussa ei ole ennen tehty perusteellista rakennustutkimusta. Kajaanin raatihuone on maakunnankin näkökulmasta erityisen antoisa kohde: Rakennus kuuluu vanhimpiin rakennuksiin, siitä on poikkeuksellisen runsaasti arkistomateriaalia, se on hyvin säilynyt eikä sen kunnostusten yhteydessä siitä ole poistettu tarpeettomasti rakennusmateriaalia. Lisäksi rakennukselle ja tai sen ympäristölle on tapahtunut lähes kaikki, mitä muullekin rakennuskannalle. Tutkimustulos, Kainuun Museoon talletetut näytteet ja arkistoidut dokumentit voivat toimia tulevan rakennustutkimuksen vertailumateriaalina.

A JOHDANTO

A 1 RAATIHUONE - INSTITUUTIO JA
RAKENNUSTYYPPI

Raatihuone on alunpitäen kaupungin hallinnon ja oikeudenkäytön keskus.

Raatihuoneita rakennettiin maamme kaupunkeihin jo keskiajalta lähtien, jolta ajalta oli peräisin myös vanha kaupunkien hallintojärjestelmä: Maistraatti, jonka muodostivat pormestari ja raatimiehet, sekä päätti että pani toimeen kaupungin sisäiset asiat ja raastuvanoikeutena huolehti myös oikeuden jakamisesta. Muu porvaristo sai vaikuttaa asioihin yleisissä raastuvankokouksissa. (C J Gardberg: Kaupunkilaitos keskiajalla ja uuden ajan alussa, s. 32 - 33)

Raatihuone oli maistraatin toimitila ja se kehittyi maallisen vallan kasvun myötä vastapainoksi hengellistä valtaa edustavalle kirkolle. Myös raatihuoneeseen kuului olennaisena osana torni, joka yhdessä kirkon tornin kanssa kohosi kaupungin muiden rakennusten yläpuolelle, ja sen soittokellolla ilmoitettiin raastuvankokousten alkamisesta. (C J Gardberg: Säätyläis- ja kaupunkikulttuuri, s. 170)

Vaikka raatihuoneen rakentaminen ilmeisesti koettiin kaupungin kunnia-asiaksi, oli se köyhimmille kaupungeille niin suuri taloudellinen rasitus, että rakentamista lykättiin vuodesta ja vuosikymmenestä toiseen. Valtiovaltakaan ei vaatinut sitä rakentamaan ennen v. 1619 julkaistua säädöstä kaupunkien hallinnosta, jossa kaupungit veloitettiin rakentamaan ja ylläpitämään tietyt julkiset rakennukset - tärkeimpänä raatihuone. Säädös ilmentää valtiovallan pyrkimystä kehittää kaupunkilaitosta sen lisäksi, että samaan aikaan perustettiin uusia kaupunkeja mahtikäskyllä. (Lilius: Kaupunkirakentaminen 1617 - 1856, s. 305)

1600-luvulla raatihuone vakiintui rakennustyyppinä: Ne olivat kaksikerroksisia hirsirakennuksia pohjakaavana paritupa tai eteiskamarillinen paritupa. Yläkerrassa olivat kaupunkihallinnon tilat: maistraatin ja raastuvanoikeuden istuntosali, usein erillinen porvariston kokoussali ja muutamia kamareita. Alakerta palveli muita kaupunkiyhteisön tarpeita: putka, palokaluvaja, kaupunginkellari, vahtimestarin huone sekä puoteja ja varastoja. (Lilius: Kaupunkirakentaminen, s. 317 - 318)

Tiedekunta/osasto/laitos		Tekijä	
tekninen tk/ arkkitehtuuri		Hanka, Irmeli	
Työn nimi			
Kajaanin raatihuone - inventointi ja kunnostussuunnitelma			
Oppiaine	Työn laji	Aika	Sivumaara
	diplomityö	marraskuu 1986	66+30+10
Tiivistelmä			
<p>Kajaanin raatihuone on maassamme ainoa lähes alkuperäisessä asussaan säilynyt puinen yksikerroksinen raatihuone. Valmistumisestaan v. 1831 aina v. 1985 asti se on palvellut Kajaanin raastuvanoikeuden ja yhtenä kaupungin hallinnon toimitilana.</p> <p>Rakennuksen on suunnitellut intendentinkonttori C.L. Engelin johdolla kajaanilaisten v. 1825 laatiman luonnoksen pohjalta.</p> <p>Empiretyylistä raatihuonetta on muokattu varsin vähän. Huomattavin muutos on ollut 6-ruutuisten ikkunoiden vaihtaminen T-karmi-ikkunoiksi ja niiden kehystäminen uusrenesanssin ihanteiden mukaisiksi v. 1904.</p> <p>Rakennuksen ulkoväri ja sisustus ovat sen sijaan heijastaneet jatkuvasti paikallisin edellytyksin tyylivaihteluita. Suoritetussa inventoinnissa säilyneet kerrokset on eroteltu, kuvattu ja ajoitettu havaintoihin ja arkistolähteisiin sekä kirjallisuuteen perustuen. Materiaali - piirustukset, valokuvat, sanalliset selostukset ja näytteet - on talletettu rakennustutkimuksen käyttöön esim. vertailuaineistona.</p> <p>Rakennushistoriallisessa tutkimuksessa on kaksi näkökulmaa: rakennuksen historian selvittäminen ja sen säilymisen edistäminen historiallisten arvojen turmeltumatta.</p> <p>Koska Kajaanin raatihuoneella on monumenttiarvoa, rakennus itse ja sen tutkimuksessa esiinnoituneet vaiheet ja ominaisuudet määrittävät puitteet, joihin sen tuleva käyttö sopeutetaan. Rakennukseen kohdistuvat toimet rajoitetaan sen säilymisen kannalta välttämättömiin. Niihin kuuluvat myös sopivan, pysyvän käytön vaatimat toimet. Kunnostussuunnitelmassa sopivaksi on katsottu vähän asiakaskäyntejä aiheuttava toimistokäyttö, johon liittyy pienimuotoista kokoontumista ja rakennuksen esittelyä siitä kiinnostuneille.</p> <p>Rakennus maalataan ikkunamuutosta seuraavan värityksen mukaisesti ja sisustetaan vallinneen käyttö- ja sisustustapahierarkian mukaan. Arvokkaat torin puolen huoneet tapetoidaan kuten 1910- ja 1920-luvuilla, ja vaatimattomammat pihan puolen huoneet maalataan kuten v. 1839. Eteisestä palautetaan kulku istuntosaliin ja paljastetaan alkuperäiseen tapaan ullakonportaat.</p> <p>Kajaanin raatihuoneen torin hahmo - umpikulmainen aukio, jolla risteää kaksi katua - on peräisin jo P. Cedersparren asemakaavasta v. 1731. Se on ollut varsin eheästi toteutuneena noin sata vuotta, mutta on sodan jälkeen uudisrakentamisen myötä hajonnut. Raatihuone toreineen yhdessä jokimaiseman kanssa ovat Kajaanin kaupunkikuvan ja paikallisen identiteetin kannalta keskeiset tekijät. Siksi on syytä palauttaa koko muoto ja luonne julkisena, avoimena ulko-oleskelutilana.</p>			
Muita tietoja			

A 2 KAJAANIN RAATIHUONE JA RAATIHUONE-
HANKKEET RUOTSIN VALLAN AIKANA JA
AUTONOMIAN AJAN ALUSSA

A 2.1 Ruotsin vallan aikana

Vuonna 1651 Pietari Brahen käskystä perustetulle Kajaanin kaupungille valittiin pormestari ja raatimiehet v. 1659, mistä kaupungin hallinto alkoi kehittyä. Raastuvan kokouksessa 23.3.1659 tuotiin ilmi kreivi Brahen kehoitus rakentaa raatihuone, joka ilmeisesti valmistui v. 1663. Se oli yksikerroksinen hirsirakennus - pelkkä tupa tai paritupa - mahdollisesti sisäänlämpiävä vuoteen 1688, jolloin hankittiin uudet ikkunat ja kivinen uunipiippu ja rautapeltejä. Rakennukseen hankittiin v. 1674 kello ilmoittamaan kokousten alkamisesta ja v. 1690 tehtiin laudoista torni niin kuin raatihuonerakennuksessa tulikin olla. Rakennuksen sijaintia ei tunneta.

(A Vartiainen: Kajaanin historia I, s. 120 - 122, 130, 134 - 136)

Verrattuna samanaikaisiin rannikkokaupunkien raatihuoneisiin - kaksikerroksisiin puu- ja kivitaloihin torneineen - Kajaanin raatihuone oli pieni ja vaatimaton, mutta ilmeisen riittävä kokoontumistila niille muutamalle kymmenelle miehelle, jotka kokouksiin ottivat osaa, eikä Kajaanilla köyhänä sisämaakaupunkina olisi ollut varaakaan komeampaan.

Rakennus tuhoutui isonvihan aikana (v. 1714 - 1716), minkä jälkeen "maistraatti kokoontui siinä tuvassa, jossa raastuvanoikeutta tavallisesti pidettiin" - sijainniltaan tuntemattomissa vuokrataloissa, kunnes v. 1747 kaupunki osti raatihuonekäyttöön linnan komendantin Didrik Troliinin leskeltä Anna Greta Rahselta talon ja tontin. (nyk. Linnan- ja Brahenkadun kulmatontti I:1:3)

Raadin kokoustilana käytettiin 11 kyynärää (6,53 m) pitkää ja leveää salia, jossa oli kaksi lasiikkunaa, maalatut ikkunapuitteet, kaksinkertaiset ikkunaluukut, tiiliuuni ja kaksipuolinen maalattu ovi, mikä kaikki oli aikanaan ylellisyyttä Kajaanissa. Rakennuksessa oli lisäksi eteiskamari ja leipomatupa. Rakennusta käytettiin myös kaupungin kassanhoitajan virkapaikkana ja korkea-arvoisten vieraiden majoitustilana. Tontin toista asuinrakennusta vuokrattiin markkina-aikana kauppiaille ja muille markkinavieraille.

(Ahonen: Kajaanin historia III, s. 23 - 24, 33
Gebhard: Kuvaelmia Kajaanin kaupungista, s. 47-48
Tyrkkö: Kajaanin historia II, s. 239 - 241)

Anomus, jossa pyydettiin virallista lupaa saada rakentaa uusi raatihuone allekirjoitettiin samana päivänä kuin em. kertomus. Se toimitettiin asianmukaisesti Oulun läänin kuvernöörille, jota pyydettiin saattamaan se edelleen Keisarillisen Majesteetin hyväksyttäväksi. Lisäksi pyydettiin rakentamisavustusta julkisista varoista paitsi kaupungin varattomuuden vuoksi myös 1807 sattuneen kaupunkipalon johdosta. Anomus sisältää myös huonetilaohjelman ja kustannusarvion rakennuksen vaatimista tarvikkeista, joiden pohjalta intendentinkonttoria pyydettiin laatimaan piirustukset, sillä kaupungissa ei ollut sellaiset laatimaan kykenevää rakennusmestaria.

Kaupunkilaiset esittivät rakennettavaksi puusta kaksikerroksisen 30 kyynärää (17,81 m) pitkän ja 15 kyynärää (8,91 m) leveän raatihuoneen torneineen, ja sen yläkertaan tulisi tilava istuntosali, odotushuone, arkisto, veron- ja maksujen kantohuone sekä huutokauppakamari ja alakertaan ruiskuhuone, kaksi vahtihuonetta ja kaksi varastohuonetta. (Raatihuoneen rakentamisanomus 10.7.1815 STO 120/171 KD 1815)

Tilaohjelma vastasi jo vakiintunutta raatihuoneiden tilaohjelmaa. Vaikka ulkoarkkitehtuurista ei edellisen perusteella voi tehdä paljoakaan päätelmiä, kustannusarvion maininta punaiseksi maalaamisesta kytkee sen puuraatihuoneperinteeseen.

Vasta neljän vuoden kuluttua saadussa vastauksessa todettiin, ettei asiassa ole voitu ryhtyä toimenpiteisiin, koska anomuksessa ei ollut esitetty riittäviä perusteita puusta rakentamiselle. (Kirje Kajaanin maistraatille 8.4.1819 Da:17 Oulun lääninkanslian kirjekonseptit)

Samoihin aikoihin, kun kajaanilaiset saivat tiedon anomuksensa ehdollisesta hylkäämisestä, heille tuli tieto tsaari Aleksanteri I:n vierailusta kaupungissa saman vuoden elokuussa.

Tsaari kävi myös vanhassa raatihuoneessa. Siinä yhteydessä tuli varmasti esille uuden raatihuoneen rakentaminen. Uusi anomus on päivätty 25.8.1819 - tsaarin vierailupäivänä. Anomuksessa on voimakas vetoisuus rahoituksen saamiseksi hanketta varten ja lisää perusteluja puusta rakentamiselle: kivistä

A 3 KAJAANIN RAATIHUONEEN SUUNNITTELU
JA RAKENTAMINEN

A 3.1 Suunnittelu

Liite: A 3.1

Raatihuonepiirustukset Kajaani 1825,
intendentinkonttori 1826

Keväällä 1825 kajaanilaiset saivat tiedon 6000 banco-ruplan avustuksen myöntämisestä. (Hans Kejsersliga Majestäts nådiga resolution 23.2.1825 OMA KMA Ha:1)

Tämä merkitsi myös senaatin lupaa rakentaa raatihuone puusta. Muutoin valtiovalta ei ottanut kantaa esitettyihin suunnitelmiin eikä intendentinkonttori ollut laatinut niiden pohjalta pyydettyjä piirustuksia ja kustannusarviota.

Piirustukset raatihuonetta varten laadittiin syksyllä 1825 Kajaanissa. Suunnitelma muuttui oleellisesti aikaisemmista sanallisista kuvauksista. Lähtökohdaksi oli otettu yksikerroksisuus, mikä oli Oulun läänin v. 1824 hyväksytyn rakennusjärjestyksen ehto puusta rakentamiselle. Toisaalta ei avustus ollut kovin suuri, mikä ilmeisesti aiheutti karsintaa tilaohjelmassa. (Rakennusjärjestys Oulun läänin kaupunkeja varten 31.1.1824 OMA KMA Ha:1)

Kajaanilaisten laatima raatihuonesuunnitelma on varhaisimpia Helsingin ulkopuolella tehtyjä yksityiskohtaisia suunnitelmia puiseksi empirerakennukseksi: vaakalautavuoraus, jossa rustikoitu ja sileä seinän osa, ullakkokerroksessa puolipyöreät lunetti-ikkunat, pilasterien rajaama keskirisalliitti päätykolmioineen ja 6-ruutuiset ikkunat palkistokehyksineen. Lisäksi suunnitelmaan kuuluu jyrkkä aumakatto ja torni lanterniineineen. Pohjakaava on karoliininen.

Monet yksityiskohdat paljastavat suunnitelman tuntemattoman tekijän olleen vailla arkkitehtikoulutusta, mutta hän on saanut virikkeitä uusimmista suomalaisista rakennuksista.

Raatihuonesuunnitelmaan liittyvä torialueen mittaus sisältää yksityiskohtaisia huomautuksia toria ympäröivistä rakennuksista sekä perustamisolosuhteista raatihuonetontilla. (VA BD 103/177 1825)

Vuoteen 1828 mennessä oli varoja kertynyt siinä määrin, että päätettiin järjestää julkinen urakka-huutokauppa. (tk 18.2.1828, Suomen Virallinen Lehti 13.3.1828)

Perinteinen tapa suoriutua julkisesta rakentamisesta oli teettää työ kaupungin asukkailla päivätöinä. Yhä vaativimmat hankkeet alettiin 1800-luvun alusta lähtien kuitenkin teettää urakkatyönä ammattirakentajilla, jotka saattoivat toimia koko maan alueella.

(Lilius: Kaupunkirakentaminen, s. 367)

18.6.1828 pidetty huutokauppa ei tuonut yhtään tarjousta, eikä myöskään uusintahuutokauppa 27.2.1829, vaikka siitä oli virallisen lehden lisäksi kuulutettu kaikissa läänin kirkoissa. (tk 27.2.1829) Kaupunki kartutti kassansa myöntämällä lisää lainoja. (tk 3.11.1828)

Kolmannessa urakkahuutokaupassa 27.2.1830 ilmoitettiin kolme urakoitsijaa, joista raahelaisen kauppias Durcmanin köydenpunoja Olof Westerlundin asiamiehenä tekemä alin tarjous 8454 ruplaa 50 kopeekkaa hyväksyttiin. (tk 27.2.1830) Lisäksi kaupunkilaiset olivat jo aiemmin luvanneet hirsien ja peruskivien hankkimisen lisäksi suorittaa osan työtä päivätöinä. Kustannusten pienentämiseksi oli myös määrätty viisareilla varustettu kellotaulu laitettavaksi vain torin puolelle.

Westerlundin sijaan rakennusmestariksi Kajaaniin saapui Adam Johan Keijonen. Syy vaihdokseen on epäselvä, mutta kajaanilaiset olivat ilmeisesti tyytyväiset, että Keijonen otti urakan samoilla ehdoilla.

Alunperin talonpojaksi mainittu Keijonen (s. 1787 - k. 1832) (Maaningan seurakunta MMA) oli kiertelevä kansanrakentaja. Vuotta aiemmin hän oli yhdessä kolmen muun rakentajan kanssa tehnyt urakkasopimuksen Oulun tuomiokirkon rakentamisesta. Tässä yhteydessä hänen ammattinimikkeenään käytettiin "kirkonrakentajaa", joten hänellä lienee ollut kokemusta alalta ja häntä on voitu pitää päteväenä raatihuoneurakan suorittajaksi. (Hautala: Oulun kaupungin historia II, s. 349 - 350)

Rakentamisvaiheesta ei ole moniakaan mainintoja maistraatin pöytäkirjoissa: 3.5.1830 keskusteltiin valvojan määräämisestä työmaalle, mutta kaupunkilaiset eivät pitäneet sitä tarpeellisena. 5.7.1830 pormestari yleisessä kokouksessa ilmoitti käsityksensä, että perustukset oli huonosti laadittu. Muurari Anders Pikkarainen määrättiin tutkimaan asiaa.

Kirjelmässään hovioikeudelle rakennusmestari Keijonen kommentoi vain niitä syytteitä, joiden suhteen raastuvanoikeus oli määrännyt hänet suorittamaan toimenpiteitä. Ikkunoiden ja pilasterien siirtämistä keskemälle hän perusteli sillä, että näin jaoteltuna seinä kantaisi paremmin tornin painon ja myös sisätilojen kannalta ratkaisu oli edullisempi. Oviin vaaditut muutokset hän katsoi tarpeettomiksi eikä savupiipuissa ollut mitään vikaa. Vaadittuja ilmanvaihtoaukkoja ei piirustuksissa ollut ja, jos sellaisista oli mainittu kustannusarviossa, kyseessä oli virhe.
(A Keijonen kirjattu saapuneeksi 14.1.1832)

Kajaanilaiset puolestaan valitsivat toimikunnan, joka laati selostuksen tapahtumien kulusta sekä 27 kohtaisen syyteluettelon alkaen keuhkoista perustuksista ja päättyen tornin huipulla olevaan liian pieneen nuppiin. (tk 19.12.1831, kirjelmä 31.12.1831)

Vaasan hovioikeus palautti asian Kajaanin raastuvanoikeuteen uusintakäsittelyä varten ja raatihuoneen katselmus määrättiin suoritettavaksi puolueettoman asiantuntijan läsnäollessa.
(Vaasan hovioikeuden välipäätös 7.3.1832)
Adam Keijonen kuoli Oulussa 14.5.1832 ja asiassa tehtiin sopuratkaisu kajaanilaisten ja leskeä ja alaikäisiä perillisiä edustavan Petter Keijosen kesken: kajaanilaiset ottivat rakennuksen sellaisenaan vastaan ja perillisille maksettiin 1000 ruplan korvaus. (tk 25.8.1832)

Viat ilmeisesti katsottiin lopulta sellaisiksi, että niiden kanssa tultaisiin toimeen ja vähäistä viimeistelyä voitiin tehdä ilman, että siitä asiakirjoissa mainittiin.

Kiista aiheutui paitsi urakoitsijan todellisista laiminlyönneistä ja virheistä myös Kajaanin kaupungin kokemattomuudesta julkisena rakennuttajana, mikä ilmeni rakennusaikaisen valvonnan laiminlyöntinä sekä kyvyttömyytenä ajaa urakoitsijaan kohdistuvia vaatimuksia. Myös ilmoitus rakennuksen valmistumisesta tuli ehkä yllätyksenä - urakkasopimuksessa aikaa oli jäljellä vielä puoli vuotta.

155 vuotta rakennuksen valmistumisen jälkeen, kun se varsin hyväkuntoisena edelleen seisoo paikoillaan palveltuaan raastuvanoikeuden ja yhtenä kaupungin hallinnon tilana koko tämän ajan vaikuttaa kajaanilaisten raatihuoneen luonnehdinta kohtuuttomalta:

A 4

KAJAANIN RAATIHUONEEN TILOJEN KÄYTTÖ - TOIMINTA
RAKENNUKSESSA 1831 - 1985

Liite: A 4 Muutospiirustus 1935

Hallinon ja oikeudenkäytön tilat - istuntosali, virastohuone ja arkisto - sijaitsivat tornin puolella ja aputilat - eteinen, odotushuone ja vahtimestarin / kaupunginpalvelijan asunto - pihan puolella.

Tilat ovat alunperin olleet täysin tyydyttävät ja riittävät, mutta kun vuodesta 1875 - kunnallishallinnon uudistuksesta - alkoi hallinnon organisaation kasvu ja myös Kajaanin kaupunki alkoi kehittyä erityisesti vuosisadan vaihteesta lähtien, kävi raatihuone vähitellen ahtaaksi.

Uuden kaupunginvaltuuston istunnot pidettiin raatihuoneella vuodesta 1875 virastotalon valmistumiseen asti v. 1919. Virastotalon tuhouduttua vuoden 1940 pommituksissa kokoontui kaupunginvaltuusto taas vuoteen 1951 asti raatihuoneella. (Ahonen, s. 212 - 213)

Kaupungin taloudesta ja valtuuston päätösten valmistelusta ja toimeenpanosta vastaavaksi elimeksi tuli v. 1877 rahatoimikamari, jonka johdettavaksi tuli myös kaupungin virkamiehistö. Rahatoimikamarin konttori oli v. 1880 alkaen avoimna raatihuoneen etuhuoneessa (III) keskiviikoisin klo 4 - 5 ip (Ahonen, s. 230). Varsinaiseksi toimitilaksi vakiintui torinpuoleinen virastohuone (II). 1910-luvulla rahatoimikamari sai käyttöönsä molemmat Linnankadun päädyn puoleiset kamarit (II ja III). V. 1919 se muutti virastotaloon. (kv 15.2.1919, Rtkri 1.5.1919)

Poliisitoimi on toimitilojensa suhteen ollut kiinteässä yhteydessä raatihuoneeseen - kaupunginpalvelija oli myös järjestyksen valvoja ja vanginvarvoja. Vuodesta 1892 oli raatihuoneen etummainen huone - odotushuone (III) nimettynä poliisikonttoriksi. (kv 15.12.1892) Vuonna 1913, kun poliiseja oli jo kymmenkunta oli tilanne käynyt kestävämmäksi, mikä ratkaistiin kunnostamalla vanha corps de garde-rakennus samalla tontilla poliisilaitoksen käyttöön (18.6.1914) ja rahatoimikamarin muutettua 1919 sai poliisi sen tilat toimistotiloiksi (rtkri 1.5.1919). Torinpuoleinen kulmahuone (II) oli poliisimestarin työhuone ja pihanpuoleinen huone (III) kansliana, paitsi että se toimi myös istuntosalin odotushuoneena. Omat tilat poliisilaitokselle valmistuivat samalle tontille 1935.

1800-luvulla raatihuoneella pidettiin myös juhlatilaisuuksia, mm. Elias Lönnrot on kertonut raatihuoneella järjestetyistä suurista juhlista. (Heikkinen: Korpi tohtorin jalanjäljillä, s. 107) Vuosisadan lopulla VPK järjesti tilaisuuksiaan raatihuoneella.

Juhlakäyttö ei kuitenkaan ole ollut Kajaanin raatihuoneelle luonteenomaista - ovathan tilat varsin vaatimattomat. Arvokkaita tilaisuuksia järjestettiin ylipäänsä vähän ja pienemmät juhlat pidettiin porvaristotaloissa. (Ahonen, 200 - 201) 1900-luvun alusta lähtien juhlatilaisuudet järjestettiin kaupungintalossa ja työväentalossa.

1870-luvulla tiukennettiin paloturvallisuusmääräyksiä, minkä jälkeen raatihuoneen torni määrättiin käytettäväksi palotornina. (kv 14.4.1882) Viime sotien aikana toimi torni ilmaivalvontapaikana.

B 0.1 Työn suorittaminen

Rakennushistoriallinen tutkimus voidaan jakaa vaiheisiin: esityöt, kenttätyöt ja raportointi sekä tulosten julkaiseminen.

Esityöt ovat valmistautumista tehtävään: kirjallisuus- ja arkistotutkimusta, tutustumista kohteeseen, koetutkimusta sekä tehtävän hahmottamista.

Kenttätyöt (vrt arkeologiset tutkimukset) ovat kohteen dokumentointia piirtämällä, mittaamalla, ottamalla näytteitä ja valokuvaamalla havaintoja analysoiden ja tulkiten. Koska ne usein edellyttävät myös purkamista, osa niistä on mahdollista suorittaa vasta restauroinnin / rakennukseen kohdistuvien toimenpiteiden yhteydessä.

Raportoinnissa järjestetään ja kootaan yhteen kenttätyön tulokset. Tulosten julkaiseminen edellyttää lisätyöstämistä.
(Andersson - Rosenqvist, s. 25)

Käytännössä vaiheet limittyvät ja usein on tarpeen palata edelliseen. Lisäksi työskentelyyn vaikuttavat - ja raatihuoneenkin tutkimuksessa ovat vaikuttaneet - vuodenajat, sää, olosuhteet rakennuksessa, arkistomateriaalin ja kirjallisuuden käyttöön saaminen, työvoiman saanti, asiantuntijoiden ja haastateltavien tapaamisten, tutustumiskäyntien ja tehtävään liittyvän koulutuksen ajoittuminen, tiedotusvälineiden kiinnostus, muut museon toimintaan liittyvät tehtävät sekä tietenkin tekijöiden ominaisuudet.

Kajaanin raatihuoneen tutkimus on tapahtunut kaupungin aloitteesta Kainuun museoon palkattujen kahden tilapäisen tutkijan toimesta. Museovirasto on seurannut työn edistymistä.

Tutkimus aloitettiin elokuussa 1985. Esityöt kestivät pari kuukautta, arkistotutkimuksen osalta lähes jouluuun. Alustava kenttätyövaihe valmistui joulukuussa. Talvi 1986 käytettiin raportointiin tarkistuksia tehden. Keväällä aloitettujen korjaustöiden valvonnan ohella suoritettiin täydentävää dokumentointia työn aikana esiintulleista seikoista. Tämä raportti on kirjoitettu kesällä ja syksyllä 1986.

Ohjetta - toimitaan kuin asutussa huoneessa, jossa kaiken pitää näyttää siistiltä aina remonttipäivään asti (Kaila: Rakennustekniikka, s. 102 Rakennuskonservointi) - tuli kuitenkin rikotuksi. Jo tutkimusvaiheessa poistettiin 1960-luvulla tehty väliaikainen koolaus ja levytys, mitä puolestaan ei aikanaan ollut tehty alla olevia pintoja säästellen. Omatkaan avaukset ja irrottelut eivät aina onnistuneet. Sitäpaitsi pintakäsittelyistä otettiin varsin suuret näytteet - niiden pohjalta on mahdollista hahmottaa esim. tapetin koko kuvio.

Maaliskuussa aloitetuissa tässä vaiheessa ala- ja välipohjaan rajoittuneissa korjaustöissä pyrittiin myös noudattamaan varovaisen puuttumisen linjaa sillä työt aloitettiin puoli vuotta suunniteltua aikaisemmin eikä tutkimus puhumattakaan sen pohjalta laadittavasta suunnitelmasta ollut valmis. Tästä syystä inventoinnin kuvauksiin sisältyvät myös sen aikana tehdyt ja päätetyt korjaustoimenpiteet. Ne on yritetty tehdä "samaa tapaan kuin säästäväinen isäntä olisi tehnyt - ilman varsinaista entistämistavoitetta, mutta perinteellisin menetelmin". (Kaila, s. 36)

Raskaimmat työt suorittivat teknisen viraston rakennusosaston ja rakennusliike M. Karjalaisen työntekijät. Myös museon vahtimestari Ari Väisänen on ottanut osaa monin tavoin tutkimukseen liittyviin töihin. Tutkijatkaan eivät ole kaihtaneet sorkkarautaa kevyempiä työkaluja, työn luonteeseen kuuluu kiipeily telineillä yltä päältä pölyssä.

Dokumentoinnissa on käytetty sekä musta-valko- että väridiakuvausta ja sen ovat suorittaneet museon valokuvaaja Anneli Suihko ja tutkijat.

Rakennus on mitattu ja siitä on piirretty mitta-kaavaan 1:50 pohjat, 3 leikkausta, 2 julkisivua ja aksonometria. Lisäksi on piirretty listat sekä ikkunat ja ovet detaljeineen ja heloineen sekä laadittu rakenne ja julkisivudetaljipiirustuksia.

Mittaukseen on osallistunut tutkijoiden lisäksi Tarja Roininen, joka on laatinut pääosan piirustuksista. Aksometrian ja osan piirustuksista on tehnyt Irma Pulkkinen. Tämän raportin ovat puhtaaksikirjoittaneet teknisen viraston konekirjoittajat Anne Karsikas ja Minna Mäkitupa.

4.10.1985

amanuenssi Leena Arkio-Laine esitteli Helsingin kaupungin museossa käytettyjä dokumentointi- ja raportointimenetelmiä

22.10.1985

toimistopäällikkö Pekka Kärki, Museovirasto, suoritti Kajaanin raatihuoneen tarkastuksen

23.-24.10.1985

Kainuun prikaati löysi ja poisti räjähtämättömän palopommin räystäslaudoituksesta - ohjeet toimista räjähdysaineita yms. epäiltäessä ja löydettyäessä

11.11.1985

konservaattori Pentti Pietarila, arkkitehti Pasi Kaarto ja tutkija Marja-Terttu Knapas, Museovirasto, tutustuivat raatihuoneeseen muun virkamatkan yhteydessä

20.2.1986

Raatihuone-seminaari Kajaanissa asiantuntijoina:

- professori Henrik Lilius, Helsingin yliopisto,
 - toimistopäällikkö Pekka Kärki, Museovirasto,
 - arkkitehti Panu Kaila, Museovirasto,
 - kaupunginarkkitehti Erkki Vähämaa, Kajaanin kaupunki
- Seminaari teki aloitteen raatihuoneen suojelusta (liite)

10.3.1986

Museoiden rakenteelliset erityisvaatimukset - seminaari Suomenlinnassa (liite)

11.3.1986

tutkija Mirja Kanervan yksityinen luento konservointiettiikasta ja kirjallisuuden esittely

12.3.1986

tutustuminen Tuomarinkylän kartanon restaurointityöhön

B 1 RAATIHUONEEN YMPÄRISTÖ JA SEN
MUUTTUMINEN

Liite: B 1 Karttoja ja piirroksia

Valmistuessaan raatihuone oli komea rakennus verrattuna kaupungin Lönrotin "pieniksi rötyköiksi" kuvaamien rakennusten rinnalla. (Ahonen, s. 116) Sitäpaitsi se seiso i varsin yksinäisenä vasta hahmottumassa olevan torin laidalla.

Rakentaminen vilkastui 1830-luvun lopulla ja valititseva tyyli oli raatihuonetta vaatimattomammin tulkittu empire rakennusten kuitenkin kasvaessa massaltaan raatihuoneen kokoisiksi. Vuosisadan puoliväliin mennessä oli torin ympäryys muotoutunut eheäksi kokonaisuudeksi, jollaisena se säilyi vuosisadan vaihteeseen ja edelleen vain vähän muutettuna 1930-luvun lopulle.

Vuosisadan vaihde merkitsi murrosta kaupungin kehityksessä: rautatie, seminaari, puunjalostusteollisuus, sähkö, puhelin ja oma sanomalehdistö.

Uusissa ja uudistetuissa / korotetuissa / laajennetuissa rakennuksissa kertaus- ja nikkarityylin ohella näkyi jugend-piirteitä, jotka 1920-luvulla antoivat tilaa uusklassismille. Tämä kaikki tapahtui paitsi kaupungissa myös raatihuoneen torin varren rakennuksissa ja pieninä piirteinä jopa raatihuoneessa.

V. 1935 nousi raatihuoneen tontille funktionalistinen poliisitalo (nyk. taidehalli) ja v. 1940 torin vastakkaiseen kulmaan neljäkerroksinen hotelli.

Kajaanin pommitus talvella 1940 raivasi tilaa jo alkaneelle muutokselle, joka tämän päivän tuloksiltaan on varsin musertava. Torin muuttuminen materiaaleiltaan, rakennustyyyleiltään ja -masoiltaan sekalaisten rakennusten ympäröimäksi paikoitusalueeksi on kaupunkikulttuurin skandaaleja.

Raatihuone on jäänyt uudisrakentamisen jalkoihin ja puristuksiin. Keskustan vanhimpana vailla ikätovereita olevana rakennuksena se paitsi puolustaa tonttiaan ehkä muistuttaa mahdollisuudesta ratkaista torin käyttö jollain muulla tavalla.

V. 1825 kajaanilaisten laatimassa raatihuonesuunnitelmassa on mittauspiirustus, josta käy ilmi paitsi rakennuksen tarkka sijainti myös torin ympärillä olevat rakennukset. Raatihuonetontilla tilanne kiinteistöteknisesti poikkeaa nykyisestä siihen kuuluneen myöhemmin torialueeksi muutetun kaistaleen verran.

Torin reunalinja määräytyi tontin 38 vanhan rakennuksen mukaan ja muutui, kun tontit 33 ja 38 1800-luvun puolivälissä rakennettiin uudelleen sellaisiksi kuin ne olivat vuoteen 1940 asti. (Lilius, Raatihuoneentori s. 231, 233, 239 - 240, Raatihuonesuunnitelma v. 1825)

Palovakuutuksessa v. 1843 on tontin leveys Linnankadusta tontin 33 rajaon 48 kyyn (23,6 m) ja pituus torilta tontin 34 rajaon 71 kyyn (41,9 m).

Kaupunki lunasti 1880-1 raatihuonetontin eteläpäässä olevat tontin 34 ja kruununvankilan rakennuksineen, jotka pian purettiin. (kv 29.6.1880). Osa tontista 34 liitettiin raatihuonetonttiin - muutoin alueet tulivat kuulumaan paloturvallisuussyistä avoimeen vyöhykkeeseen vanhan kaupungin ja 1880-luvun alusta rakentuneen yläkaupungin välissä. Vyöhykkeestä muodostui kaupungin halkaiseva liikenneväylä, kun Pohjolankatu 1950-luvulla valmistui.

Liikenteen määrän kasvu johti keskustan katujen leventämiseen uudisrakentamisen myötä v. 1919 vahvistetun asemakaavan mukaisesti. Myös Linnankatua levennettiin niin, että kun poliisitalo v. 1935 rakennettiin uuden tonttirajan mukaisesti, jäi raatihuoneesta n. 4 m katualueelle. Sitä pidettiin haitallisena sekä liikenteen että kaupungin ulkonäön kannalta, joten rakennus ehdotettiin siirrettäväksi katulinjaan. Hanke laajentui kuitenkin käsittämään myös muutostöitä ja "restaurointia" ja sen kustannukset nousivat niin, että päätettiin perustaa raatihuoneen siirtorahasto. Siirtäminen jäi ja rahasto lakkautettiin v. 1964. (kh 10.5.1935 Kertomus Kajaanin kaupunginhallituksen toiminnasta v. 1935, kh 17.5.1935, 14.5.1937, 14.12.1937, kv 8.10.1964)

B 1.2 Tontin muut rakennukset ja pihapiiri

Liite: B 1.2 Raatihuonetontin rakennukset

V. 1914 palokalusto siirrettiin muualle ja rakennus tuli kokonaan poliisitoimen käyttöön ja pihanpuolelle rakennettiin toinen kuisti (rtkri 16.9.1914). Ratkaisu oli väliaikainen, mutta kesti vuoteen 1935, jolloin rakennus purettiin uuden poliisitalon tieltä.

Corps de garde-ruiskuhuone rakennus muodosti yhdessä raatihuoneen kanssa eheän kokonaisuuden, joka purkamisen myötä menetettiin.

B 1.22 Poliisitalo/taidehalli

V. 1932 rakennuskonttori oli laatinut alustavat piirustukset ja kustannusarvion poliisilaitosta varten. Päätös rakentamisesta tehtiin syksyllä 1934 ja lopullisen suunnitelman teki arkkitehti Eino Pitkänen. Rakentajaksi valittiin Rakennusliike Hekkala & Tuominen ja rakennus otettiin käyttöön v. 1936. (kh 16.3.1932; 22.3.1932; 21.9.1934; 28.9.1934; 26.3.1935)

Poliisilaitos on ensimmäisiä funktionalistisia rakennuksia Kajaanissa: selkeälinjainen, valkoiseksi rapattu virastorakennus, jonka pääsisäänkäynti portaaleineen ja korkeine ovineen korostaa lain ja järjesteyksen arvovaltaa ja pysyvyyttä. Rakennukseen ei ole tehty muita olennaisia muutoksia kuin välipohjan rakentaminen kaksikerroksiseen voimistelusaliiin ja ikkunoiden avaaminen Pohjolankadun puolelle muodostuneeseen kolmanteen kerrokseen v. 1965. Välipohja purettiin ja uudet ikkuna-aukot muurattiin umpeen v. 1985, kun rakennus perusteellisesti kunnostettiin kulttuurilautakunnan hallitsemaksi taidehalliksi. Muistona aiemmas-ta käytöstä säilytettiin koskematta kalusteineen yksi pidätettyjen selli ja kuluneisuudestaan huolimatta portaat ja hallin laattalattia.

Vaikka raatihuone ja poliisitalo / taidehalli tyyllillisesti poikkeavat toisistaan ovat ne tietyllä tavalla tasaveroisia - kumpikin on edustava näyte oman aikansa pienimuotoisesta julkisesta rakentamisesta.

B 1.24 Pihapiiri

Aina 1900-luvun alkupuolelle - Kajaanissa sodanjälkeiseen rakennuskannan uusiutumiseen asti - oli pihapiiri kaupunkitaloissa umpinainen: pihan laiduille sijoittuvien rakennusten välit oli suljettu aidalla, jossa kulkuteiden kohdalla oli portit.

Aita oli usein yksinkertaisesti vaakalautaa, mutta portti rakenteineen seurasi koristelussa ajan tyyli-
piirteitä.

Raatihuonetontin aitaaminen alkoi v. 1838, jolloin hatuntekijä Lindhille maksettiin siitä korvausta. (tk 23.7.1838) V. 1839 maistraatti määräsi tehtäväksi 4 1/2 kyynärää (2,67 m) korkean ja 3 1/2 kyynärää (2,14 m) leveän kehyksellä ja salvalla varustetun portin. (tk 4.11.1839)

V. 1843 ilmoitettiin palovakuutettavaksi koko tonttia ympäröivä, punaiseksi maalattu yksinkertainen mäntylauta-aita ja sen kanssa samanarvoisena (25 ruplaa) öljyvärillä maalattu tukeista rakennettu lautavuorattu kaksiosainen ajoportti, jossa sarnat, reikelit ja linkku.

Vuosisadan vaihteen valokuvissa on ilmeisesti sama tai samankaltainen aita portteineen kuin alkuperäinen.

Portissa ovat empirepiirteet ilmeiset: kivirakennelman mukailu - pielissä pilarit ja niiden päällä massiivinen pyörökaari.

Pian raatihuoneen ikkunoiden vaihdon ja vuorauksen v. 1904 jälkeen uusittiin aita ja portti (3,27 m korkea ja 2,38 m leveä). Entisen korkuinen aita laudattiin kapeammilla laudoilla ja portin pielet ja yläpaarre muotoiltiin ja koristeltiin ikkunoiden vuorilistoissa esiintyvän aihein. Portti on jaettu peileihin. Vaikka koristeaiheet ovat yhteiset poikkeaa portti ikkunakehysten rehevästä uusrenessanssista ja erityisesti maalattuna raatihuoneen tapaan vihreän eri sävyin, on tyyliään lähempänä jugendia.

V. 1935 poliisilaitoksen valmistuessa vanhalla tontin rajalla sijainnut aita purettiin. Uudelle rajalle pystytettiin uudisrakennuksen funktionaalisen tyylin mukainen

rautaputkiaita. Pihan katsottiin näin kuitenkin olevan liian avoin ja suojaksi uteliailta ehdotettiin pensas-, tiili- tai betoniaitaa. Tontin rajalle rakennettiin putkiaitaan tukeutuva pystylauta-aita. (kv 1.6.1937, 31.8.1937, kh 4.6.1937, 3.12.1937) Se purettiin 1960-luvulla.

Kainuun seutukaavaliiton julkaisuun Kainuun kulttuurihistorialliset suojelukohdeet v. 1973 sisältyvät tontin molemmat rakennukset.

Kajaanin kaupunginhallitus on esittänyt Oulun lääninhallitukselle raatihuoneen suojelemista kulttuurihistoriallisesti arvokkaana rakennuksena. Museovirasto on lausunnossaan 11.9.1986 puoltanut suojelua ja esittänyt seuraavat suojelumääräykset:

1. Rakennuksen ulkoasussa sallitaan vain säilyttävät ja ennallistavat toimenpiteet. Huonejako ja sisätilojen luonne on mahdollisuuksien mukaan säilytettävä ja konservoitava.
2. Muutoksia ja perusparannusluontoisia toimenpiteitä saa tehdä vain museoviraston luvalla. Museovirastolla on oikeus antaa tarkempia määräyksiä suojelumääräysten soveltamisesta sekä myöntää niistä vähäisiä poikkeuksia.
3. Rakennusta saa käyttää sellaiseen julkisluontoiseen tarkoitukseen, joka vastaa sen kulttuurihistoriallista arvoa.
4. Rakennusta on hoidettava siten, että sen arvo pysyvästi säilyy.
5. Välittömässä ympäristössä suoritettavat rakennustoimenpiteet ja kunnallistekniset toimenpiteet on sovitettava raatihuoneen suojelun tarkoitusperään soveltuen.

B 2.1 Perustukset ja kivijalka

Jo v. 1825 laadittaessa raatihuonetontin mittauspiirustusta rakennussuunnitelmaa varten oli huomiota kiinnitetty maaperän laatuun. Perustamisolot olivat ilmeisen hankalat: tontti yleensä, samoin valittu rakennuspaikka, oli kivistä savikkoa, mutta tontilla oli myös upottavaa kosteaa maata. (VA BD 103/177 1825) liite: A 3.1

Intendentinkonttori vaati suunnitelmassaan kaivamaan perustuksen 1 1/2 - 1 3/4 kyynärän syvyyteen, kivijalan ladottavaksi louhitusta harmaakivestä maanpintaan asti ilman laastia kiillaten ja maanpäällisen osan tehtäväksi lohkotuista kivistä muuraten. (kustannusarvio 25.1.1826)

Heti perustusten valmistuessa niitä moitittiin huonosti tehdyiksi (tk 5.7.1830) ja kritiikki jatkui urakoitsijaa vastaan nostetussa oikeudenkäynnissä (Vaasan hovioikeuden akti 10.3.1832: ote tk 14.11.1831 ja tarkastuspöytäkirja 15.11.1831)

Kuitenkin palovakuutuksessa kivijalkaa kuvataan: "Kuusi korttelia (89 cm) korkea kivijalka on valmistettu hyvästä kelvollisesta kivistä. Se on rapattu ja valkoiseksi kalkittu sekä varustettu kuudella tuuletusluukulla, joissa on kaksinkertaiset rautaverkot." (palovakuutus 1843)

Perustukset eivät ilmeisesti olleet kunnolliset: niitä jouduttiin korjaamaan jo v. 1845 (tk 23.6.1845). Ja 1870-luvun alussa porvaristo päätti, että kivijalan uudelleen järjestäminen oli teetettävä vähiten vaativalla. Samalla piti kaivaa oja torin kulmassa olevalle sivulle ja ottaa ylös torinpuoleisten huoneiden lattiat. (tk 11.9.1871, 13.9.1871, 18.9.1871)

Kivijalkaa yritettiin tuolloin tukea asettamalla painumien alapuolelle hirsiä. Kivijalkaa uusittaessa todettiin nimittäin, ettei sen alle asetettu hirsilava ole auttanut asiaa. (kv 18.7.1902) Perustukset toimivat kuitenkin vielä 30 vuotta. Pienempiä korjauksia tarvittiin jatkuvasti (talousarviot 1887-89)

Vuosisadan vaihteessa päätettiin kivijalka uusia, mitä varten hyvissä ajoin perustettiin kassa ja ryhdyttiin materiaalien ja työvälineiden hankkimiseen: tilattiin mm. kaksi 10 tonnia nostavaa voimaruuvia. (talousarviot 1899-1902, rtkri 15.3.1899, 8.1.1900)

B 2.2 Seinät

Intendentinkonttorin suunnitelma vaati seinät tehtäväksi täysikasvuisesta honkahirrestä ja varustamaan ne asianmukaisilla vaarnoilla ja tilkitsemään kuivalla sammalella.

"Rakennus vuorataan ulkopuolelta ja siihen kuuluvat koristukset tehdään piirustusten mukaan. Vuorauksen alle laitetaan tuohta." (kustannusarvio 25.1.1826)

Rakennus on vuorattu heti uutena vuonna 1831 sekä maalattu (kts B 3.2 Raatihuoneen väri).

Vuorauksessa on käytetty 19 cm leveitä lautoja, joiden avoin pontti antaa seinälle sille luonteenomaisen pintarakenteen - kivirakennusta imitoivans. rustikalaudoitus. Seinän palkisto-osa on vuorattu piiloponttilaudoituksella ja on sileä kuten rapattu pinta.

Seinäarakenteisiin ei koko rakennuksen olemassaolon aikana ole varsinaisesti puututtu. Uusitut alkuperäisiä suuremmat ovet ja ikkunatkin on sijoitettu entisten paikalle (kts B 4.2 Ovet, ikkunat ja helat).

Inventoinnissa on rakennuksen seinät voitu todeta varsin hyväkuntoisiksi - pihan puolella oli kuitenkin paikallisia lahovaurioita (ruskolahoa ja laakakääpää), jotka on korjattu käyttäen vanhaa hirttä. Samaa kohtaa on aiemmin 1960-luvun remontin yhteydessä paikattu sahapintaisten parruin, mutta lahon ilmeistä syytä - kuistin katolta rännin puutteesta johtuen valuvaa vettä - ei ollut poistettu. 1960-luvulla on uusittu myös pihan puoleisen pään alin hirsi.

B 2.3 Alapohja

Liite: B 2.3 Alapohja rakenne

"Palkisto laaditaan 7-12 tuuman parruista kyynärän (59 cm) välein keskeltä keskelle mitattuna. Lattiaan tavallinen trossipohja sekä riittävä täyte kuivaa sammalta, hiekkaa ja lastuja. Lattiavasat kiilataan. Lattiat tehdään kuivasta puhtaaksi höylätystä Champlun-laudasta ja vaarnataan." (kustannusarvio 25.1.1826)

Palkistoa ei tehty kustannusarvion mukaan, vaan palkkien väli keskeltä keskelle oli 90 cm. (katselmuspöytäkirja 15.11.1831)

Välipohja on säilynyt alkuperäisenä täytteen alla olevaa tuohta myöten. Täyte on sammalta, savupiippujen ympärillä on ollut multaa ja hiekkaa paloeristeenä.

Kun ullakon lattialaudat irrotettiin välipohjan tutkimista ja lisäeristämistä varten, löytyi palopommin kanta ja sen aiheuttaman palon jäännökset. Palo oli onnistuttu sammuttaa alkuunsa hiekalla. Lisäeristämistä varten välipohja koolattiin 50 x 125 mm lankuilla ja selluvillan levityksen jälkeen ullakon lattialaudat palautettiin entisille paikoilleen. Savupiippujen aukot tukittiin ja eristettiin samoin eteisen yläpuolella oleva ennen eristämätön välipohjan osa.

Huoneiden katot (kts liite: B 4 Huonekohtainen inventointi) ovat varsin hyvin säilyneet - istuntosalin ja huoneen IV kattopahvien vesiläiskät osoittavat kuitenkin välipohjan aika ajoin pääseen kostumaan, mutta se on epäilemättä myös pian kuivunut - lahoa ei havaittu rakenteissa eikä kattolautoissa. Vesikaton ja tornin saumasta havaittiin tulevan ullakolle lunta pyrysateella - rako on tiivistetty.

B 2.5 Vesikatto

Liite: B 2.5 Vesikatto- ja räystäsrakenteet

"Tavallisilla kattotuoleilla tuettu katto katetaan paanuilla, jotka ladotaan poikittaisille särmätyille puolipuhutuille laudoille. Kattolautojen ja paanujen väliin tuohta. Katon taitteet ja harja päällystetään yksinkertaisilla rautalevyillä ottaen huomioon kattopaanujen vaatima sively."

"Talo varustetaan ympäriinsä kiertävillä läkkipeltiränneillä, jotka tuetaan paikoitellen rautakoukuilla ja kaikki neljä nurkkaa varustetaan läkkipeltisillä syksytorvilla."
(kustannusarvio 25.1.1826)

Paanukatto oli tavanomaista lautakattoa arvokkaampi, mutta kuitenkin puuta - tuttua paikallista materiaalia. Kajaanin vanhassa 1800-luvun lopulla puretussa kirkossakin oli paanukatto.

Kustannusarviossa katto esitetään siveltäväksi tervalla ja punamullalla. Oulun läänin rakennusjärjestys kuitenkin kielsi kattojen tervaamisen ja määräsi suojauksessa käytettäväksi vihtrilliä tai muita väriaineita, mieluiten punaista tai mustaa. (rakennusjärjestys Oulun lääniä varten 25.10.1823 KKA OMA I Ha:1)

Kupolin alareunan tasolla on palkisto, joka tukee kupolin kaaria ja lanterniinin pilareita. Tornin kupoli on 8 kulmainen ja leikkausmuodoltaan lähes puolipallon muotoinen. Sitä tukevat kaaret ja katteen aluslaudoitukset muodostavat sen kuoren. Tornissa on lipputanko kaupungin viiriä varten.

Kate on mustaksi maalattua sileää peltiä, pysty-saumamat koholla ja vaakasaumat lyötynä katon pintaan, samoin lanterniinissa, joka muodostuu kahdeksasta pilarista ja rakenteeltaan tornin kupolikattoa vastaavasta litteämmästä katosta, jonka huippu on kuitenkin terävä ja sen kärjessä on vielä ruostunut rautatanko, jossa pallo ja tuuliviiri.

B 2.7 Sisäänkäynti; portaat ja kuisti

Raatihuoneen sisäänkäynti pihanpuolella oli pitkään varustettu pelkillä puurakenteisilla portaila (palovakuutus 1943) - kuistia ei alunperin ollut suunniteltukaan.

V. 1888 portaat huonokuntoisina uusittiin. (kv 24.7.1888 ja 8.8.1888)

V. 1892 päätettiin raastuvan portaat varustaa seinillä ja kaksipuoleisella ovella, seiniin määrättiin tehtäväksi myös 4-ruutuiset akkunat ja akkuna myös oven päälle. (kv 21.10.1892)

Todennäköisesti tuo kuisti oli sama suorakaiteenmuotoinen harjakattoinen kuisti, joka rakennuksessa oli 1960-luvulle asti - uusimisesta, edes korjaamisesta, ei ole merkintää ennen v. 1963, jolloin kuisti rakennettiin uudelleen. (talousarviot 1960-63)

Hahmoltaan uusi kuisti on entisenkaltainen, mutta hieman matalampi ja siinä on yhtenäinen graniittisokkeli, kun edellinen oli perustettu nurkkakivien varaan. (kirvesmies Pauli Koivu) Portaat olivat aiemmin kuistin sisällä, nyt ne ovat yhtä lukunottamatta ulkona oven edessä (piirustus 8.10.1935). Rakennustarvikkeet samoin kuin rakennuksen yksityiskohdat ilmaisevat selvästi rakennusajan.

B 3.2 Väri ja sen muutokset

Raatihuoneen vuoraus ja maalaus kuuluivat rakennusurakkaan ja ne tehtiin jo v. 1831. Intendentinkonttorin laatimassa kustannusarviossa määrättiin seinät maalattavaksi vaaleankeltaisella ja listat sekä muut koristukset valkoisella öljymaalilla (kustannusarvio 25.1.1826). Maalinäytteen perusteella on kuitenkin ilmeistä, että seinät ovat olleet varsin voimakkaan keltaiset, lähinnä keltamullan väriset.

Ranskalaista hiekkakiveä jäljittelevä keltaväri oli tullut parempien kaupunkirakennusten väriksi jo 1700-luvun lopulla klassismin ihanteiden myötä. Punamulta siirtyi vaatimattomien asuinrakennusten ja aiemmin yleensä maalaamattomien talousrakennusten väriksi. Jo v. 1802 kajaanilaisetkin saivat kuningas Kustaa IV Adolfin kehoituksen hylätä punamulta ja käyttää keltaista. (Niiranen s. 54 - 55) Empirekaudella suosittiin edelleen puurakennusten maalausta vaaleankeltaisella tai vaaleanharmaalla, hallitseva listaväri oli valkoinen. (Tomminen: Helsingin värikaava s. 12)

Vasta 1880-luvulla raatihuoneelle haluttiin uutta värytystä. Kruuninvouti Spåre ja tehtailija Renfors saivat määrätä värit. (kv 21.5.1883, rtkri 23.5.1883) Valitut värit olivat, ja vanhimmat rakennuksesta otetut valokuvat sävyiltään tukevat käsitystä, näytteiden mukaan tummahko beige seinissä ja tumma ruskea listoissa, tornissa, friisissä ja päätykolmiossa.

Tapa maalata yksityiskohdat seinäpintaa tummemmiksi tuli yleiseksi koko maassa 1800-luvun jälkipuolella. Listaväri ei enää imitoinut kivirakennuksen valkoista marmoriam, vaan tummaa jalopuuta. (Tomminen, s. 18 ja Niiranen, s. 56)

V. 1904, kun ikkunat ja niiden vuoraus uusittiin, eivät varat sallineet rakennuksen maalausta. Vain ikkunapuitteet ja vuorilaudoitukset maalattiin. (rtkri 26.7.1904)

V. 1911 rakennus maalattiin kolmannen kerran. (talousarvio 1911) Seinät maalattiin näytteen mukaan vaalealla kromioksidivihreällä ja listat tummemmalla vihreällä. Värivalinnalla ehkä pyrittiin tavoittelemaan jugendin henkeä, mutta edelleen haluttiin korostaa julkisivun erityispiirteitä kertaustyylien tapaan. Tämä maalaus oli ensimmäinen varsinainen maalaus ikkunoiden uusimisen ja vuorilistoituksen jälkeen.

Maalausten lisäksi olivat ikkunoiden vaihtaminen ja toimenpiteeseen liittynyt ikkunoiden uusi vuoraus rakennuksen julkisivun varsinaiset muutokset. Kivijalan uusiminen ja vähittäinen madaltuminen, kuistin ja portaiden rakentaminen ja uusiminen pihan puolella sekä tornin ikkunoiden mahdollinen uusiminen tai siirtäminen ovat muut vähäisemmät ulkoasuun vaikuttaneet tapahtumat.

Ikkunoiden kehystys - keskirisaliitin ikkunoiden palkistokehykset ja muiden ikkunoiden seinäpintaan upotetut suoraholvit - oli empirelle tyypillinen. Ja se tyydytti kajaanilaisia paitsi, että suoraholvien keskimmaisistä laudoista oli tehty piirustuksiin nähden liian leveät. (katselmuspöytäkirja 15.11.1831)

1870-luvulla kuitenkin katsottiin, että ikkunat olivat vailla vuorilautoja (kv 12.8.1876). Alkuperäinen, tyylinmukainen pelkistetty ratkaisu koettiin keskeneräisyytenä ja toisaalta ei suoraholvia esiinny muissa Kajaanin taloissa, vaikka uudisrakentaminen raatihuoneen valmistumisen jälkeen oli empiretyylistä. (vrt C J Gardberg: Kajaanin inventointi 1952 ja Kajaani 1939) Muutosta ei tuolloin kuitenkaan tehty.

Vuosisadan vaihteessa raatihuoneella tehtiin iso korjaustyö: kivijalan ja perustuksen uusiminen sekä trossien ja lattioiden korjaus. Tässä yhteydessä päätettiin uusia myös ikkunat ja ovet. Työ tehtiin rautatiehallitukselta saadun ylimääräisen rahoituksen turvin. (Rautatie tuli Kajaaniin 1904) (kv 16.7.1902)

Ikkunoiden ja ovien muutos toteutui 1904, (rtkri 2.8.1904) (kts B 4.4 Ovet, ikkunat ja helat) ja raatihuone sai 3-ruutuiset T-karmi-ikkunat. Niihin päätettiin laittaa vuorilaudat samaan tapaan kuin kauppias K Korhosen rakennuksessa (rtkri 26.7.1904) (I:13:38), joka oli komea uusrenesanssia ja nikkarityyliä edustava rakennus. Myös muissa Kajaanin rakennuksissa tehtiin vastaavia muutoksia (mm. Komulaisen talossa raatihuonetta vastapäätä).

Ikkunoiden yhtenäinen uusrenesanssikehystys sekä nurkkien vuoraus häivyttävät jossain määrin keskirisaliitin hallitsevaa asemaa. Muutoin empirepiirteet ovat edelleen leimalliset rakennukselle ja "sen ajan rakastaman tyylin" mukaiset koriste-lut vaikuttavat päälleliimatuilta.

ta 1911, mistä alkaen aina vuoteen 1964 ei tornissa ollut kellotauluja. Kellokoneistoa ei poistettu, vaan sitä "jonkun kellosepän avulla voideltiin ja holhottiin kuten parhaalta näyttää". (kv 24.1.1893) Siten vanha kello säilyi tallessa ja oli mahdollista ottaa uudelleen käyttöön.

1960-luvulla tehtyjen korjaustöiden yhteydessä helsinkiläinen kellosepänliike kelloseppäkoulun oppilaiden avulla korjasi kellon. Uudelleen kello aloitti toimintansa 10.10.1964 ja sitä huoltaa kellosepänliike Valtanen Ky Kajaanista.

Kelloa korjattaessa siitä löydettiin nimikirjaimet JK, mistä pääteltiin tekijäksi Jaakko Könni, jonka kellot olivat yleisiä 1820-30 lukujen julkisissa rakennuksissa. (pormestari Heikki Lehto: esitelmä 5.11.1984)

Lattian käsittelystä ei tässä vaiheessa mainita mitään, mutta lattioiden leveistä laudoista on löytynyt 1800-luvun alkupuolelle tyypillinen kellanruskea (okra) sävy, joten voidaan olettaa lattiat maalatun samoihin aikoihin. Myöhemmät sävyt ovat punaruskea ja tummanruskea. (Niiranen:s. 105) Myös nämä esiintyvät kerroksina lattiassa.

Sabloonamaalausta tms. koristeita, jotka olivat tuohon aikaan yleisiä, ei raatihuoneelta ole löydetty.

Huoneiden maalaus on viimevuosisadalla uusittu muissa tiloissa kaksi kertaa paitsi virastohuoneessa (II), jonka seinät on tapetoitu kolmasti 1870-luvulta alkaen suoraan liimavärillä maalatulle pinnalle.

B 4.02 Sisustus 1904 - 1960-luku

Liite: B 4.02 Tapetit

Vuonna 1904 tapahtuneen ikkunoiden ja ovien uusimisen yhteydessä päätettiin "laittaa paperit kattoon ja tapetit seinille kaikkiin muihin huoneisiin vaan ei nykyiseen vahtimestarin asuntoon". (rtkri 26.7.1904)

Todennäköisesti tapetit tulivat tuolloin kuitenkin vain torin puoleisiin huoneisiin ja ne liimattiin reunoistaan naulatuille pinkopahveille.

Vuonna 1912 tapetointi uusittiin ja muutkin kamarit saivat tapettinsa. (meno- ja tuloarvio 1912)

Tapettikerroksia on 7-12 useimmiten edellisen tapetin päälle liimattuna, mutta välissä on myös naulattuja pinkopahveja ja liimattuja välipapereita. Tapettien laatu on vaihdellut, mutta ne ovat epäilemättä tavanomaisia asuinrakennuksissa käytettyjä ja niissä on havaittavissa aikansa tyyli-suuntauksille ominaisia piirteitä. Lähes jokaiseen tapettiin kuuluu reunanauha.

Kattojen paperointi on kertaalleen uusittu ja paperoituja kattoja on lisäksi valkaistu.

1913 saliin, kahteen kamariin ja eteiseen (I, II, III ja VII) laitettiin linoleumimatot (talousarvio 1913). Siihen asti huoneiden lattiat oli maalattu paitsi istuntosalin, jonka lattia oli uusittu 1886 ja lakattu. (rtkri 7.7.1886)

B 4.2 Ovet, ikkunat ja helat

Liite: B 4.2 Ovet, ikkunat ja helat

Alkuperäiset ovet olivat nykyisiä huomattavasti matalammat ja kapeammat. Kaksipuoleiset ulko-ovi (nyk. 0 2) ja eteisestä istuntosaliin johtava ovi (0 0) kuitenkin olivat yhtä korkeat, mutta kapeammat, palovakuutuksen mukaan täysranskalaisia 4 kyynärää (2,38 m) korkeita ja 2 kyynärää (1,19 m) leveitä ovia. Muut 8 ovea olivat puoliranskalaisia. (palovakuutus 1843)

Ovet salista kamareihin täysranskalaisia ja kamarien ovet puoliranskalaisia, 3 k 11 t korkeat ja 1 k 11 t leveät. (katselmuspöytäkirja 15.11.1832)

Myös ikkunat olivat nykyisiä hieman matalammat 6-ruutuiset ikkunat, palovakuutuksen mukaan: 3 1/4 kyynärää (1,93 m) korkeita ja 2 1/2 kyynärää (1,48 m) leveitä (katselmuksen mukaan 3 k 2 t korkeita, 2 k 1 t leveitä). Päädyissä olleet valeikkunat olivat muiden ikkunoiden kaltaiset.

Alkuperäiset ovet ja ikkunat myytiin tavan mukaan huutokaupalla uusimisen jälkeen v. 1904, eikä niistä ole näytettäkään rakennuksessa. (rtkri 6.8.1904)

Ullakon haukkaikkunat ja kaari-ikkuna ovat lasitusta myöten alkuperäiset, samoin ullakon lauta-ovet.

Tornin neljä ikkunaa ovat joko alkuperäiset tai uusittu v. 1882, kun torni otettiin palovartion käyttöön. Mainintaa uusimisesta ei arkistoista ole löytynyt, mutta ikkunat poikkeavat kooltaan ja sijoitukseltaan intendentinkonttorin suunnitelmas-
ta, ja samaa voidaan päätellä tornin seinästä ja itse ikkunasta. Uusiminen voi olla "käytännön ilmaiseman vajavaisuuden" korjaus. (kv 14.4.1882)

V. 1904 rautatiehallitukselta saadun ylimääräisen rahoituksen avulla kajaanilaiset uusivat raatihuoneensa ovet ja ikkunat (rtkri 2.8.1904), jotka eteisestä istuntosaliin johtavaa ovea lukuunottamatta ovat edelleen jäljellä, samoin niihin kuuluvat vuorilistat.

Pääosa ovista (00-06) on korkeita kaksipuoleisia peiliovia, niistä 02 kuistista eteiseen on runsaimmin profiloitu. Myös samanaikaiset yksiosaiset matalammat ovet ovat vastaavia peiliovia.

B 4.32 Valaistus

Ainakin vuoteen 1884 oli raatihuoneella ilmeisesti selvitty kynttilän valolla, koska valtuustolta kyseltiin "olisiko hankittava ajanmukaisempaa valoa, kuten kattolamppuja". (kv 19.11.1884)

Tuolloin ilmeisesti hankittiin vuoden 1889 kalustoluettelossa mainitut kaksi lamppua. (kv 8.4.1889)

Sähkövalo raatihuoneelle tuli v. 1911. (rtkri 19.7.1911 ja kv 22.8.1911) Asennukset on tehty pinta-asennuksina kattojen ensimmäisen paperoinnin jälkeen. Sähköasennuksia on uusittu sen jälkeen kahdesti: kattojen toisen pahvituksen yhteydessä 1940-luvulla ja 1960-luvun sisätöiden yhteydessä, jolloin asennukset tulivat piiloon levyjen alle.

V. 1911 lamput oli sijoitettu keskelle huoneita. Istuntosalissakaan ei ollut kuin yksi tosin monilamppuinen kattokruunu.

1940-luvulla sähkötöitä uusittaessa istuntosaliin tuli neljä lamppua ja huoneissa II ja IV lamput oli sijoitettu torinpuoleisten ikkunoiden ääressä olleiden työpöytien yläpuolelle.

1960-luvulla sähkötyöt uusittiin levytyksen yhteydessä ja hehkulamput korvattiin loisteputkivalaisimilla.

B 4.4 Kalusteet

Ensi alkuun käytettiin todennäköisesti vanhalta raatihuoneelta tuotuja kalusteita, sillä kalusteita ryhdyttiin hankkimaan ja kunnostamaan v. 1835.

Kalustus käsitti vain "de nödvändigaste möbler" ja työ tehtiin huutokaupan jälkeen paikallisin voimin. Kalusteet maalattiin helmenharmaiksi (tk 20.7.1835), mikä oli aikakauden suosituin sisustusväri. (Niiranen, s. 176)

Kalustukseen kuului vanhan raatihuoneen kalusteista mm. Kainuun Museon kokoelmassa oleva "pormestarin tuoli", joka ei ilmeisesti 1835 ollut korjauksen tarpeessa. Inventoinnin yhteydessä 1985 ullakolta löydettiin pormestarin tuolin tyyppinen jakkara, joka saattaa olla toinen korjatuista raati miesten tuoleista. (kv 14.9.1934)

ULKUVARIIT

1840 1850 1860 1870 1880 1890 1900 1910 1920 1930 1940 1950 1960 1970 1980

KATTO

paanu punainen					pelti harmaa					pelti musta					
US1					US2			US3		US4			US5		US6
UL1					UL2			UL3		UL4			UL5		UL6

SEINÄ
LISTA

SISUSTUS

KATOT

K				2K		1Kp	2Kp		3Kp				1Kq		
---	--	--	--	----	--	-----	-----	--	-----	--	--	--	-----	--	--

LATTIAT

L		2L		3L		4L		5L		6L		7L		8L	
---	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--	----	--

SEINÄT

I

S	2S			3S		1T	2T	3T		5T		7T	1S1	2S1	
1	2			3				4T		6T					

II

S	2S		1T	2T		3T	4T	5T	6T	7T	8T	9T	10T	11T	12T	1S1	2S1
1	2																

III

S	2S			3S		1T	2T	3T	4T		5T		6T		1S1	2S1	
1	2			3						4Sp		5Sp		6Sp			

IV

S	2S			3S		1T	2T	3T	4T		7T	8T	9T	10T	1S1	2S1	
1	2			3						5T	6T						

V

S	2S			3S			1T	2T	3T	4T	5T	6T	7T	8T	1S1	2S1	
1																	

VI

S	2S			3S		4S	5S	1T	2T		1Sp	2Sp	3Sp	1S1	2S1	3S1	
1										3T							

VII

S	2S			3S			1Sp				2Sp			1S1	2S1	3S1	
1									2Sp		3Sp						

B 5
YHTEENVETO
KAJANIN RAATHUONEEN VÄRIT JA SISUSTUS
1831 - 1986

Restauroinnin alkuajoista lähtien on sen piirissä käyty ankaraa periaatteellista keskustelua. Näkemykset voidaan karkeasti jakaa normatiiviseen ja historialliseen, joista edellinen hallitsi varhaisimpia restaurointeja ja jälkimmäinen kohosi sen kritiikkinä kykenemättä kuitenkaan sitä syrjäyttämään.

Normatiivinen näkemys edellyttää restaurointitulokselta yhtenäistä tyyliä ja siinä rakennuksen historian yksi vaihe katsotaan olennaisimmaksi ja arvokkaimmaksi. Sen saavuttamiseksi on tarpeen poistaa muiden rakennuksen historiallisten vaiheiden aikaansaannoksia ja usein rekonstruoida haluttu rakennusvaihe. Ääritapauksessa se johtaa idealisoitujen tyylirakennusten tekoon - rakentamaan sellaiseksi kuin rakennus olisi voinut olla, jos esim. arkkitehdin näkemys olisi toteutunut taloudellisista ja teknisistä edellytyksistä riippumatta.

Historiallinen/arkeologinen metodi korostaa, että rakennuksen jokainen osa on käsiteltävä sen oman tyylin mukaisesti paitsi ulkonäön myös rakennustavan suhteen ja että kunkin osan luonne ja ajoitus on tutkimukseen ja arkistolähteisiin perustuen määriteltävä. Monikerroksisuutta pidetään arvona, joka todentaa ajan kulumista ja aatteiden muuttumista. Tässä metodi saattaa johtaa esteettisesti epätyytyttävään tulokseen: esim. halutessa pedagogisista syistä tuoda esiin mahdollisimman runsaasti rakennuksen eri vaiheita.

Ajallisen monikerroksisuuden arvostamista seuraa vaatimus tehdä välttämättömät lisäykset oman ajan tyyliin taiteellisesti korkeatasoisina. Täydentäminen uusilla muodoilla saattaa kuitenkin johtaa rakennuksen arvon ja historiallisen todistusvoiman heikkenemiseen. Lisäksi uudistukset aivan samoin kuin normatiivisen metodin rekonstruoinnit voivat johtaa rakennukseen kertyneen dokumenttiaineiston hävittämiseen.

Dogmaattisesti noudatettuna kumpi tahansa metodi johtaa absurdeihin tuloksiin.

(vrt Lindahl, Göran: Restaureringsproblemet - En idehistorisk skiss, 1953, Om restaurering, s. 4 - 15)

Käytännön tasolla restaurointi-ideat voidaan jakaa seuraavasti:

- Antikvaarinen linja, jossa rakennuksen kunnioitus muutoksineen ja lisäyksineen on keskeistä. Työ perustuu dokumentointiin, periaatteena mieluummin korjata kuin uusia arvostaen erityisesti patinaa.

C 2 RAATIHUONERAKENNUKSEN KÄYTTÖ- JA
KUNNOSTUSSUUNNITELMA

Kajaanin raatihuone on maassamme ainoa lähes alkuperäisessä asussaan säilynyt puinen yksikerroksinen raatihuone ja kaupungin keskustan vanhin rakennus. Sen käytön ja kunnostuksen suunnittelun lähtökohta on tämä rakennushirtoriallisen monumentin arvo, mikä ei edellytä rakennuksen käyttöä pelkästään nähtävyytenä, vaikka asettaakin rajoituksia sekä käytölle että kunnostukselle. Rakennus ja sen tutkimuksessa esiinnousseet vaiheet määrittävät puitteet, joihin käyttö sopeutetaan. Rakennukseen kohdistuvat toimenpiteet rajoitetaan sen säilymiselle välttämättömään, mihin paradoksaalista kyllä kuuluvat myös sopivan, pysyvän käytön vaatimat toimet.

Toimistokäyttö jatkaa rakennuksen toiminnallista traditiota. Kulutuksen rajoittamiseksi asiakaskontaktteja voi olla vain kohtuullisesti eikä puuttumista rakenteisiin, huonejakoon tms. voida sallia. Toimintojen vaatimat kalusteet sijoitetaan väljästi, irtonaisina huoneisiin. Vanhoja kalusteita käytetään kunnostettuna uusien rinnalla. Yleisölle ja asian harrastajille varataan tilaisuus tutustua rakennukseen esitellen itse rakennusta ja toimintaa siinä - Kajaanin kaupungin hallinto, raastuvanoikeus ja poliisitoimi.

Edustus- ja kokoontumiskäyttö rajoitettuna on mahdollinen ja suotava toimistokäytön rinnalla edellyttäen, että saniteetti- ja keittiövaatimuksista tingitään.

Rakennus on rakenteiden ja täydentävien rakennusosien suhteen varsin hyväkuntoinen. Korjauksen / parantamisen tarve kohdistuu ensisijassa pintoihin ja lämpötalouteen sekä käyttötarkoituksen vaatimiin laitteisiin, varusteisiin ja kulkuyhteyksiin. Lisäksi muutoksia voivat aiheuttaa entistämistävoitteet.

Kunnostuksen tärkein lähtökohta on, ettei alkuperäisiä tai rakennuksessa pitkään palvelleita rakennusosia ja -tarvikkeita hävitetä, vaan että ne kunnostetaan tai jätetään uusien pintojen alle - 1960-luvulla tehty luonteeltaan väliaikainen korjaus tulee kuitenkin häviämään (seinien ja katon koolaus ja levytys sekä lattiapinnoitteet) vesikeskuslämmitystä lukuunottamatta.

Seinät ja täydentävät rakennusosat edustavat kahta eri rakennushistoriallista kerrosta - seinät alkuperäistä, ovet ja ikkunat vuosisadan vaihteen suurta korjausta. Seinät ovat yleensä hyväkuntoiset, vaikka varsin epätasaiset, mitä ne lienevät olleet alunperinkin. Ainoa laho (ruskolaho + laakakääpä) pihanpuolella huoneiden III ja VII välisessä nurkassa ja ulkoseinän alaosassa em. nurkan molemmin puolin. Seinä on korjattu käyttäen vanhaa hirttä.

Ikkunat ja ovet kunnostetaan ja maalataan, ulko-ovi siirretään alkuperäiselle paikalleen eteisen ja salin väliseksi oveksi ja tehdään uusi ulko-ovi. Vuorilistoina käytetään vanhat listat. Väri maalarin valkoinen - vastaa aikaisempien ovien alkuperäistä maalausta ja on myös näiden ovien yksi maalauskerros sekä soveltuu aiottuun sisustukseen.

C 2.3 Vesikatto

Vesikatto ei huoneiden kattojen vesivaurioista päätellen ole ollut aina kunnossa - kosteus on kuitenkin kuivunut aiheuttamatta lahoamista. Katon kunnossapito on rakennuksen säilymisen kannalta tärkein asia. Tornin ja katon saumasta tulee kosteutta ullakolle - sauma tilapäisesti tiivistetty. Seinän kosteusvaurioiden estämiseksi on kuistin katolle tarpeen tehdä rännit.

C 2.4 Ulkoasu: vuoraus, maalaus, ikkunat ja ovet

Ulkoasu - vuoraus, maalaus, ikkunat ja ovet - on päässyt hieman räystymään. Lahoja ym. heikkoutta alalistoissa ja valeikkunoissa sekä koristelistoituksessa - kunnostetaan.

Ikkunat ja ovet on uusittu 1904. Toimenpide on rikkonut rakennuksen eheän empiretyylin ja tuonut rakennukseen uusrenesanssityylisen ikkunavuorauksen ja nurkkalaudat. Näin muodostunut ulkoasu ristiriitainen, "päälle liimattu" - sillä ei ole vastinetta itse rakennuksessa: huonejako, aukotus ja perushahmo torneineen ja päätykolmioineen entisellään.

Käyttötarkoitus voi tässä rakennuksessa vain osittain määrätä sisustusta. Toisaalta on varsin yksinkertaista seurata periaatetta, että torin puolen huoneiden sisustus on, kuten kautta rakennuksen historian, pihan puolen huoneiden sisustusta arvokkaampi samoin käyttötapa.

Huoneisiin varataan rajattu alue, jossa esitellään näytteet eri kerroksista, joko pieni esim. verhoihin kätkeytyvä tai taulunomainen näytekokoelma tai suurempi kokonaisuus, jossa esitellään myös listojen ym. käsittely. Näyteala peitetään esim. akrylilevyllä huomioiden tarpeellinen tuuletus.

C 2.6 LVIS-tekniikka

LVIS-tekniikka tulee osittain uusittavaksi kunnostustyön yhteydessä.

Lämmitys - V. 1965 asennetun vesikeskuslämmityksen edelleenkäyttö on ensisijainen vaihtoehto - lämmityksen varmuus, tasaisuus ja paloturvallisuus - vastaa yleistä pyrkimystä käyttää hyväksi rakennukseen kertynyttä tekniikkaa käyttökelpoisilta osin. Uunien ja savupiippujen uudelleenrakentaminen on kyseenalaista romantisoitua - niiden purkamisen 1960-luvulla on tapahtunut tosiasia. Myös tiedot uuneista ovat niukat. Patterit ja putket entiseen tapaan pinta-asennuksina. Parantuneen lämmöneristyksen ansiosta pattereiden lukumäärää voidaan vähentää. Vaikka putket ja patterit edustavat sisustuksessa omaa 1960-luvun tasoaan, ne häivytetään maalaamalla seiniin sopivaksi. Myös kalustuksella on mahdollista kätkeä pattereita ja putkia.

Vesijohdot ja viemärit ovat olleet alttiit jääty-mään puutteellisen eristyksen vuoksi - niiden asennukset ja eristykset tarkistettava ja korjattava. Rakennuksessa on ollut kolme wc:tä, joista kaksi ullakon portaan alle rakennettua on purettu eteisen ja istuntosalin välisen oven avaamisen ja eteisen alapohjan korjaamisen vuoksi. Jäljelle jäänyt wc rakennetaan entiselle paikalleen uudelleen (myös sen alapohjassa lahovaurioita) ja varustetaan entiseen tapaan tavanomaisin saniteettikalustein. Huoneeseen V sijoitetaan vesipiste ja viemäri sekä keittiötoiminnot kokoava erikoiskaluste ja siivouskomero.

Ilmanvaihto tapahtuu käyttäen hyväksi seinissä olevia vanhoja venttiileitä kunnostettuina.

C 3 LUONNOS RAATIHUONEEN YMPÄRISTÖN KEHITTÄMISEKSI

Kajaanin raatihuoneentorin hahmo - umpikulmainen aukio, jolla risteää kaksi katua - on vanhaa, tietoista perua ja on ollut varsin eheästi toteutuneena noin sata vuotta, mutta uudisrakentamisen myötä hajonnut sodan jälkeen. Tori yhdessä jokimaiseman kanssa pitää yllä paikallista identiteettiä, mikä on nöyrästi otettava huomioon niitä kehitettäessä.

C 3.1 Tontti

Liite: C 3.1 Luonnos raatihuonetontin käytöstä

Kasvillisuus on tontilla ollut niukkaa. Istutettavilla puilla voidaan pehmentää tontin ja ympäröivien rakennusten massoja epäsuhtaa ja laajentaa raatihuoneen "reviiriä". Samassa tarkoituksessa ja täydentämään kuvaa perinteisestä puukaupunkirakentamisesta tehdään Linnankadun varteen 10 m pitkä vaakalauta-aita ja siihen vuosisadan alun mallin mukainen portti - aita ja portti maalataan kuten raatihuone. Muutoin tilaa rajataan pensaille.

Kulkemisen ohjaamiseksi laatoitetaan noppakivin reunustettuja käytäviä ja pintoja. Ajoneuvoliikenteen alue asfaltoidaan, paikoitusalueet laatoitetaan, istutettavien puiden alue nurmetaan ja tontilla kasvava puu ympäröidään kiveyksellä.

Raatihuoneen seinustalle varataan penkki ja pihan valaistusta täydennetään kohdevaloilla. Ilkivallan ym. ehkäisemiseksi huolehditaan jatkuvasti rakennusten ja tontin valvonnasta, mutta tärkein keino on kuitenkin kaupunkiympäristön laadullinen kehittäminen.

Muuten käyttöä määrää taidehallin näyttelykuljetukset - usein rekkavaunuilla.

Tontille on varattu henkilökuntapaikoitusta, jota aluetta voi käyttää myös ulkonäyttelytilana.

C 3.2 Tori

Liite: C 3.2 Luonnos Raatihuonetorin kehittämiseksi

Tori ja sen kehittäminen liittyvät Kajaanin ydinkeskustan liikennejärjestelyihin ja asteittain toteutettavaan kävelykatuhankkeeseen.

D LÄHDELUETTELO

Valtionarkisto (VA), Helsinki

- Raatihuoneen rakentamisanomus 10.7.1815.
STO 120/171 KD 1815
- Raatihuonesuunnitelma 31.8.1825.
Kirjeaktit. KD 103/107 1825
- Raatihuonesuunnitelma 31.8.1825. Piirustukset.
BD 103/177 1825. Karttakokoelma.
- Intendentin konttorin piirustukset Kajaanin
raatihuonetta varten 25.1.1826. RakH 56 M 2/11.
Rakennushallituksen arkisto.
- Kajaanin raatihuonetontilla n:o 1 palovakuutus-
asiakirjat vuosilta 1843, 1881, 1901, 1911 ja
1918. Tarmon arkisto.

Oulun maakunta-arkisto (OMA), Oulu

Kajaanin maistraatin arkisto (KMA OMA)

- Tuomiokirjat: Kajaanin maistraatin ja raastuvan-
oikeuden pöytäkirjat. Sarja I Ca.
- Kajaanin kaupunkia koskevat asiakirjat.
I Ha:1 ja 2
- Kirjekonseptit. I Da:6.

Oulun läänin kanslian arkisto

- Kirjekonseptit 1819. Da:17

Kajaanin kaupunginarkisto (KKA)

- Kaupungin valtuuston pöytäkirjat vuodesta 1875.
- Rahatoimikamarin pöytäkirjat vuodesta 1880.
- Kaupungin hallituksen pöytäkirjat vuodesta 1930.
- Talousarviot vuodesta 1882 (alkuvuosilta osa
puuttuu).
- Rakennuspiirustuksia (sarjassa puutteita, osa
tuhoutunut).
- Asemakarttoja.

Kajaanin kaupunki : tekninen virasto

- Kajaani: Ydinkeskustan kävelyalueen
yleissuunnitelma.
- Liikennetekniikka. 16.1.1986.
- Kajaani: Ydinkeskustan liikenteenjärjestely-
suunnitelma.
- Kajaanin kaupunki tekninen virasto 6.2.1986.
- Kajaanin ydinkeskustan osayleiskaava.
- Suunnittelukeskus Oy 25.5.1985.

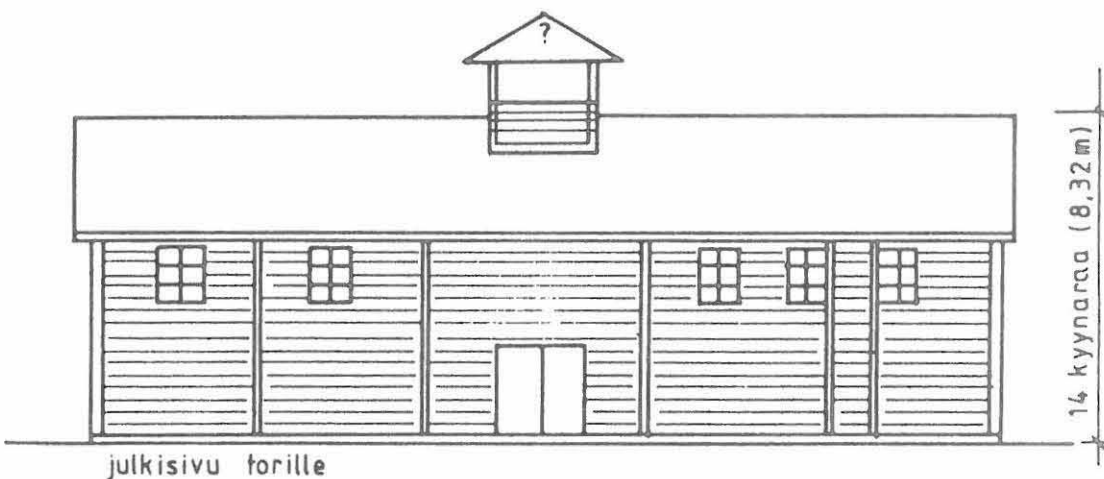
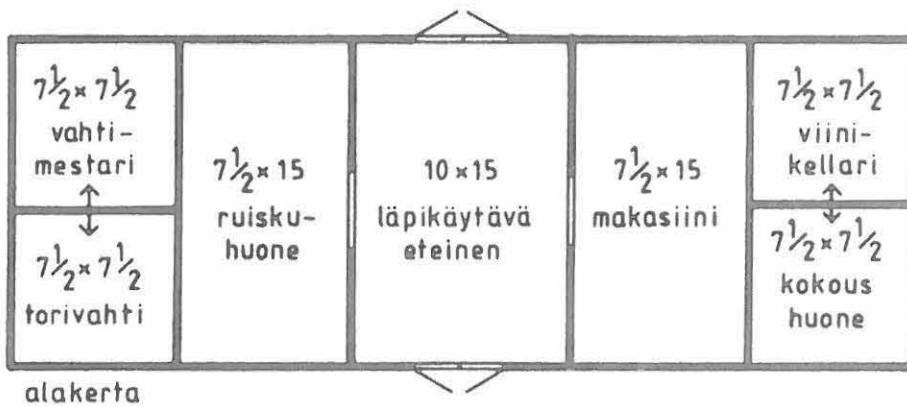
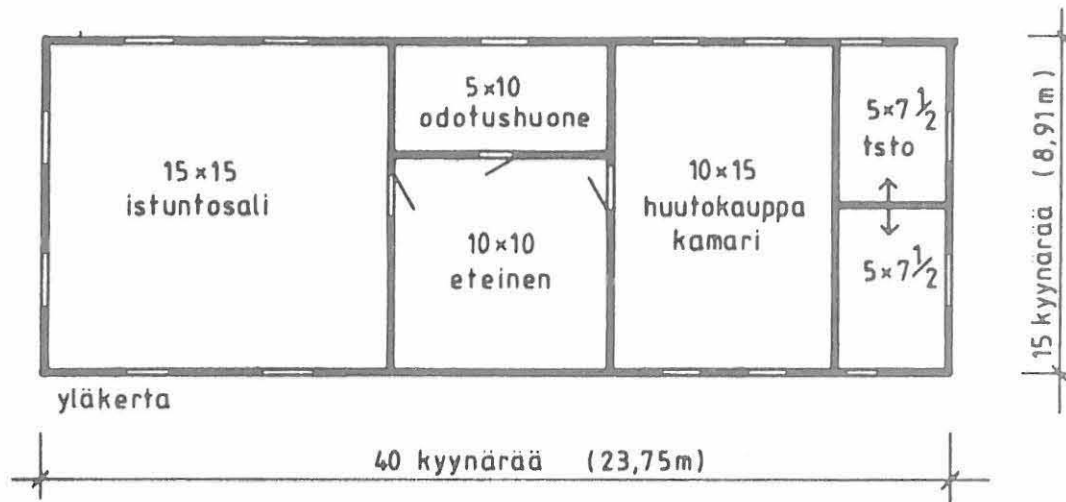
- Huusko, Jorma: Kainuun kulttuurihistorialliset suojelukohteet. Kainuun seutukaavaliitto. Kajaani 1973.
- Kaila, Panu - Vihavainen, Tuija - Ekbohm, Pehr: Rakennuskonservointi. Suomen Museoliitto. Helsinki 1983 ?
- Kärki, Pekka: Lappeenrannan raatihuone. Etelä-Karjalan Maakuntaliiton vuosikirja 1964 - 1965.
- Lilius, henrik: Kajaanin raatihuoneentori - torin synty ja rakennusvaiheet 1960-luvulle. Scripta Historica VI. Tornio 1980.
- Lilius, Henrik: Kaupunkirakentaminen 1617 - 1856. Suomen kaupunkilaitoksen historia I. Vantaa 1981.
- Lilius, Henrik: DSuomalainen puukaupunki. Tønder 1985.
- Lindahl, Göran: Restaureringsproblemet - Enidéhistorisk skiss, 1953. Om restaurering - En urkundsantologi. Lunds universitet 1982.
- Niiranen, Timo: Miten ennen asuttiin. Keuruu 1981.
- Ruskin, John: § 18 and 19 The Lamp of Memory, 1949. Om restaurering - En urkundsantologi. Lunds universitet 1982.
- Tomminen, Hannu: Helsingin värikaava. Helsingin julkisivuvärietyksen historiaa. Helsinki 1985.
- Turpeinen, Oiva: Kainuun historiaa II. Väestö ja talous 1721 - 1982. Kajaani 1985.
- Tyrkkö, Martti: Kajaanin historia II. Kajaani 1948.
- Vartiainen, Aarne: Kajaanin historia I. Kajaani 1931.
- Viollet-le-Duc, Eugene: Restauration, 1886. Om restaurering - En urkundsantologi. Lunds universitet 1982.

E LIITELUETTELO

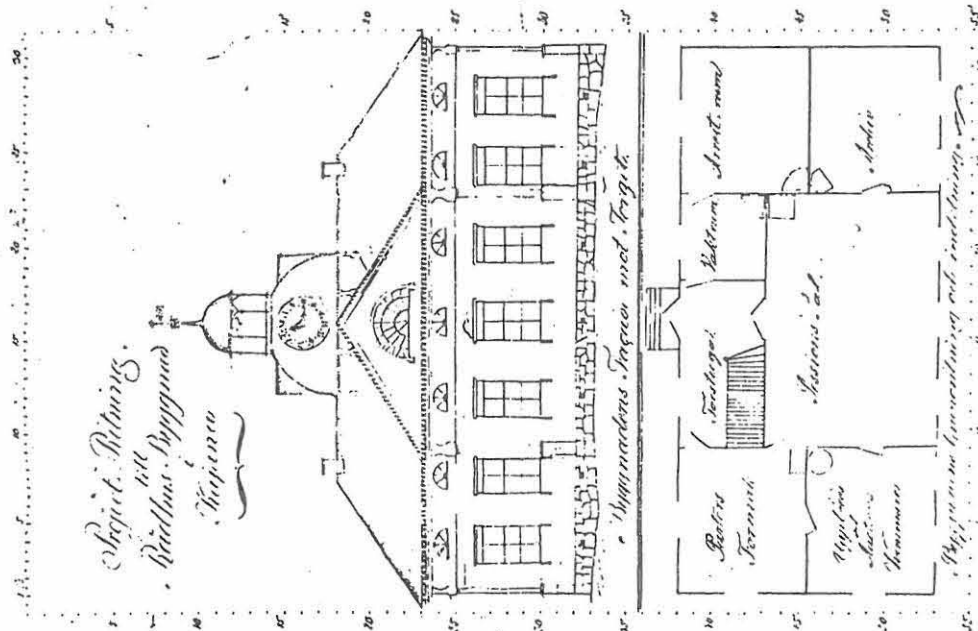
A 2.2	Raatihuonesuunnitelma 1819	I
A 3.1	Raatihuonepiirustukset:	
	- Kajaani 1825	II
	- Intendentinkonttori 1826	III
A 4	Muutospiirustus 1935	IV
B 0.4	Muistioita, seminaariohjelmia	
	- Raatihuoneseminaarimuistio	V
	- Raatihuoneen pommi-muistio	VI
	- Kaupunkikeskustan polttopisteessä ja Museoiden rakenteelliset erityisvaatimukset	VII
B 1	Karttoja ja tussipiirrustuksia	
	- Kajaani 1659, tussipiirros	VIII
	- Pehr Cedersparren asemakaava 1731	IX
	- Olof Barckin mittaus 1764	X
	- Asemapiirros, palovakuutus 1843	XI
	- Harald Anderssonin asemakartta 1918	XII
B 1.1	Raatihuonetontin muodostuminen	XIII
B 1.2	Raatihuonetontin rakennukset	XIV
B 1.3	Asemakaava 25.4.1965: kartta ydinkeskustasta	XV
	Osayleiskaava 28.1.1985: kartta ja havainnepiirros	XVI
B 2	Mittauspiirrustuksia	XVII
B 2.3	Alapohjarakenne	XVIII
B 2.4	Välipohjarakenne	XIX
B 2.5	Vesikatto- ja räystäsrakenne	XX
B 3	Julkisivupiirrustuksia	XXI
B 4	Huonekohtainen inventointi	XXII
B 4.02	Tapetit	XXIII
B 4.1	Listat	XXIV
B 4.2	Ovet, ikkunat ja helat	XXV
B 4.31	Uunit	XXVI
C 1	Venetsian julistus 1964	XXVII
C 2.5	Huonekohtainen sisus suunnitelma	XXVIII
C 3.1	Luonnos raatihuonetontin käytöstä	XXIX
C 3.2	Luonnos Raatihuoneentorin kehittämiseksi	XXX

Raatihuone suunnitelma 1819

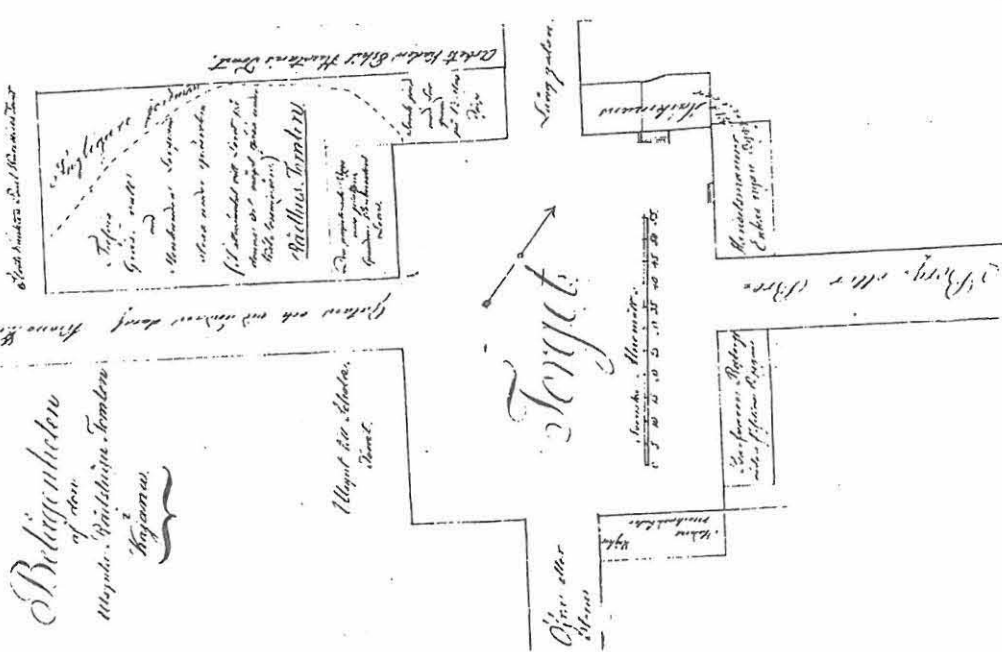
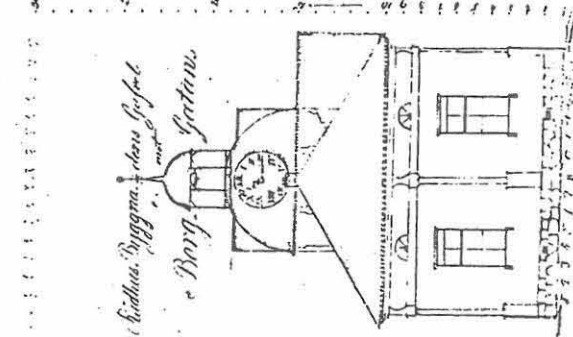
Hahmotelma sanallisen kuvauksen pohjalta 1:200

RAATHUONEPIIRUSTUKSET: Kajaani 31.8.1825
VA BD 103/177 1825. Karttakokoelma

Byggnadens Dimensioner
 Längd 50 alnar Bredd 16 alnar
 Högden med tagen höghetslöshet
 - Fönsterhöjd 1 alnar
 - Takhöjd 10 al
 - Taklutning 15°
 - Takbredd 10
 - Takfall 1/2
 - Största vinkel i taket 55° 12' 30"

BD 103/177 1825

RAATHUONEPIIRUSTUKSET: intendentinkonttori
25.1.1826

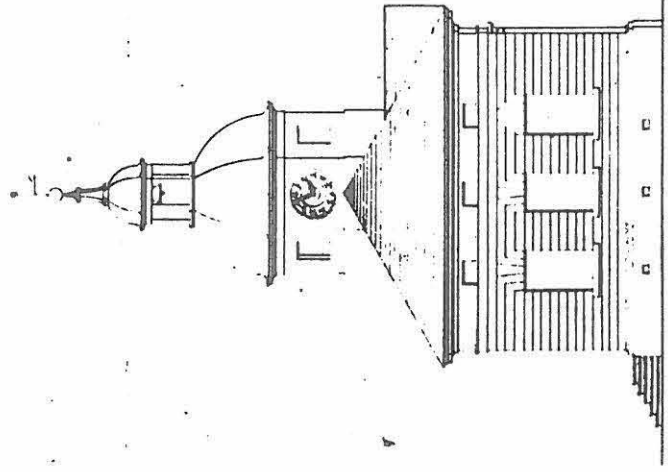
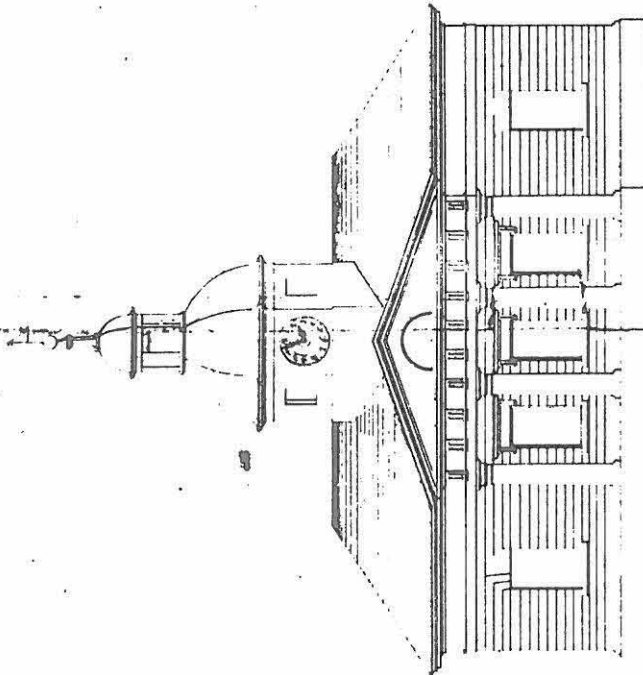
VA RakH 56 M 2/11

*Arkiht. ja m. Sticks - byggnad af trä, så utvändigt som invändigt. Stucco.
För en öfver med.
För en öfver med.*

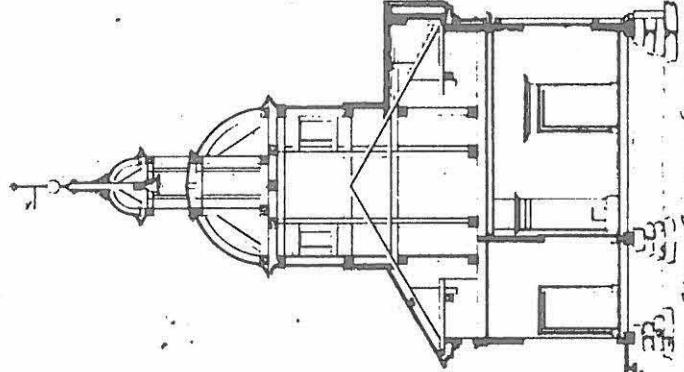
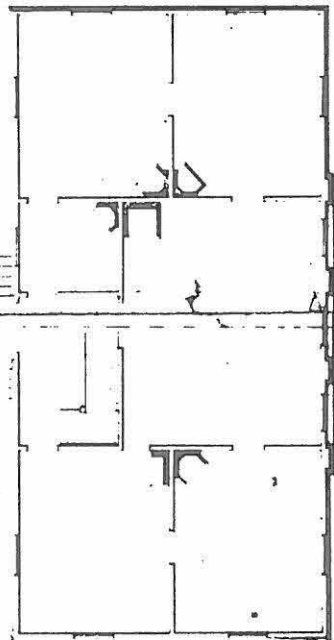
För en öfver med.

För en öfver med.

För en öfver med.

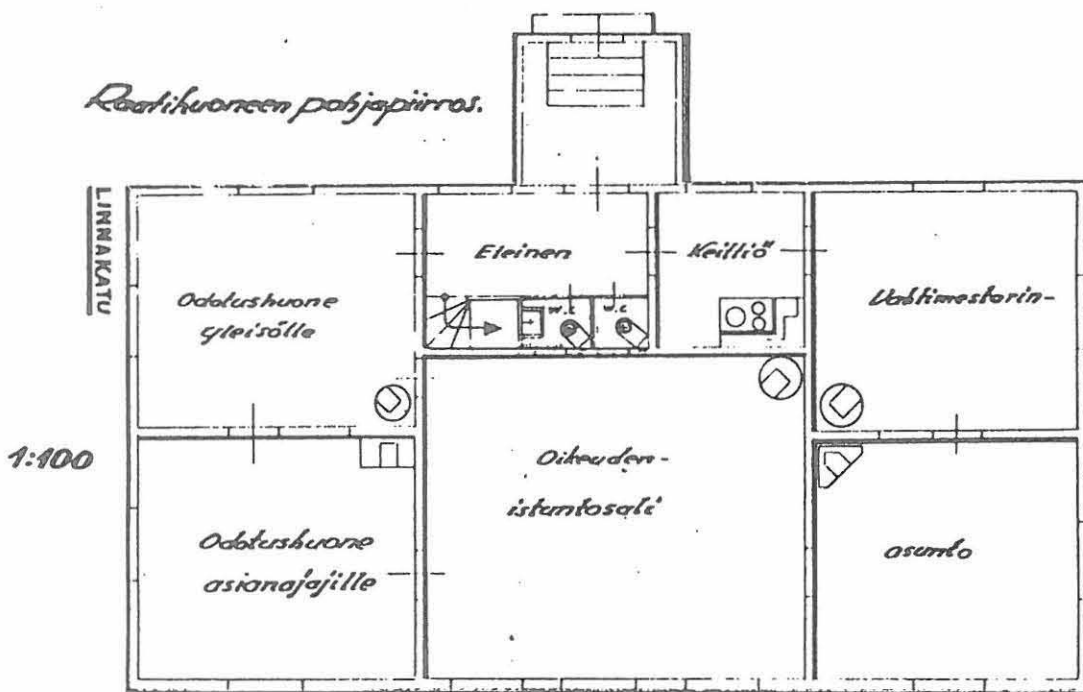
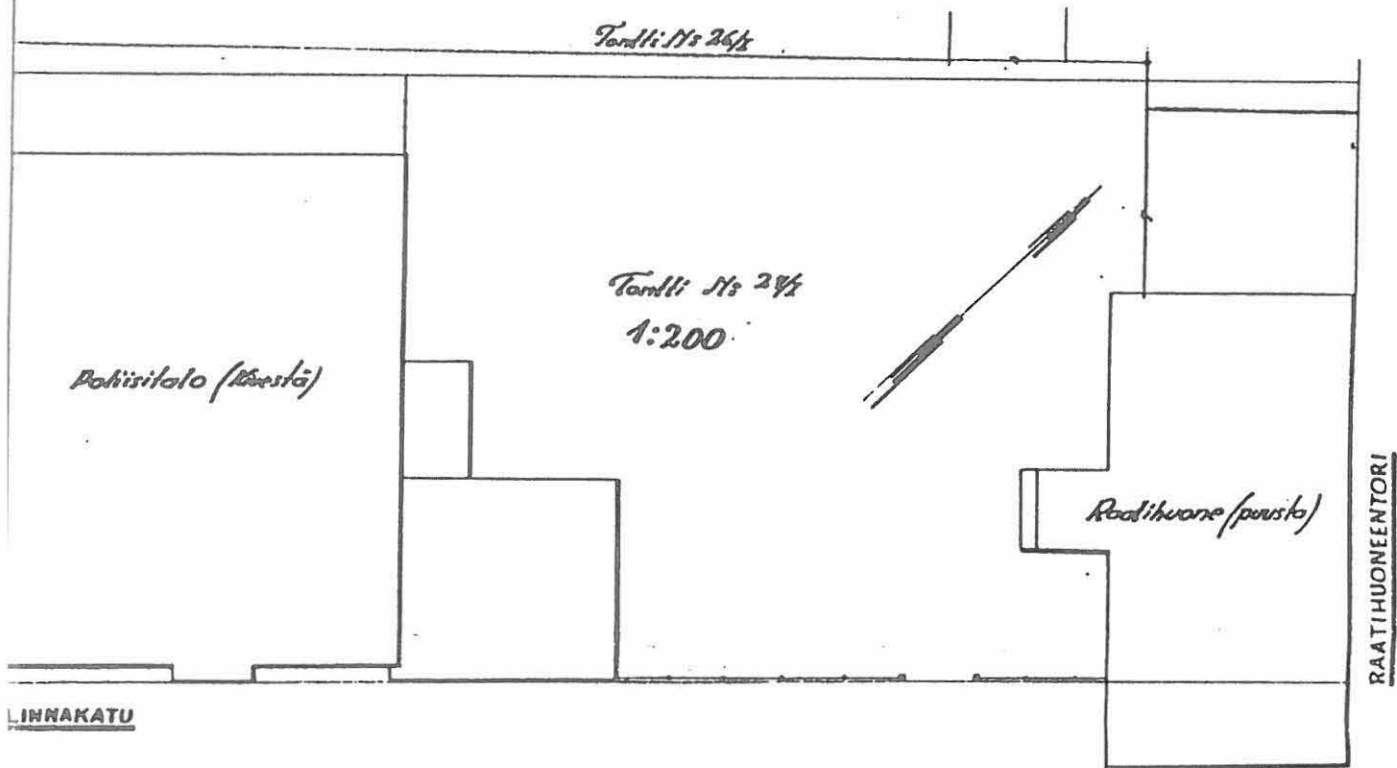

Plan

*Arkiht. ja m. Sticks - byggnad af trä, så utvändigt som invändigt. Stucco.
C. L. Engström*

MUUTOSPIIRUSTUS 8.10.1935
Kajaanin kaupunki, rakennustarkastuksen arkisto

KAJAANIN KAUPUNKI

KAINUUN MUSEO
Asemakatu 4
87100 Kajaani 10

1 (3)

MUISTIO

KAJAAANIN KAUPUNKI Kainuun museo	
Päivä: 28.2.1986	
Diagrammi-ro	Arkistolomakinta
118	11.9.

RAATIHUONE-SEMINAARI 20.2.1986
KAINUUN MUSEOSSA

Osallistujat: Kainuun Museo: Tutkija Raili Kauppila, tutkija Irmeli Hanka, amanuenssi Helena Pursiainen (sihteeri), museonjohtaja Heikki Rytkölä (puheenjohtaja)

Helsingin yliopisto: Professori Henrik Lilius

Museovirasto: Toimistopäällikkö Pekka Kärki, arkkitehti Panu Kaila

Kajaanin kaupungin tekninen virasto: Kaupungininsinööri Olavi Huotari, kaupunginarkkitehti Erkki Vähämaa, rakennusarkkitehti Esko Peittola, rekennustarkastaja Erkki Leppänen, apulaisrakennustarkastaja Antero Hujanen

Seminaarin päätöskeskustelussa ja tiedotustilaisuudessa edellisten lisäksi:

Kaupunginjohtaja Sakari Lahtinen, museolautakunnan puheenjohtaja Martti Kauppila, tiedotusvälineet: Kainuun Sanomat, Kaleva, Koti-Kajaani, Yleisradio (2 toimittajaa).

- Kaupunginarkkitehti Erkki Vähämaa esitteli Kajaanin kaupungin kaavallista tilannetta ennen ja nyt, erityisesti ydinkeskustaa ja siinä raatihuoneen ympäristöä. (diat)

- Tutkija Raili Kauppila selvitti raatihuoneen rakennushistorian. (diat)

- Tutkija Irmeli Hanka esitteli raatihuoneen inventoinnin tulokset (diat) sekä seminaarin ajaksi pystytetyn raatihuoneen inventointituloksia esittelevän näyttelyn.

- Professori Henrik Lilius selvensi restaurointi-käsitettä tyyllisuutana sekä esitteli raatihuoneentorin tilarakenteen.

- Toimistopäällikkö Pekka Kärki käsitteli rakennuksen kuntoa yleensä. Hän totesi, että rakennuksen käyttö voidaan suunnitella mielellään vasta restauroinnin jälkeen. Lämmityksessä hän esitti harkittavaksi puulämmitteisiä uuneja yhtenä mahdollisuutena.

KAJAANIN KAUPUNKI

KAINUUN MUSEO
Asemakatu 4
87100 Kajaani 10

2 (3)

- Virinneessä uunikeskustelussa uunien rakentaminen sai kannatusta. Henrik Lilius esitti uunit muurattavaksi uudelleen, ei peltikuorisia pönnittöuuneja. Esko Peittola esitti uuneihin asennettavaksi sähkövaas-
tukset. Lisälämmityksenä päädyttiin erillisiin sähköpattereihin.
- Sisätilojen käsittelystä yleensä käydyssä keskustelussa Henrik Lilius katsoi, että kyseeseen voisi tulla kaksijakoisuus: Seinät käsiteltäisiin yhtenä kokonaisuutena ja ovet ja ikkunat omana kokonaisuutena. Uunit olisivat sitten mahdollisesti vielä erillinen osa interiööriä.
- Arkkitehti Panu Kaila käsitteli ulkoveritystä. Hän piti johdonmukaisena mennä ikkunaremontin mukaan. (2.-3. vaihe).
- Pekka Kärki piti kuistin säilyttämistä perusteltuna. WC-tilojen sovitaminen eteistiloihin tulee tapahtua tilojen sallimissa puitteissa, vaikka norveja ajatellen alimitoitettuina.
- Henrik Lilius katsoi, että tontti tulee aidata. Poliisitalon ja raatihuoneen välisen aidan suunnittelu vaatii tarkkuutta.
- Aamupäivän keskusteluissa puututtiin myös lämpövuotoihin. Ne tulisi tutkia nyt talvella. Yläpohjan tutkimuksessa todetaan mahdollinen li-
säeristysten tarve, jolloin voidaan käyttää mm. sahapurua. Vanhat eristeet jätetään paikoilleen. Vuorivillan käyttö torjuttiin ehdottomasti. Alapohjan suhteen menetellään samoin.
- Seminaari piti lounastauon klo 12.00-13.00. Sen jälkeen käytiin raatihuoneella tutustumassa tiloihin ja palattiin Kainuun Museolle jatkamaan.
- Rakennustarkastaja Erkki Leppänen esitteli eri näkökohtia: Lämpövuodot on tukittava, seinät on oikaistava ennen paperointia, sähkö-
lämmitys ja rakennus museon käyttöön.
- Kaupungininsinööri Olavi Huotari piti sähkölämmitystä varten otettava mahdollisuutena, mahdollisesti rakennettavat uunit lämpiäisivät sähköllä. Rakennuksen käyttötarkoituksen hän katsoi voitavan jättää avoimeksi.

KAJAANIN KAUPUNKI

KAINUUN MUSEO
Asemakatu 4
87100 Kajaani 10

3 (3)

- Arkkitehti Kaila toteasi: restauroiva linja rakennuksen käsittelyssä merkitsee, ettei seiniä oiota, lattioita rikota johdotusten takia ym. Rakennuksen patina kuuluu siihen.

- Rakennusarkkitehti Esko Peittola katsoi valittavan aikatason ratkaisevan rakennuksen käsittelyyn.

- Kaupunginarkkitehti Erkki Vähämaa piti välttämättömänä, että luotamusmiehille viedään valmis restaurointiesitys ilman valinnaisia pohdintoja mm. aikatasosta.

- Toimistöpäällikkö Pekka Kärki puhui entistämisavustuksista ja toteasi, että valtio ei hevin avusta kuntia niiden omien rakennusten hoidossa. Hän esitti raatihuoneen suojelua rakennussuojelulain nojalla ja toivoi kaupungin harkitsevan suojelupäätöksen hakua. Tämä saattaisi vaikuttaa myönteisesti avustuksia harkittaessa.

- Professori Henrik Lilius palasi vielä rakennuksen käyttöön. Siellä voitaisiin mm. esittää kaupungin fyysistä historiaa ja ajankohtaisia suunnitteluongelmia koskevia tilapäisiä näyttelyitä.

- Edellä käydyistä keskusteluista koottiin lopuksi seuraavaa:

1. Kajaanin kaupungin museolautakunta esittäisi kaupunginhallitukselle, että se tekisi Oulun lääninhallitukselle esityksen raatihuoneen saattamisesta suojeltavaksi rakennukseksi. Tämä ratkaisee myös rakennuksen käyttämällisyydet: muistomerkkikäyttöä.

2. Nyt esillä olleet raatihuoneen inventointi ja rakennushistoriallinen tutkimus julkaistaan. Mikäli aikataulu riittää julkaisuun sisällytetään myös restaurointisuunnitelma. Restauroinnin suunnittelu käynnistetään heti. Rakennustyöt voisivat alkaa jo lokakuussa 1986.

3. Raatihuoneentorin käsittelystä ja käytöstä päätetään myöhemmin erikseen.

4. Rakennukseen asennetaan välittömästi savuhälyttimet.

5. Raatihuoneesta tehdään ^{Cyriaksen} taidehistoriallinen tutkimus, joka myös julkaistaan. Samoin voidaan myöhemmin julkaista yleisölle muokattua julkaisua esim. lahjakirjaksi.

Kajaanissa 21.2.1986

amanuessi Helena Pursiainen, kokouksen sihteeri

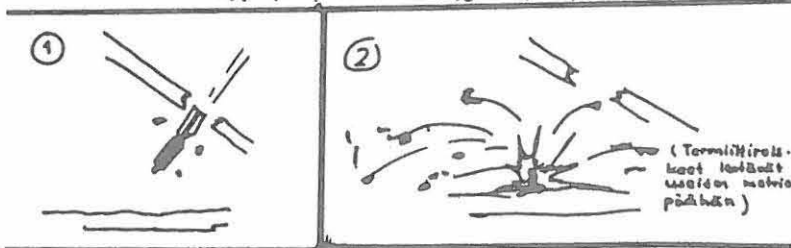
Liitteet: Raatihuone-seminaarin keskusteludokumentit

Tiedoksi: Osallistujat

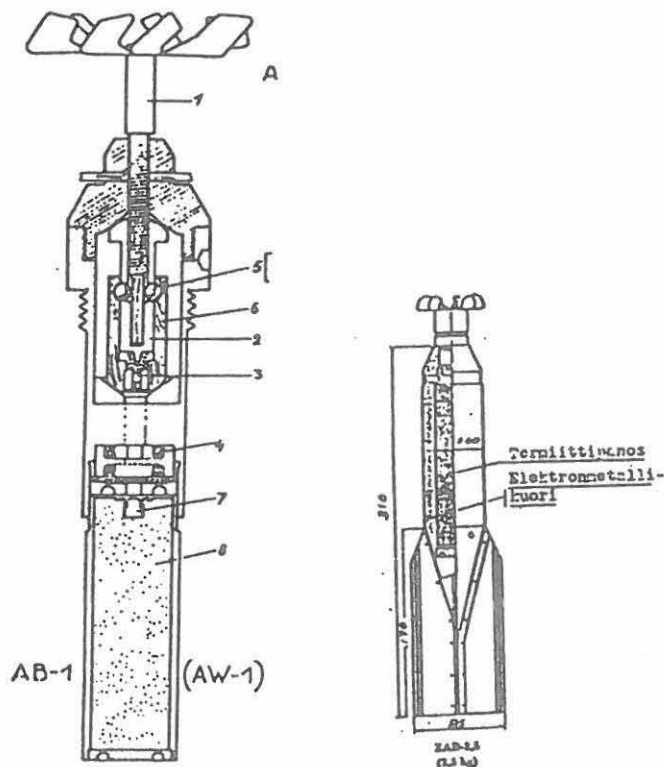
MUISTIO RAATIHUONEEN POMMEISTA

- Tässä tietoja "Raatihuoneen pommista":

- Neuvostoliittolainen 2,5 kg:n painoinen pommij (ZAB - 2,5)
 - Termiitti kehittää palossaan 3000-4000 °C, osittain hiokalla
 - Elektrometalli + magnesium + alumiini + kupari, kehittää palossaan 3000 °C - 4000 °C, osittain hiokalla.
 (Pommin jätteenä ovat elektrometallit)
- Sytytin AW - 1
 - Autoamlausvaiheen aikana varmistin "rupeli" (osa 1) kiertyy auki, jolloin pikäntulit (5) vapautuvat
 - Istuutytteenä maahan tai rakennukseen iskuri (2) lyö nallin (3), joka sytyttää hidastuspainoksen (4). Hidastuspainoksen paloaika on säädetty niin, että pommi kerkeää tunkeutua rakennukseen sisälle, ennen kuin räjähtää (6) sytyttyä ja pommi sytyttyä räjähtymäläisesti

• Oletan, että elyeni löytynyt pommi on pudonnut "suutarina" luseen, josta se on kuljettu löytöpaikalle. (Luseen sita), että pommi oli täysin vahingoittumaton). "Suutarin" syy: varmistin "rupeli" ei ole kiertynyt auki. Räjähtänyt pommi on toiminnut kiviä osottamalla tavalla, mutta se on saatu riipeillä toimipiteillä sammuttaa.

Kaupunkikeskusta polttopisteessä 4.-6.9.1985

1. PÄIVÄ keskiviikko 4.9.85

- 8.00 Ilmoittautuminen
- 9.00 Aavausant
- 9.30 Kaupunki kulttuurihistoriallisena prosessina
— vi prof. Tore Tulkqvist/TKK
- 10.30 Kaupunkikeskustojen arkkitehtuurista
— arkkitehti Eric Adkerson/Leitz
- 11.30 Lounas
- 13.00 Keskustat ympäristötyyppeinä
— tekn. lis. Anja Allan/Ouluun yliopisto
- 14.00 Vari kaupungissa
— konservattori Thorvald Lindquist
- 15.00 Kahvitarjoilu
- 15.30 Pietarsaaren keskustan asemakaavahistoriallinen kehitys
— museonjohtaja Pekka Tuivanen
- 16.00 Ohjattu kiertokäynti Pietarsaaren keskustassa
Iltaeskustelut Merilan kirjakeskuksessa

Puheenjohtajat:

kaupunginjohtaja
Ulrich Andersson

rehtori
Pentti Silvonnainen

Järjestäjät:
Pietarsaaren kaupunki ja Kaikki Puheenjohtajan keseytysliitto.

2. PÄIVÄ torstai 5.9.85

- 9.00 Keskustasuunnitelman sisäisäpaineet ja tavoitteet
— arkkitehti Kaija Santaholma/Ympäristöministeriö
- 10.00 Keskustat liike-elämän työskentelyalueena
— apulaisjohtaja Paavo Vepas/Keskustasoppekamari
- 11.00 Rakennusliikkeet keskustojen rakentajina ja rakennuttajina
— rakennusneuvos Aarne Hakoranta
- 12.00 Lounas
- 13.00 Maapoliittikan merkitys keskustarakentamisessa
— professori Pekka Virtanen/TKK
- 14.00 Keskustan liikennesuunnittelun keinot ja tavoitteet
— DI Pentti Murole/Liikennetekniikka Oy
- 15.00 Kahvitarjoilu
- 15.30 Keskustojen kehittämisen asuntoalueina
— tekn. lis. Juhaani Maatta/Ouluun kaupunki
- 18.00 Ilmanvieto ja keskusteluja Purjehdusparviolla

rehtori
Pentti Silvonnainen

kaupunginjohtaja
Ispio Lehtonen

Ohjelma:
K.P. ja kesäyhteistyö/Pietarsaari
Rumoholminkatu 1, 65200 Pietarsaari

3. PÄIVÄ perjantai 6.9.85

- 8.30 Aamukahvi
- 9.00 Rakennusneuvoston keino- esimerkkien valinta
— arkkitehti Maija Kairamo/Museovirasto
- 10.00 Kuntien toteutushaasteiden esittely
— yli-insinööri Vaino Miettinen/maanmittauslaitos
- 11.00 Lounas
- 12.00 Hallinto- ja kulttuurikeskusten suunnittelutietoa
— arkkitehdit Erkki Partanen ja Sinikka Kouvo
- 13.00 Sundsvallin kivikeskustan suunnittelu
— insinööri Bengt Hager/Lännsjövad, Ruotsi
- 14.00 Asuntokehittämisen pohjarjestelyt
— arkkitehti Terttu Eha/Wainio/WIT
- 15.00 Kaksi esimerkkiä Pietarsaaresta
— asemakaava-arkkitehti Roger Wingren
- 16.00 Lupetussanat ja päätöskahvi

arkkitehti
Ilmari Holoonen

konservattori
Mats Bjby

Pietarsaari II-katu 17 557530

Suomen museoliitto

Vantaan käsi- ja taideteollisuus-
oppilaitos/konservointiosasto

MUSEOIDEN RAKENTEELLISET ERITYISVAATIMUKSET

10.3.1986 Pohjoismaainen taidekeskus, Suomenlinna Susisaari B 28

Kohderyhmä: museohenkilökunta, arkkitehdit, rakennussuunnittelijat

Sisältö: museoesineistön säilyttämisen edellyttämät rakenteelliset ja tekniset ratkaisut

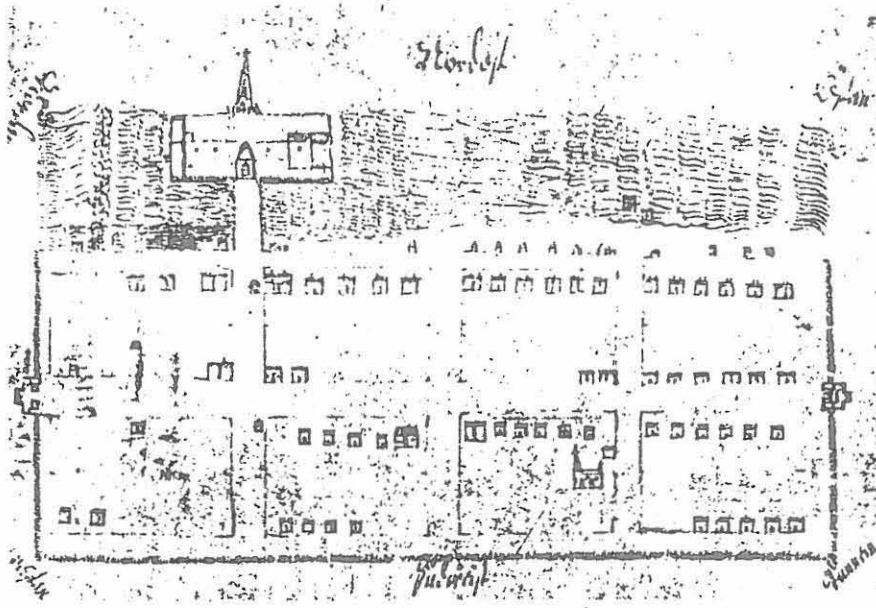
OHJELMA

Maanantai 10.3.

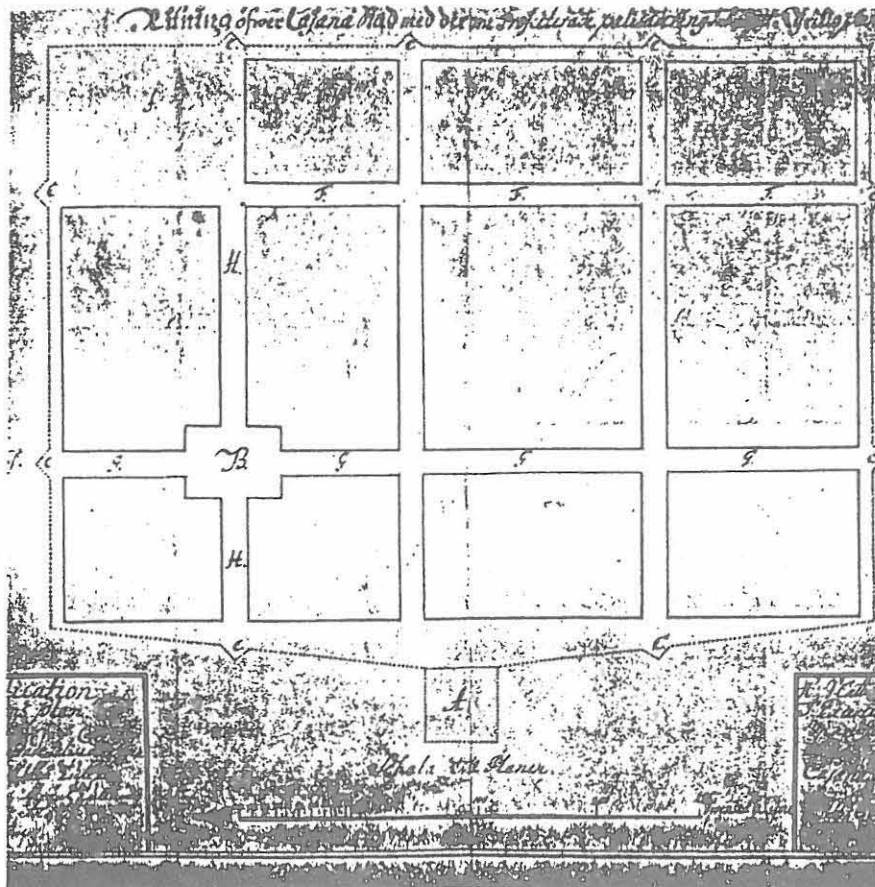
- 10-11.30 Taideteosten materiaaliominaisuudet ja niistä johtuvat olosuhdevaatimukset, konservattori Tuulikki K i l p i n e n
- 11.30-12.30 lounastauko
- 12.30-13.30 Rakennus ja sen säilyttäminen, konservattori Pasi K a a r t o
- 13.30-14.30 Vaihtoehdot koneelliselle ilmastoinnille, arkkitehti Hannu T o m m i n e n
- 14.30-15 kahvi
- 15-16 Ateneumin ilmastointiratkaisu, arkkitehti Jaakko A n t t i - P o i k a
- 16-17 Sisäilmaston säätely ja materiaalien säilyminen, professori Sven P i h l a j a v a a r a

LIITE	
B 1	
Piirros 1659	VIII
Kaava 1731	IX
Mittaus 1764	X
Palovak. 1843	XI
Kartta 1918	XII

KAJAANIA ESITTÄVÄ TUSSIPIIRROS v.1659
alkuperäinen Kamariarkisto, Tukholma

PEHR CEDERSPARREN ASEMAKAAVA v.1731

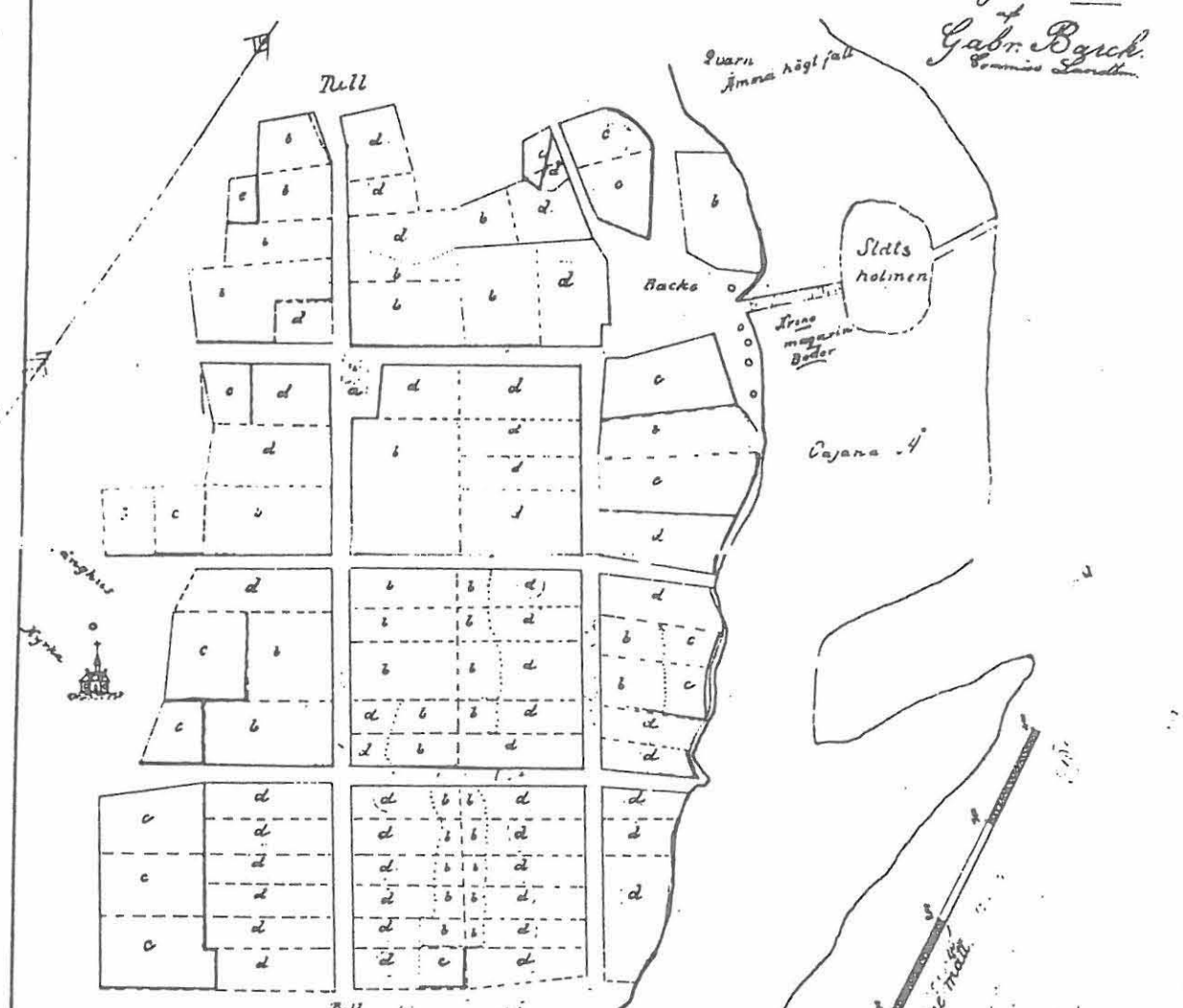

BARCKIN MITTAUS v. 1764
 jäljennös v. 1911 KKA
 alkuperäinen Ruotsin VA, Tukholma

C. H. A. N. T. A.

*Cajana Stad. Belägen uti Cajana Län och Arbetens
 Höfdinge Pöms. Affattad under Geographiska Förvaltningen Nr. 1764.*

*Gabr. Barck.
 Commis Landt.*

Hensocknens uttydning

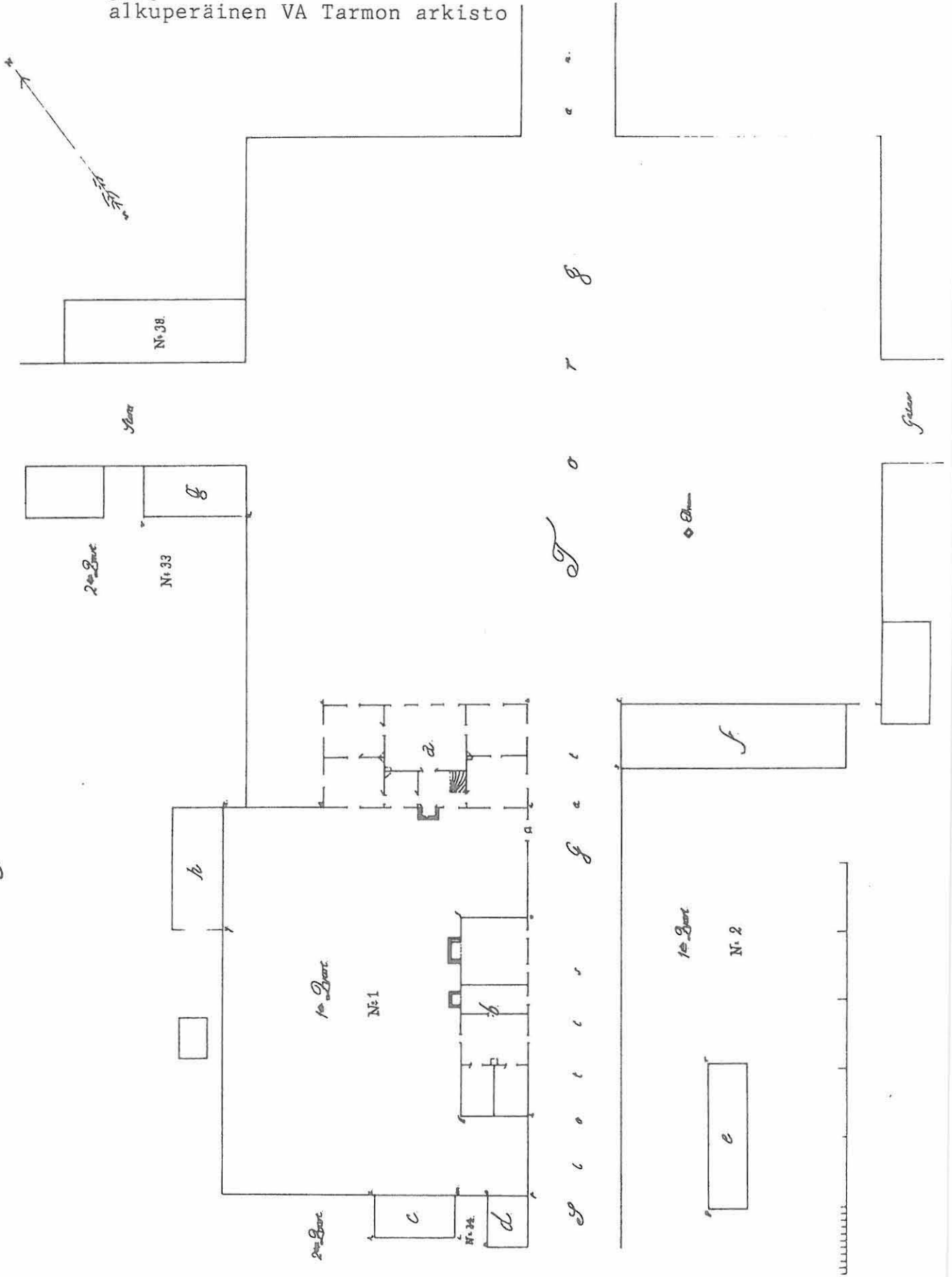
- Lit'ora*
- a: utvärdes Torget*
 - b: visar tre fonter, af staden, som nyttias til äng*
 - c: betecknar tre stamter som äro til äden upgräddade*
 - d: gifves vid hander, hvilka komter ou värdeligen betes.*

*Kopien af följande teckning är tillhörfvaren Karttecknaren Hans
 tecknat Helsingfors. Anmottadt i Upphållsbureau, 13 tommanstr. 1808.
 A. W. Flänkäinen
 Utskrift.*

*Jäljennöksen oikaisu. Tehti
 Kajanusissa 23 p:nä syyskuuta 1911.
 Edla Kroger*

PALOVAKUUTUKSEEN v.1843 liittyy asemapiirros
 jäljennös v. 1985
 alkuperäinen VA Tarmon arkisto

Rakhuus: Kajana

Harald Anderssonin ASEMAKARTTA v. 1918
 jäljennös v. 1984
 alkuperäinen KKA

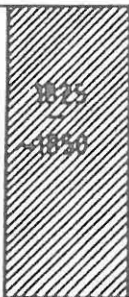

Raatihuonetontin muodostuminen ja tonttinumerointi
Asemapiirros 1:500

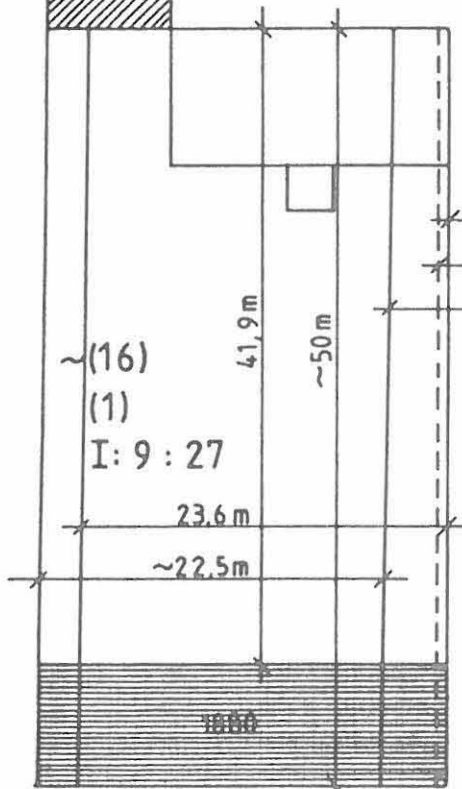
Kauppakatu

P
Raatihuoneen tori

alunperin
kuulunut
tonttiin -
erotettu siitä
torin muotou-
duttua

(15)
(33)
I: 9 : 26^a

8 m
8,6 m
12 m
alkuperäinen kadun leveys
kadun leveys palovakuutus 1901 -
kadun leveys asemakaava 1919 -
tontin uusi, nykyinen raja

(15)
(2)
I : 10 : 28-29

Linnankatu

liitetty
tonttiin

(17)
(34) (kruunun
vankila)

Lähteet:

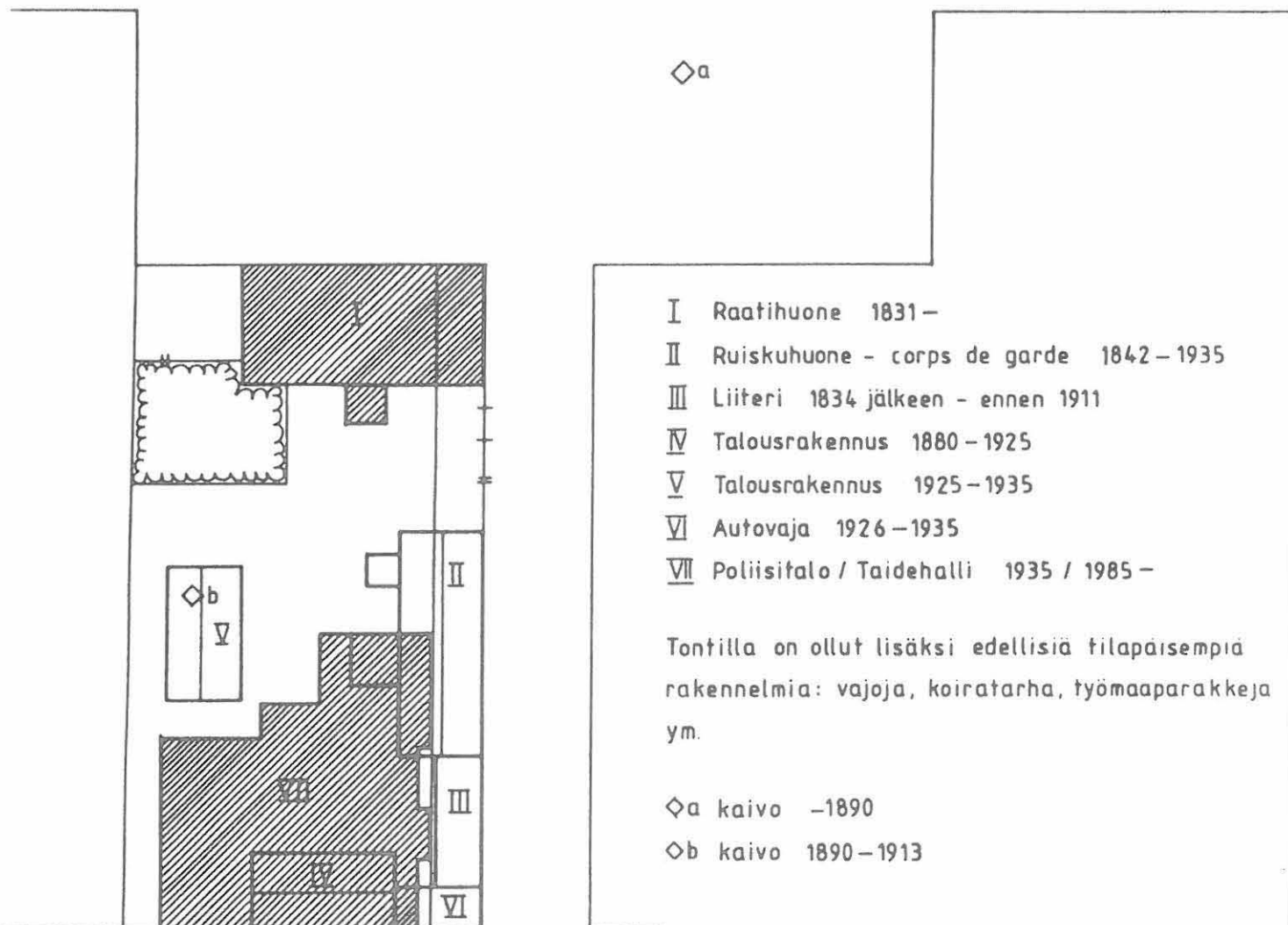
OMA KMA tk 3.3.1980 ; tk 3.3.1921

KKA W. Gylden kartta v.1841
A. Lönnbohmin kartta v.1858
Asemakaava 1919
Tonttikartta 26.11.1928

VA BD 103/177 1825 (mittaus)
Tarmon arkisto:
Palovakuutukset: 1843, 1901, 1911

Raatihuonetontin rakennukset

Asemapiirros 1:500

Lähteet:

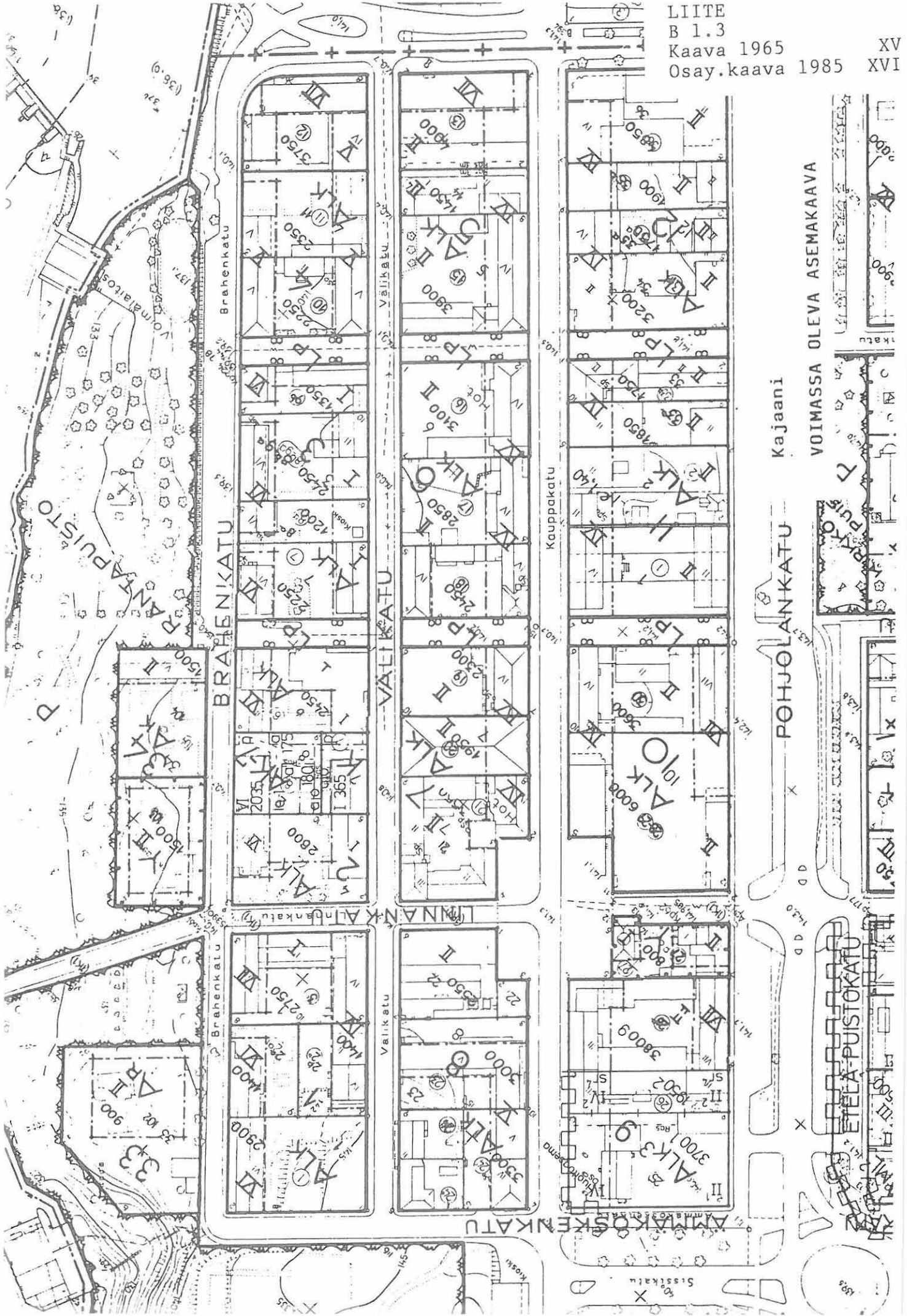
VA Tarmon arkisto: palovakuutukset
1843, 1881, 1901, 1911, 1918

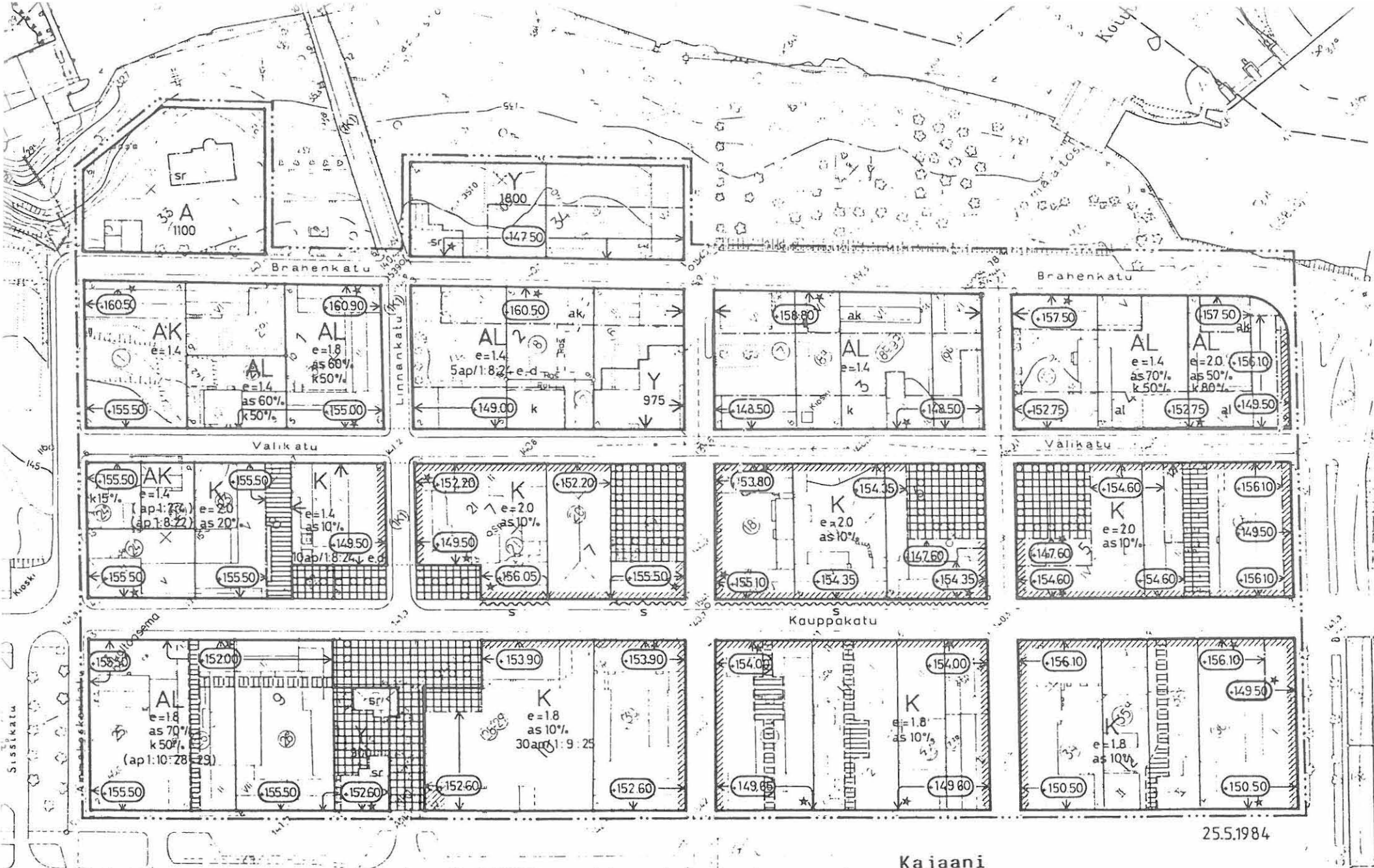
KKA tonttikartat

26.11.1928, 1.3.1946

LIITE
B 1.3
Kaava 1965
Osay.kaava 1985

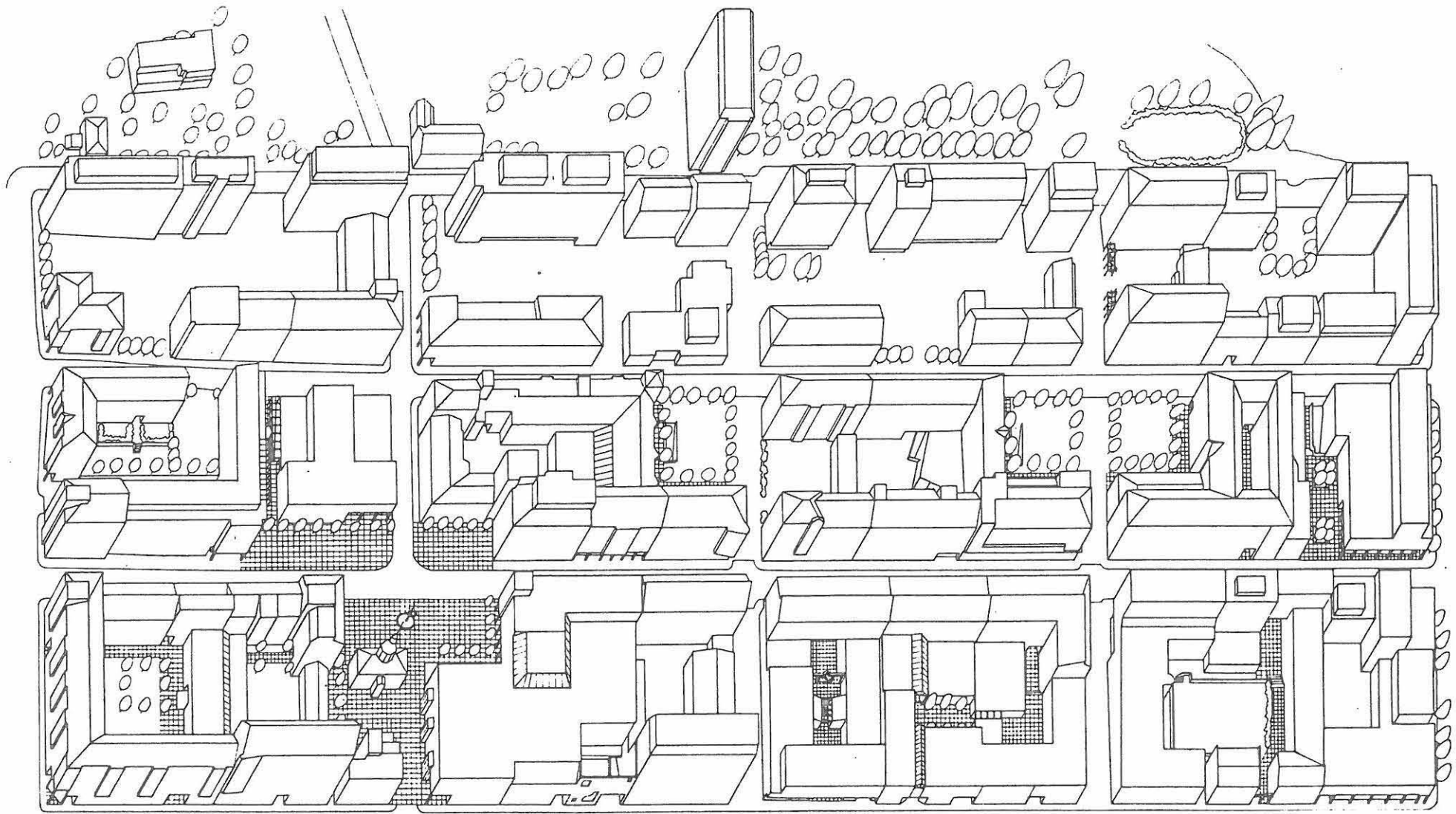
XV
XVI

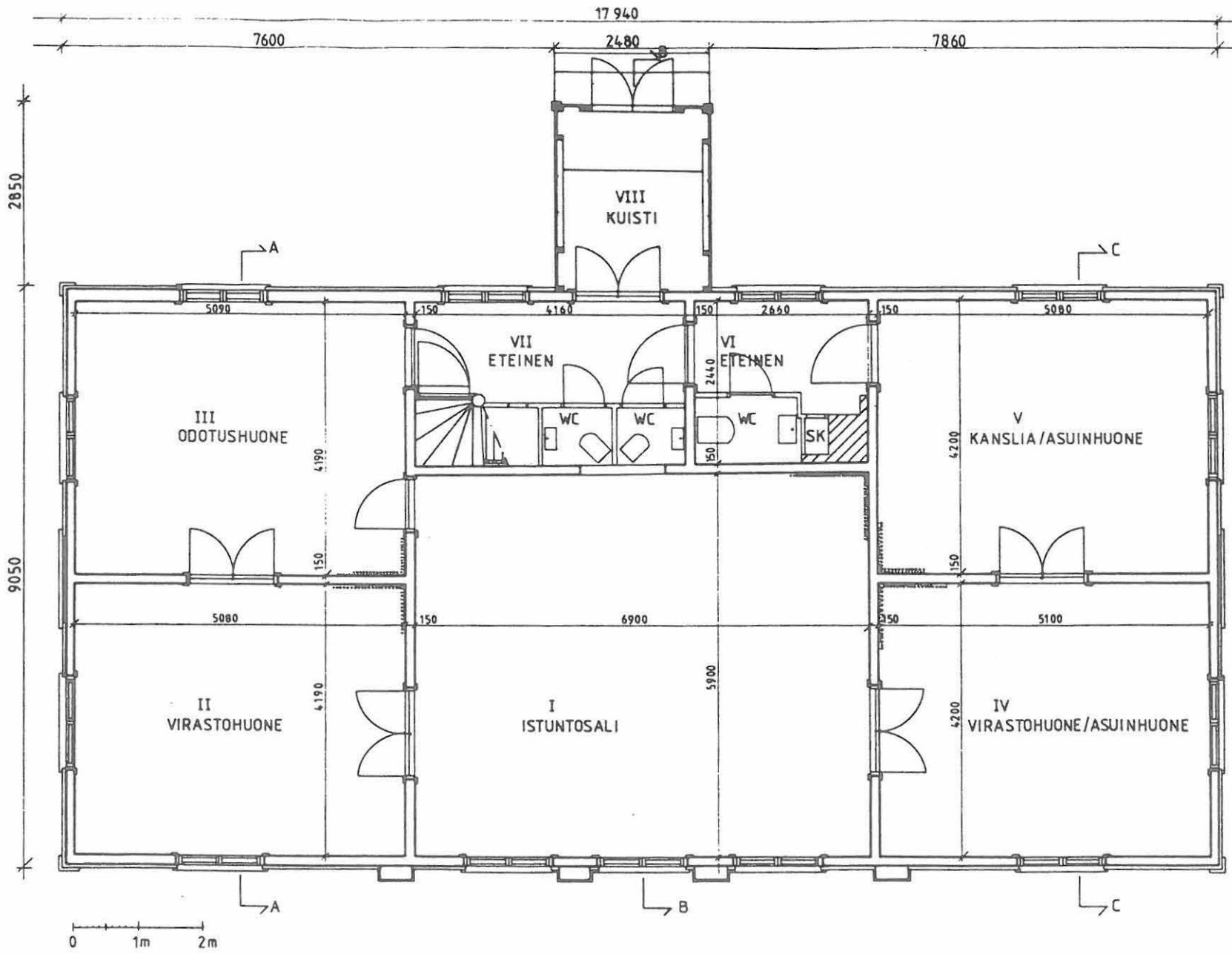

25.5.1984

Kajaani
 Ydinkeskustan osayleiskaava
 OSAYLEISKAAVAKARTTA 1:2000

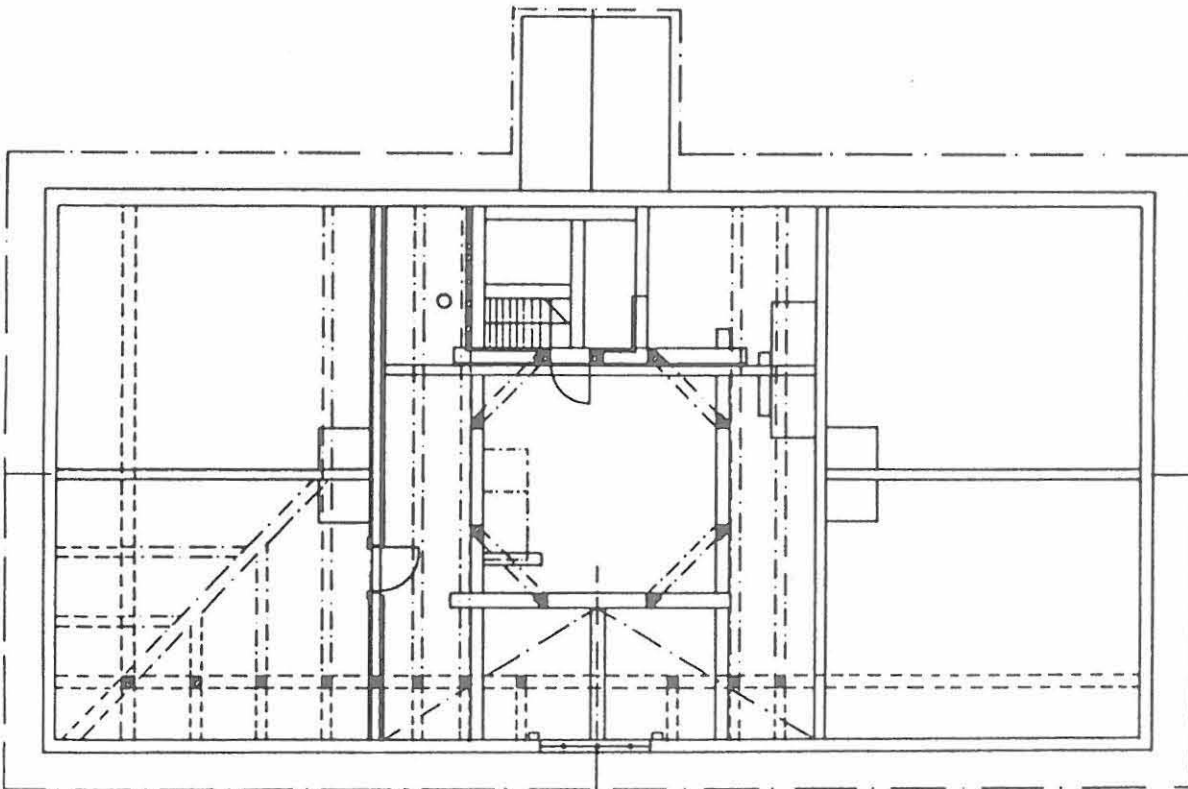
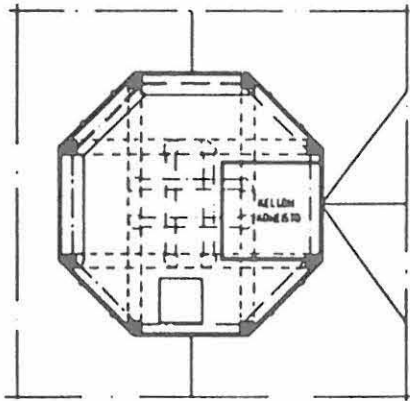
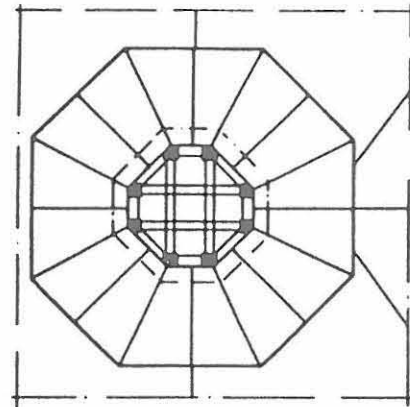

Kajaani
Ydinkeskustan osayleiskaava
HAVAINNEPIIRROS OSAYLEISKAAVAN
MUKAAN RAKENNETUSTA TODENNÄKÖI-
SESTÄ YMPÄRISTÖSTÄ

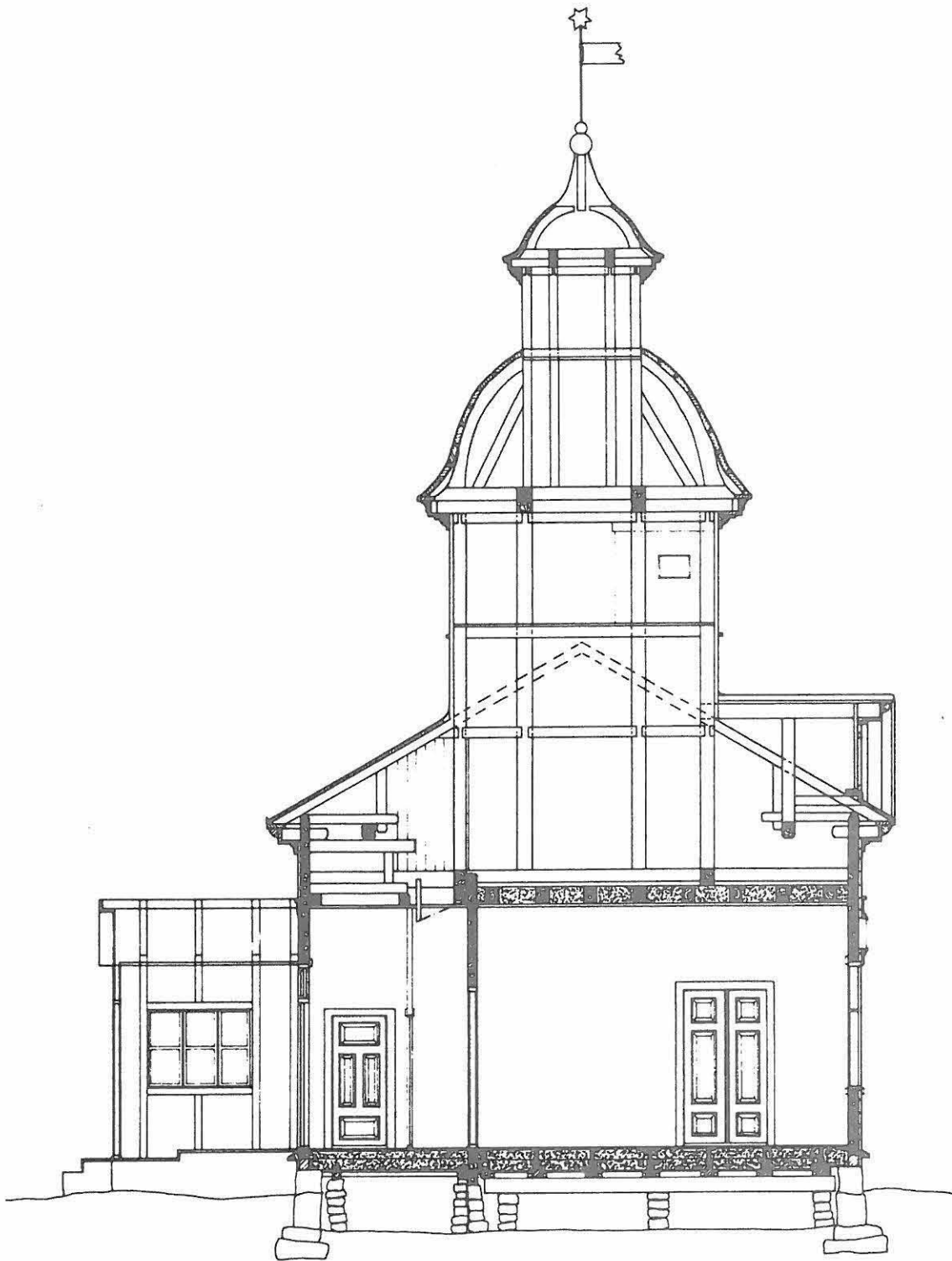

PURETUT
 alkuperäinen
 nykyempi

LIITE
 B 2
 Pohjat, leikkaukset
 XVII

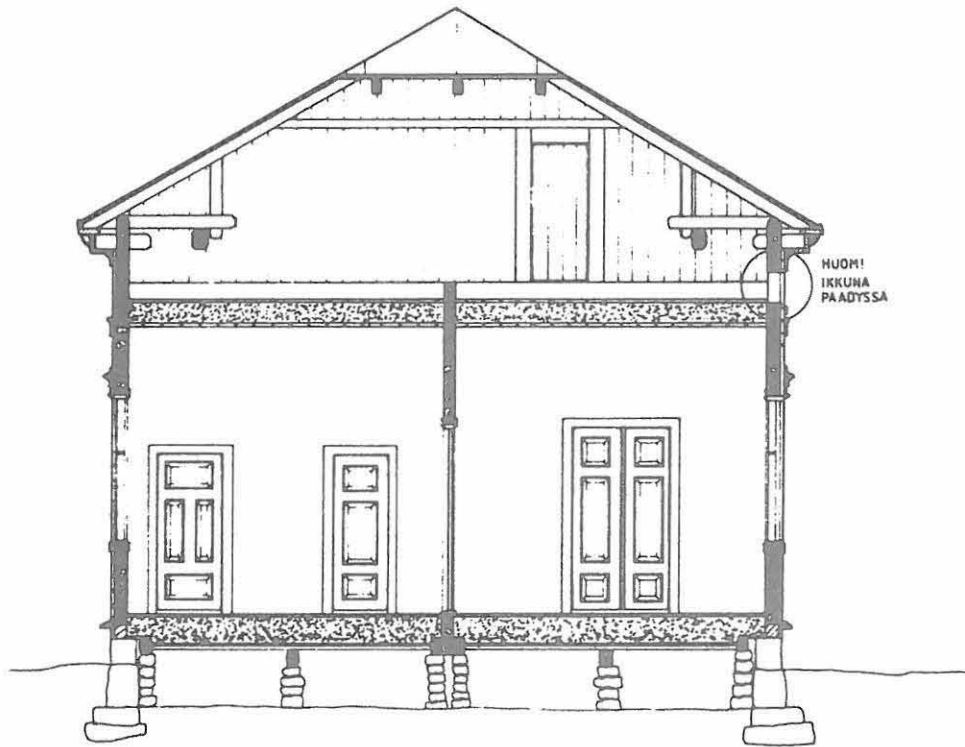

0 1m 2m

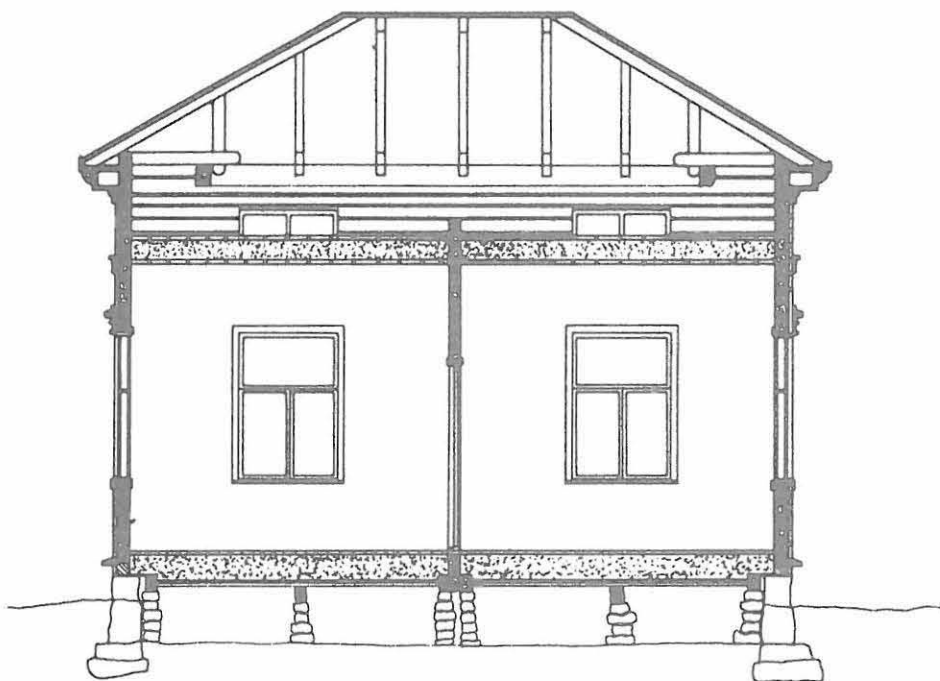
B-B

0 1m 2m

A-A

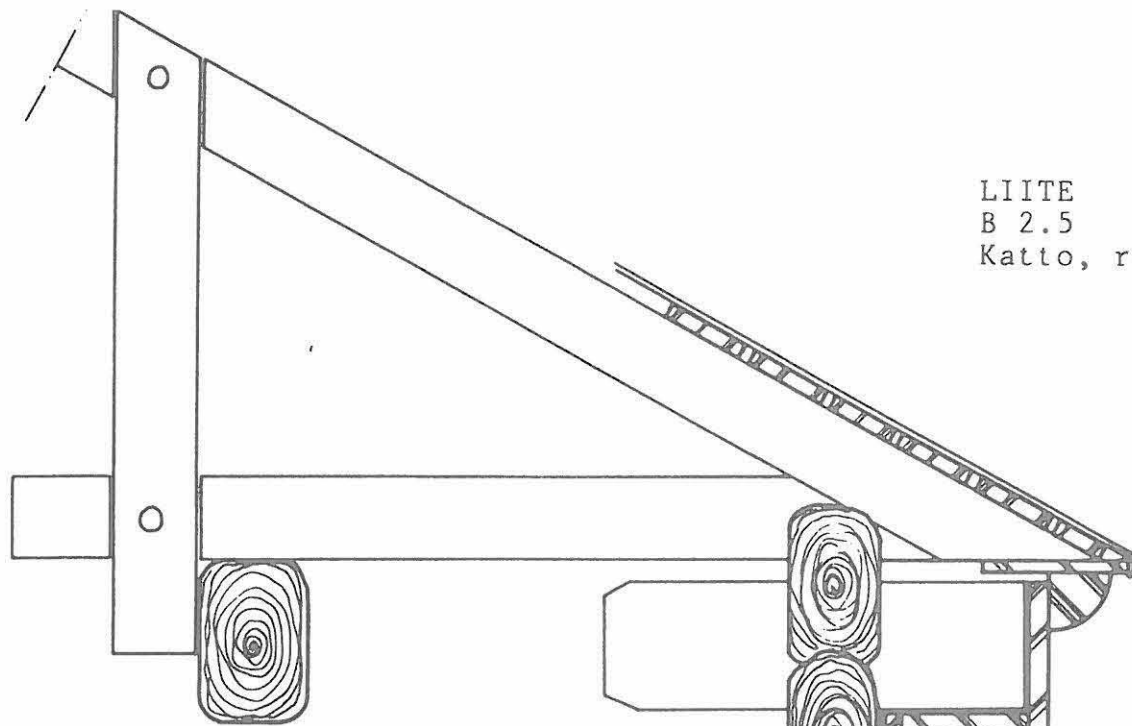
0 1m 2m

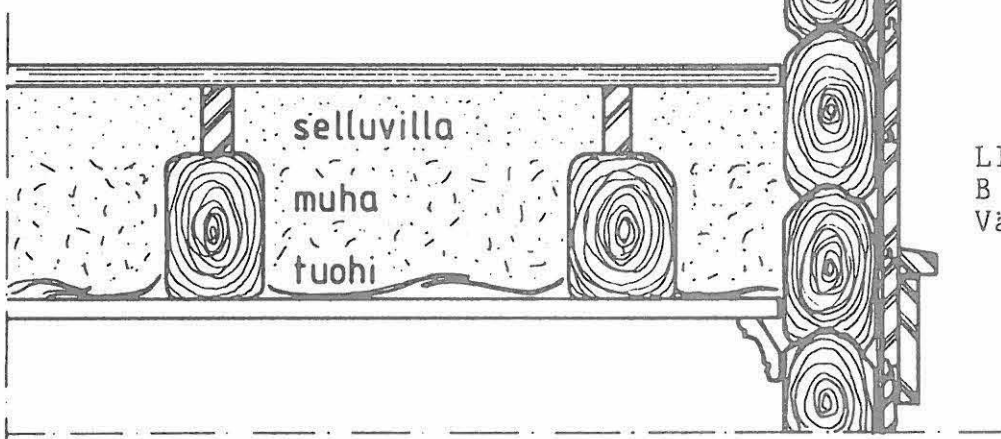
C-C

0 1m 2m

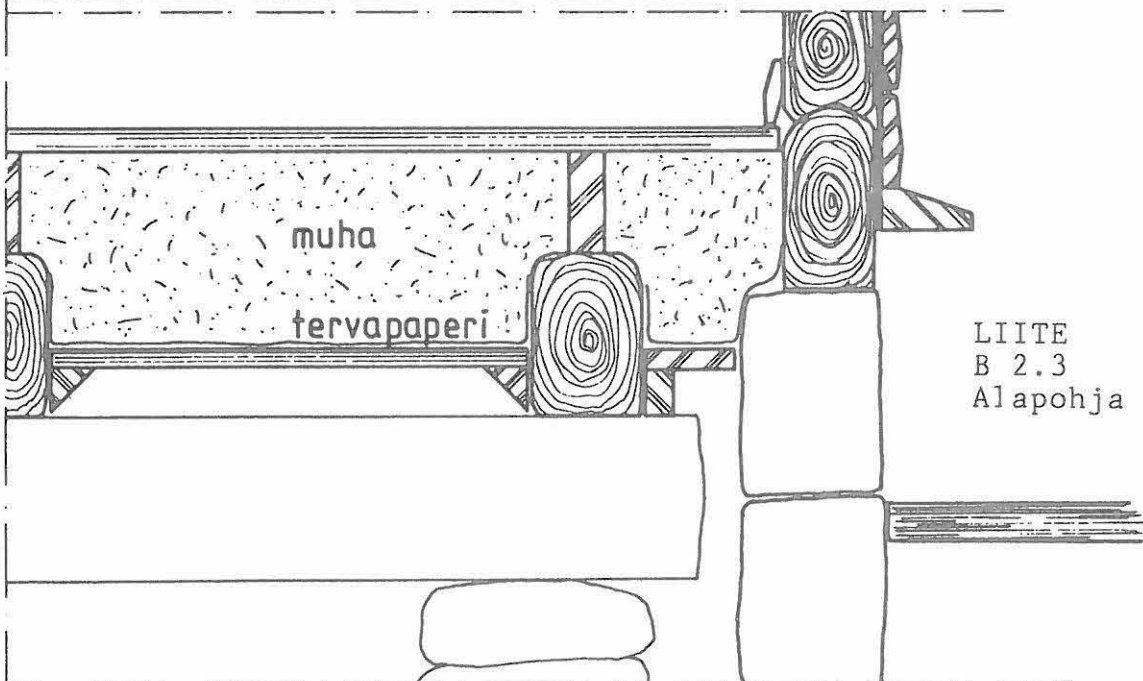
LIITE
B 2.5
Katto, räystä XX

LIITE
B 2.4
Välipohja XIX

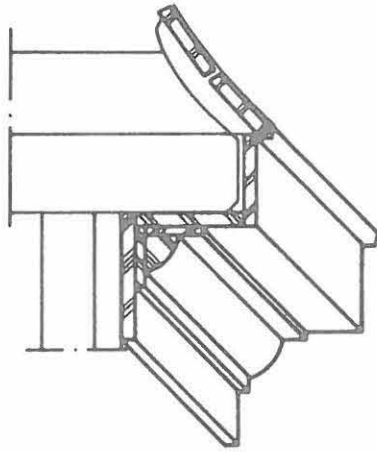

LIITE
B 2.3
Alapohja XVIII

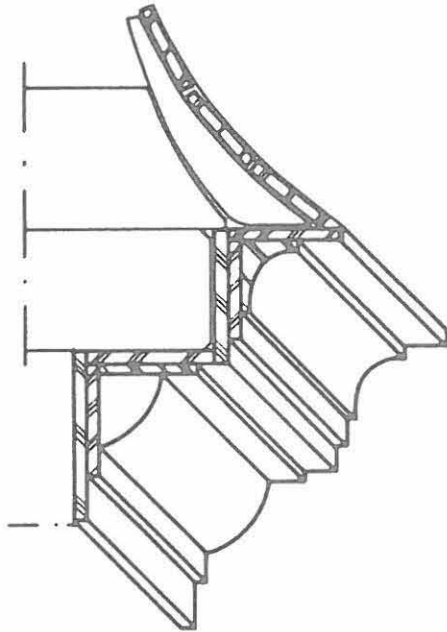

MK 0 5 10 20 30 40 50 100 cm

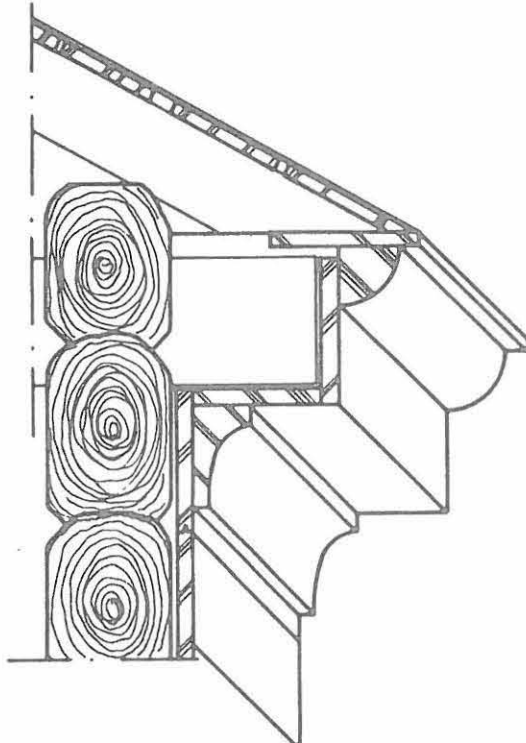
LANTERNIININ RÄYSTÄSLISTAT

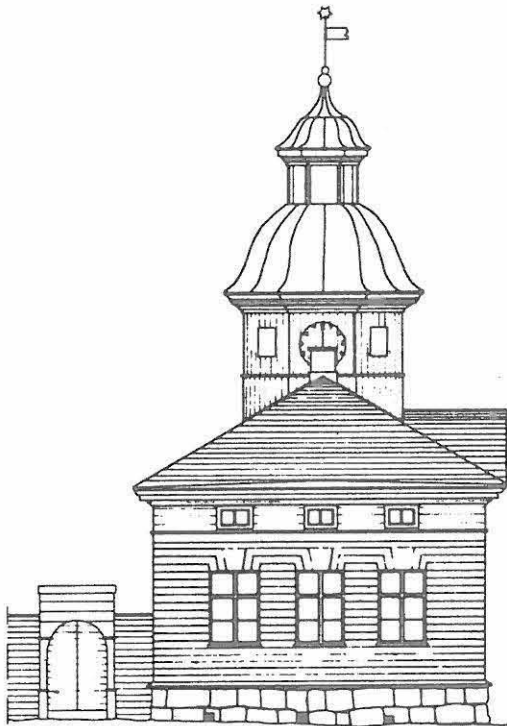

TORNIN RÄYSTÄSLISTAT

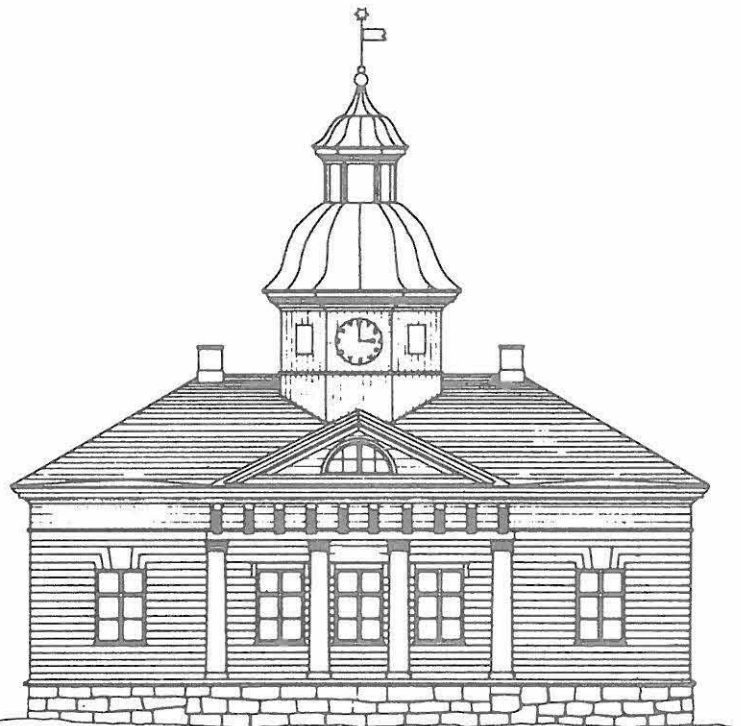
KATON RÄYSTÄSLISTAT

PLATY LIIHAKADALLE

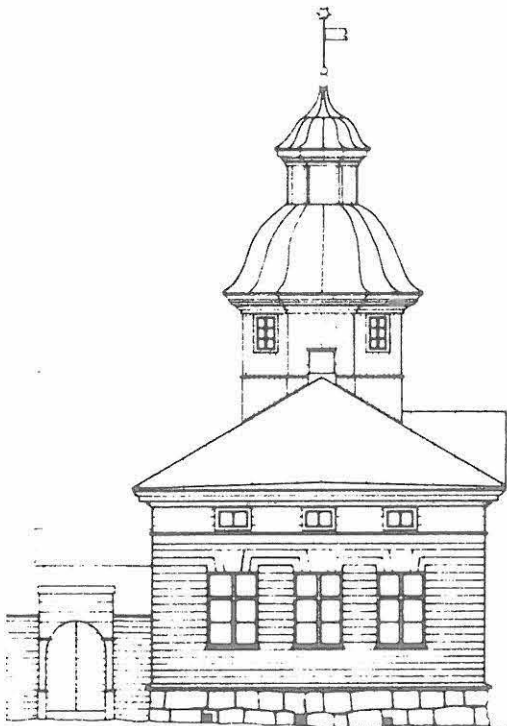
0 1m 2m

JULKISIVU KAUPPIKADALLE

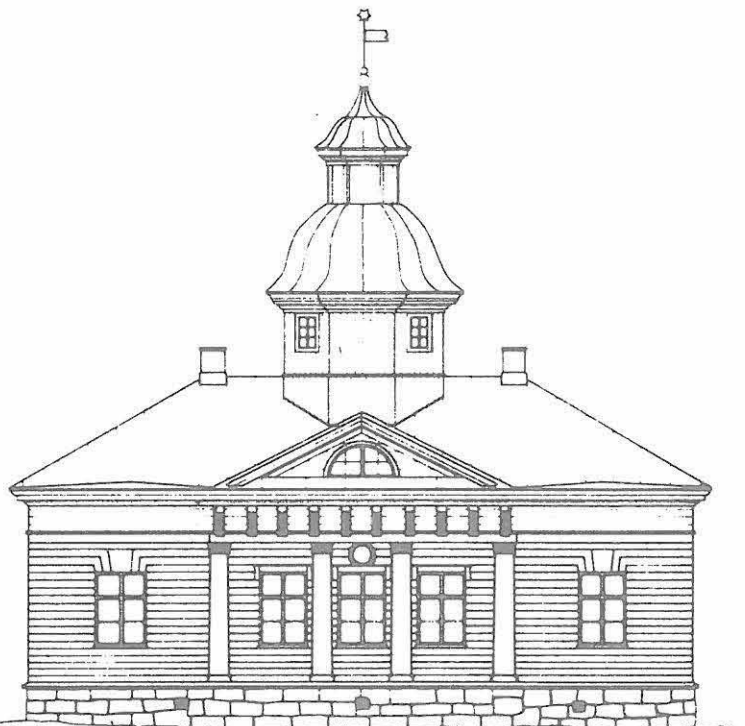
0 1m 2m

1831/39 -1871/82/92

PLATY LIIHAKADALLE

0 1m 2m

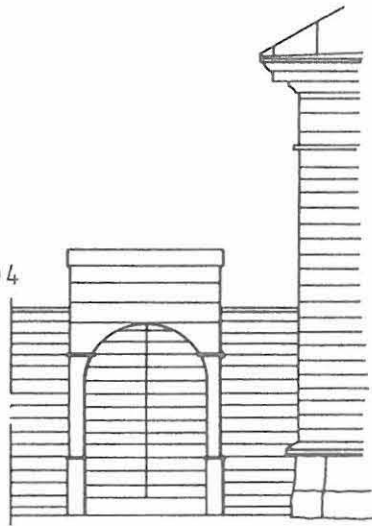
JULKISIVU KAUPPIKADALLE

0 1m 2m

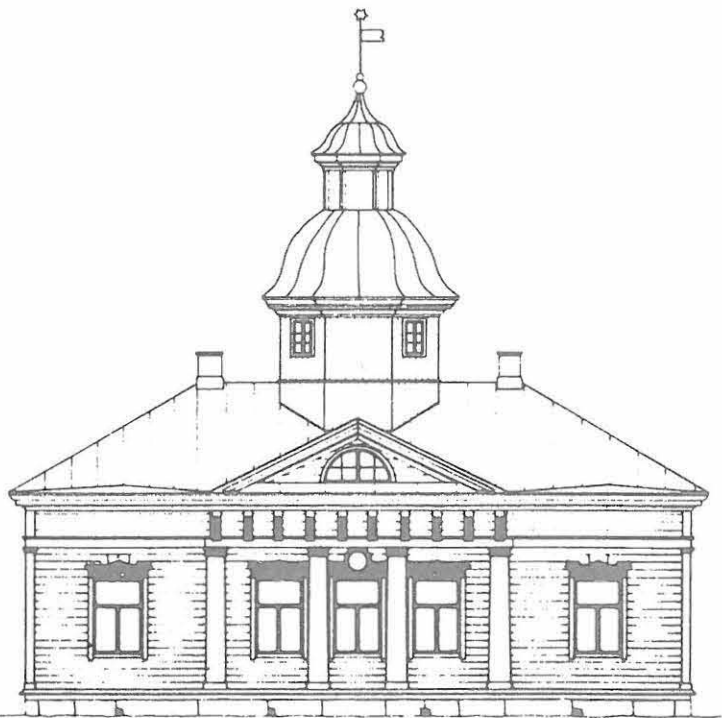
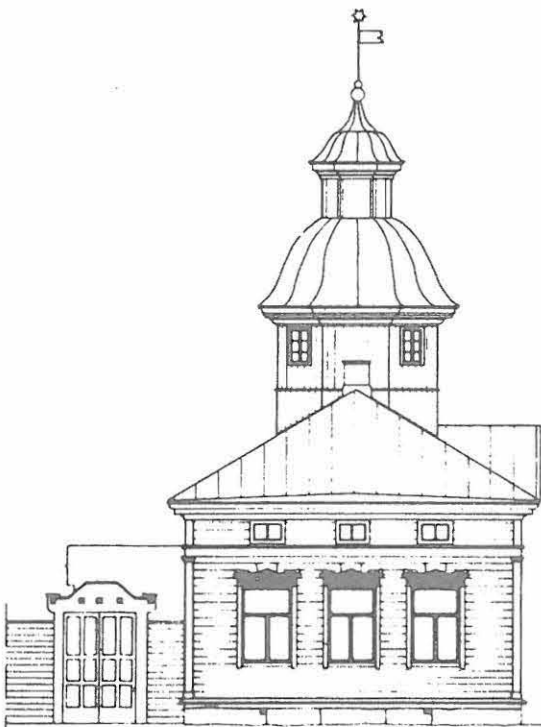
1871/82/92 -1904

PORTIT

1839-1904

1904-1935

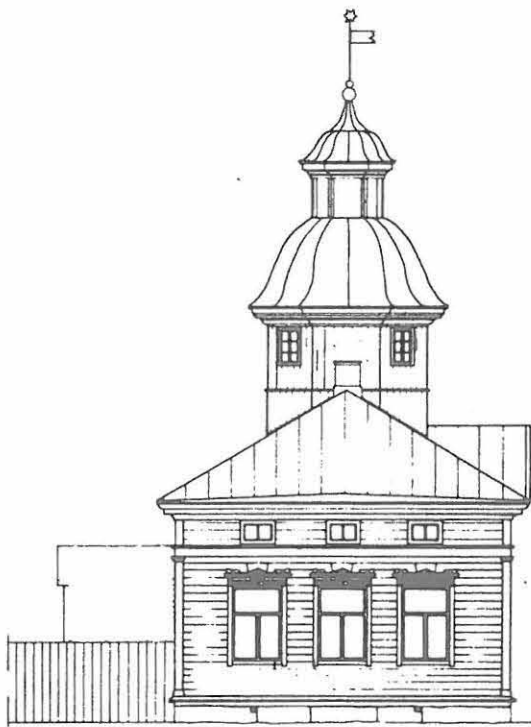
FRÄTT LÖSNINGSBILDE

0 10 20

JÄRISPU KÄMPERBILDE

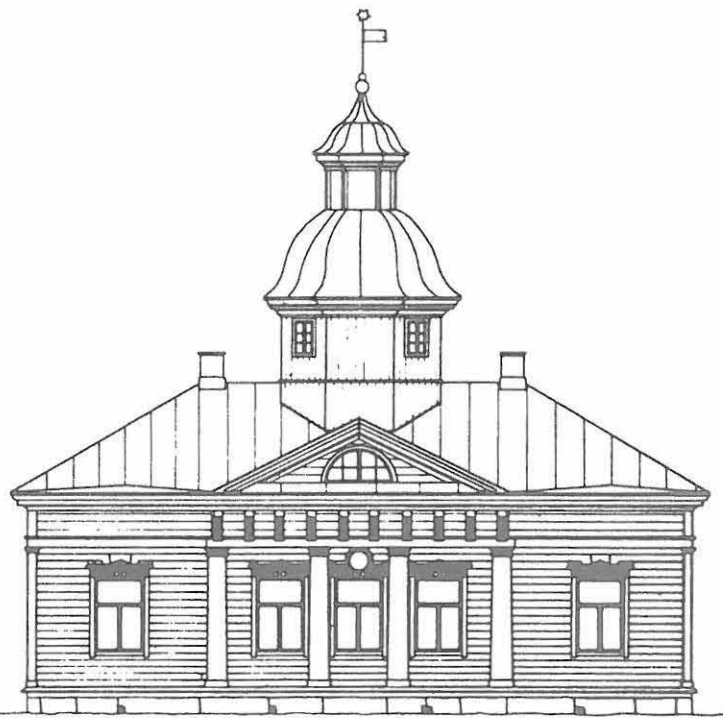
0 10 20

1904-1935

PÄÄTY LÖNNÄKADULLE

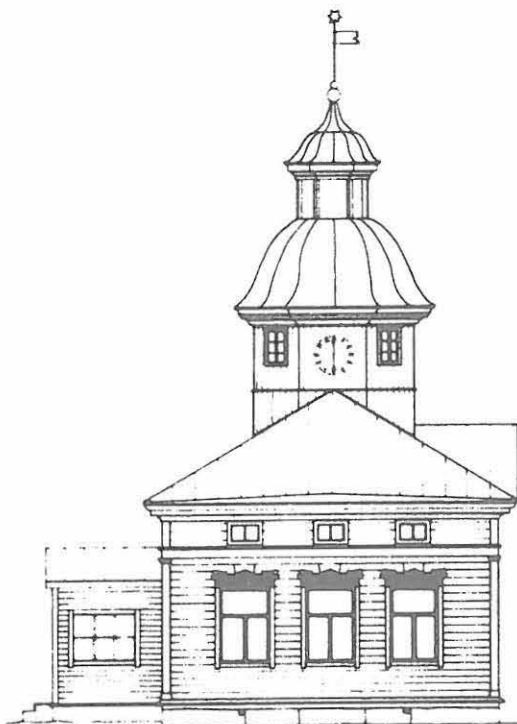
0 1m 2m

JULKISPU KAMPPIKADULLE

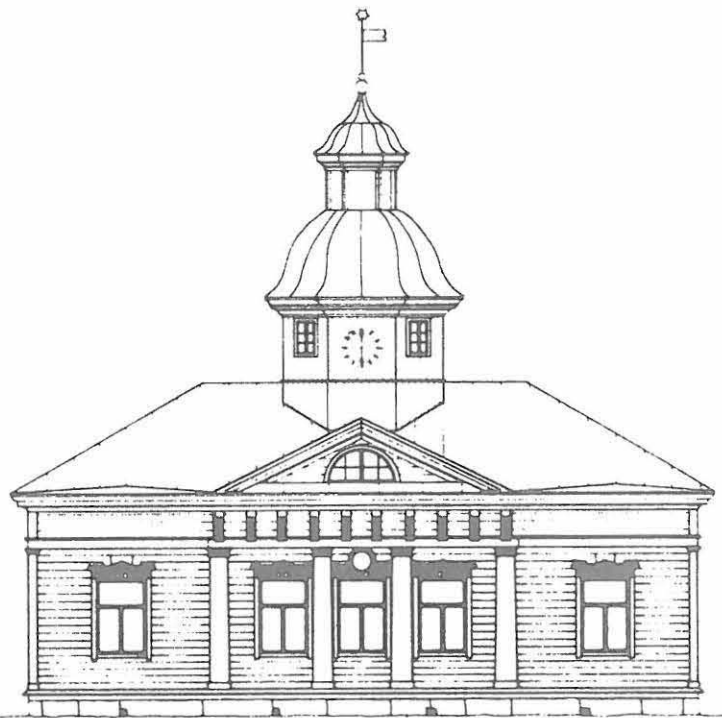
0 1m 2m

1935 - 1963

PÄÄTY LÖNNÄKADULLE

0 1m 2m

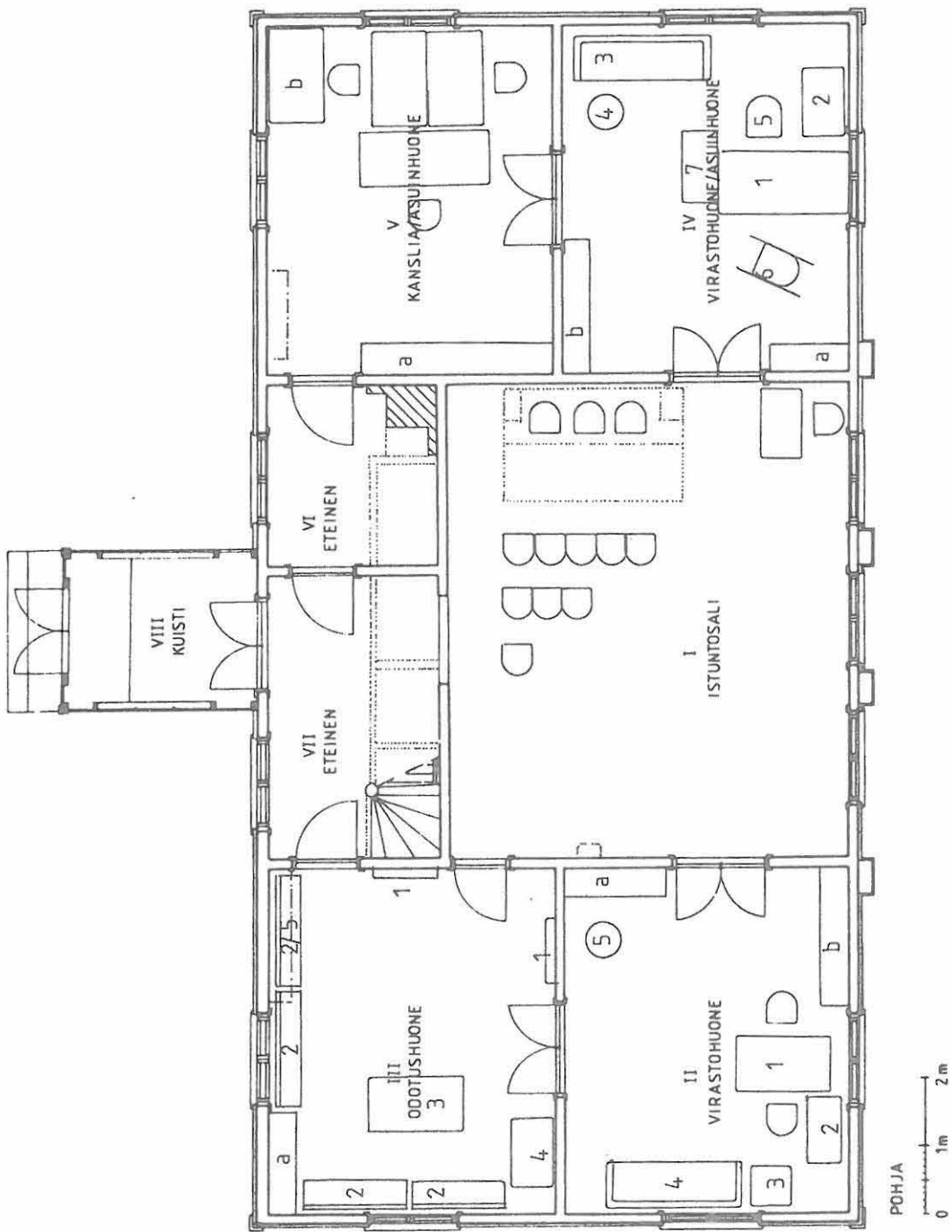

JULKISPU KAMPPIKADULLE

0 1m 2m

1963 -

HUONEKOHTAINEN INVENTOINTI

I ISTUNTOSALI

SEINÄT

A. Seinärakenne

- sekä ulko- että väliseinät ovat n.15x28 cm hirttä
- hirsien välissä sammaltäyte
- rakoja ja koloja tasoitettu sahanpuru-sideainemassalla (työ tehty vasta 1839 kuvernöörin määräyksestä tk 13.9.1839)
- seinän myöhempien pinnoittamisten ja ovien vaihdon yhteydessä seiniä on tasoitettu veistämällä
- seinissä huomattavia painumia ja kallistumia, joilla kuitenkin ei ole rakennusteknistä merkitystä
- eteiseen johtanut ovi 00 suljettu - raakalauta koolaus raakalauta välissä pahvit ja purutäyte

ajoitus:1931
merkintä laudassa

B. Maalaus

- seinät on uutena jätetty käsittelemättä, 1839 varsinaisessa sisustustyössä maalattu vesivärillä (liimamaalilla) tarpeellisen tasoittelun jälkeen - yo. määräyksen mukaan "gul färgen sammansad af standolje" (paksuun öljyyn sekoitettua keltäväriä)
- maalikerrosten alla on ohut lumppaperi, joka on arkkeina liimattu limittäin hirsipintaan lattiasta kattolistaan lukuunottamatta n. 6 cm leveän seinän ylä- ja alaosaa rajoittaneen listan kohtaa, joka paljas (lista poistettu l. tapetoinnin yhteydessä)
- seinän yläosan maalaus ulottuu kattolistasta 72 cm:in lattianpinnasta
- seinän alaosan maalaus ulottuu lattiasta 66 cm
- 3. maalikerroksen alla on seinän yläosassa liimattuna sanomalehteä

ajoitus:1839
tk 13.9.1839
tk 4.11.1839

ajoitus:1855
tk 19.2.1855

ajoitus:1884
kv 20.5.1884

C. Tapetointi

ajoitus:
1904-1961

D. Levytys

ajoitus:
1960-1961
meno- ja tuloarvio
1960 seinässä
merkintä
1961 17 pv 11 kk

ajoitus:1961
ajoitus:1970
meno- ja tuloarvio

- maalikerrokset:
ylä

ala

1. kirkas keltainen
monicolor 6341
näyte: I ylä 1S

2. okra
monicolor 6838
näyte: I ylä 2S

3. vaalea lämmin keltainen
monicolor 6133
näyte: I ylä 3S

1. vaalea harmaansininen
monicolor 6114
näyte: I ala 1S

2. tumma harmaa
monicolor 6467
näyte: I ala 2S

- huoneessa on 7 tapettikerrosta (liite B4.02)
- tapetointi on alkanut aikaisintaan 1904 tapah-tuneen ovien vaihdon jälkeen (aikaisemmat ovet olivat maatalammat ja kapeammat - oviaukon suurentaminen ei ole rikkonut alintakaan tapettikerrosta vaan sen aluspahvi on kiinnitetty uuden oviaukon mukaisesti)
- tässä huoneessa vuosi 1904 on todennäköinen tapetoinnin aloittamisaika, koska tuona vuonna rakennusta muutoinkin kohennettiin huomattavasti ja talousarviossa on määräraha tapetoimiseen ja maalaamiseen
- oudoksuttavaa on, ettei tapetointia aloitettu jo aikaisemmin, koska liimamaalin käyttö oli Ka-jaanissakin "vanhanaikaista" jo 1800-luvun lopulla
- viimeinen tapetointi 1950-luvun lopulla
- tapettikerrokset ovat seinään naulauslistalla kiinnitetyn pinkopahvin päällä, osassa tapettikerroksia on seinän yläosassa valkoiseksi maalattu pahvi, useimpiin tapetteihin liittyy reunanauha

- tapettikerrosten päälle on laudoista tehty koolaus, jolla seinät on suoristettu. Koolauksessa killoina käytetty myös vanhojen listojen kappaleita.
- kovalevy, 2 mm paksu ja 61 cm leveä, on naulat-tu pienillä nauloilla koolaukseen, levyjen välis-sä on 0,5-1 cm avosauma ja ne ulottuvat yhtenäis-inä lattiasta kattoon
- levyt on maalattu kahteen kertaan
1. ruskean harmaa monicolor 6865
2. vaalea vihertävän ruskean harmaa monicolor 6129

KATTO

A. Kattolaudat

- rakennuksen leveyden suuntaiset
- lautojen leveys 22-25 cm ja paksuus n. 3 cm
- piilopontti, pontinsyvyys n. 8 mm
- laudat kiinnitetty suurilla "maasepän takomilla" pyöreäkantaisilla, kannan halkaisija 15-20 mm nauloilla
- maalattu useaan kertaan liimavärillä

ajoitus:1839
ajoitus:1855

1. ja 2. hyvin vaalea
monicolor 6030
näyte I1K

ajoitus:1884

3. hyvin vaalea harmaa
monicolor 6068
näyte I2K

B. Kattopahvit

ajoitus:1904 t
1912

1. naulaamalla kiinnitetty keltainen pinkopahvi
1. tai 2. tapetoinnin yhteydessä, myös katto-
lista paperoitu
- pahvi maalattu ainakin 3 kertaa

1. hyvin vaalea vihreä (1904 t 1912)
monicolor 6129
näyte Ip1K

ajoitus:1910-1
lopulla

2. hyvin vaalea beige
monicolor 6033
näyte: Ip2K

ajoitus:1924

3. valkoinen
näyte Ip3K

ajoitus:1950-1

2. naulaamalla pahvisen taitetun naulauslistan
avulla kiinnitetty pinkopahvi 7. tapetoinnin
yhteydessä, kattolistan yli tapetin alle lii-
mattu suikale pahvia
- maalattu kerran valkoiseksi

C. Levytys

ajoitus:1960-61
meno- ja tulo-
arvio 1960

- katossa edellisten kerrosten päällä laudoista
ja soiroista tehty rakennuksen pitkittäissuun-
tainen koolaus, jolla katto suoristettu
- koolaukseen kiinnitetty niittaamalla pontattu,
pinnoitettu, huokoinen puukuitulevy (Halltex)
- pinta muodostuu 61x61 cm (+ 1,5 cm pontti kah-
della sivulla) ruuduista
- valkoisen pinnoituksen lisäksi levyt maalattu
kerran valkoisiksi

D. Kattolistat

Liite B4.1

1. torin ja Linnankadun puoleisilla seinillä koo-
lauksen alla säilynyt runsaasti profiloitu lista
K1, joka seinän ja katon maali- sekä pahvikerrok-
sista sekä listan muodosta päätellen alkuperäinen
- em lista maalattu useaan kertaan

ajoitus:1831
tai jälkeen

1. öljymaali tms okra
monicolor 6933
näyte: I1K1

ajoitus:1884

2. liimamaali vaalean harmaa
monicolor 6068
näyte: I2K1 (vrt I2K)

ajoitus:1960-61
meno- ja tulo-
arvio 1960

2. uusi levytyksen jälkeinen lista neliön muotoi-
nen soiro 18x18 mm K5
- lista maalattu valkoiseksi

IKKUNAT JA OVET

- Liite B4.2
- ajoitus:1904
- kolme T-ruutuista kaksinkertaista ikkunaa torin puolella IK I 1-3:
 - vuorilautoja jatkettu 2 cm ja tehty uusi alapuu v. 1960
 - kolme kaksiosaista peiliovia:
 - 00, eteisen VII avautunut, suljettu v.1931, ovilevyt poistettu - karmit jäljellä (saattaa olla nyk. ulko-ovi 01)
 - 04 avautuu virastohuoneeseen II
 - 05 avautuu asuin/virastohuoneeseen IV
 - yksi yksiosainen peiliovi:
 - 07 avautuu odotushuoneeseen III

KIINTEÄT KALUSTEET JA LAITTEET

- ajoitus:1965
tulo- ja meno-
arvio
- huoneessa on ollut uuni vuoteen 1965 asti, jolloin se, savupiippu ja palomuuuri purettiin, liite 4.31
 - rakennuksessa vesikeskuslämmitys, termostateilla varustetut patterit ikkunoiden alla, putket pinta-asennuksina
 - ikkunaseinällä ilmanvaihtoa varten lautasventtiili - ilmastointia järjestetty jo v. 1884
 - pormestarin ja oikeusneuvosmiesten pöytä, vaalea viilupintainen, osittain oven 05 edessä
 - yhtenäinen kaksinkertainen verholauta koko ikkunaseinällä
 - 4 kpl loisteputkivalaisimia ja 5 loisteputkea verholaudassa

KALUSTEET

- kalustuksena viime vaiheessa em. pormestarin pöydän lisäksi kokoelma erilaisia taloon kertyneitä tuoleja

LATTIA

A. Lattialaudat

- ajoitus:1886
rtkri 7.7.1886
1. alkuperäiset laudat lattiaan korkeusasemasta verrattuna muihin huoneisiin päätellen poistettu - luultavasti olleet samanlaiset kuin huoneissa IV-VII
 2. pontattu lattialauta, leveys 135 mm, paksuus 35 mm
 - lakattu punaruskea (mm v. 1896)
 - laudoitus rakennuksen leveyden suuntainen

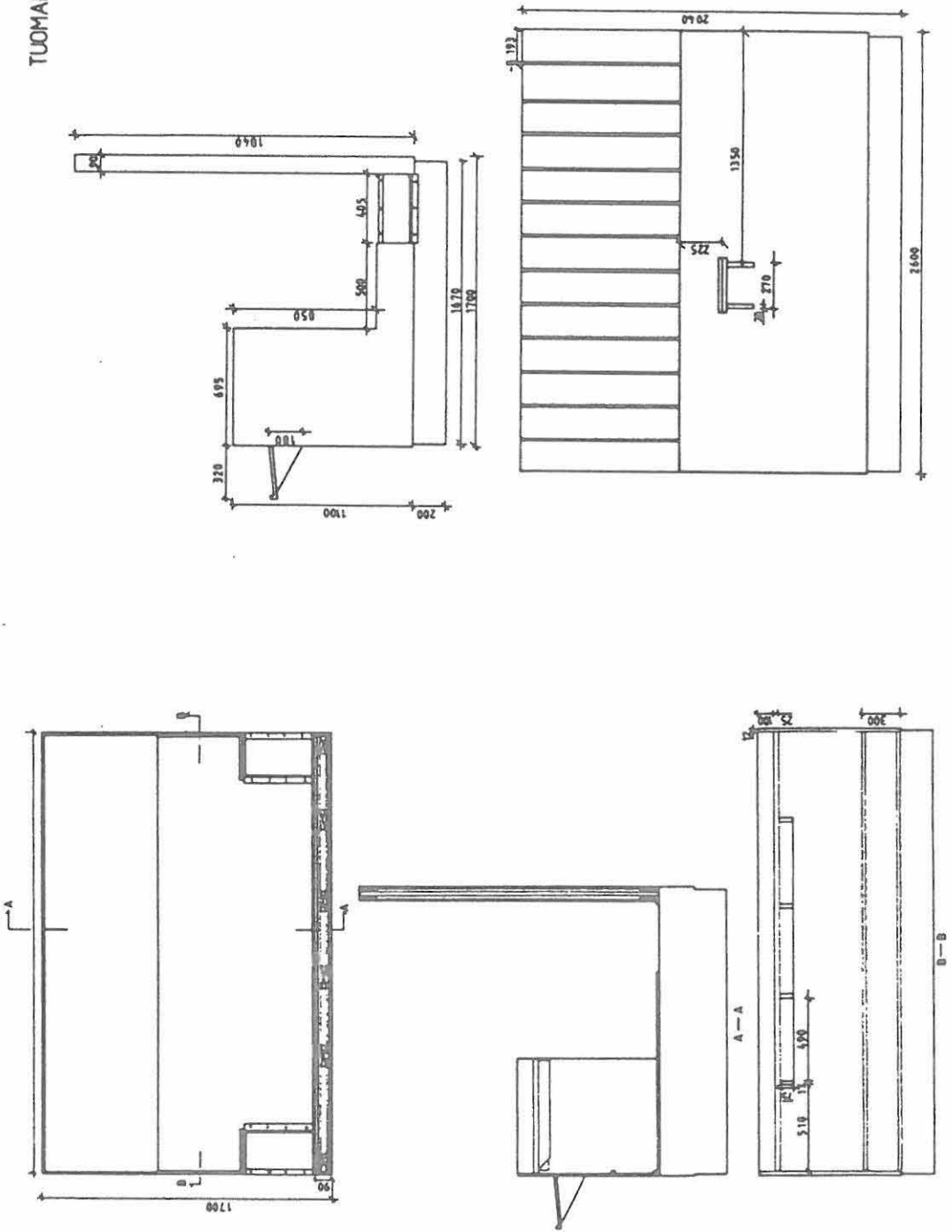
B. Mattokerrokset

- ajoitus:1913
meno- ja tulo-
arvio
1. linoleumimatto jonka pohjaväriä vaihtelee tumma ja vaaleanruskea, sen päällä 1x1 cm tummanvihreitä neliöitä
 - maton alla huopamainen välipahvi
 - matto ja aluspahvi poistettu lukuunottamatta eteisen puoleista seinänviertä, jossa mattoa 11 cm leveä suikale koolauksen taakse jääneenä - matto lienee uusittu vasta seinien levytyksen jälkeen, ei yhteydessä
 2. juuttipohjainen muovimatto, harmaa-vaalea viiruinen
 - alla paikoin mm. lautojen raoissa tasoite
 - matto liimattu alustaansa
 - uunin purkamisen jälkeen paikattu uunin kohta v. 1965

C. Lattialistat

- Liite B4.1
- ajoitus:1913
1. alkuperäiset listat poistettu
 2. eteisen ja Linnankadun puoleisilla seinillä koolauksen alla säilynyt vanhaa jalkalistaa J4, jonka kappaleita käytetty myös koolauksessa, maalattu
 1. tumma ruskea
 2. tumma sammalen vihreä
 3. seinien levytyksen yhteydessä uusi jalka- ja mattolista J7 ja M1, jotka maalattu
 1. tumma harmaa
 2. vaalea harmaa
- ajoitus:1960
meno- ja tulo-

TUOMARINPÖYTÄ

II VIRASTOHUONE

1831-1880 veronkanto, huutokauppahuone, 1880-1 -
1918 rahatoimikamari, 1918-1935 poliisimestari,
1935-1943 juristit, 1943-1951 pormestari (myös
juristit), 1951-1985 juristit, 1985 pysäköinnin
valvojat

SEINÄT

A. Seinärakenne

- hirsi kts I

B. Maalaus

- sekä ylä- että alaosassa vain yksi lumpupa-
perikerros maalauskerrokset toistensa pääl-
lä, liimamaalia
- seinän alaosan maalaus ulottuu 65 cm lattiasta
- seinän osien välissä ollut 6 cm leveä lista,
jonka kohta paljas
- maalikerrokset:

ylä

ala

ajoitus:1839
tk 13.9.1839
tk 4.11.1839

1. vaalean punainen
monicolor 6247
näyte II ylä 2S

1. heleä sininen
monicolor 6114
näyte II ala 1S

ajoitus:1855
tk 19.2.1855

2. violetti (syreeni)
monicolor 6951
näyte II ala 2S

Vaaleanpunainen lienee kuvernöörin määrä "den
röda aftjund" (ohennettu punaista - liituun se-
koitettua punaista) - punavärin alla vaalea poh-
jamaalaus näyte II ylä 1S tai punaväri on noussut
pintaan.

C. Tapetointi

ajoitus:1875
jälkeen -1963

- huoneessa on 12 tapettikerrosta (liite B4.02)
- tapetointi alkanut aikaisemmin kuin muissa
huoneissa - pian 1875 jälkeen kaupunkihallinnon
uudistuessa, jolloin huoneesta tuli pysyvä vi-
rastohuone
- oven levennys näkyy 3 alimmassa tapetissa ja ne
ovat tyypiltään rakennuksen muista tapeteista
poikkeavia
- alin tapettikerros liisteröity suoraan maa-
likerrosten päälle ja kaksi seuraavaa samoin
edellisten päälle
- muiden tapettien kiinnitys kuten I

D. Levytys

ajoitus:1963
18.3.1963
ajoitus:1968

- koolattu kovalevy kts I
- maalattu ainakin kahteen kertaan
- 1. vaalea vihertävän ruskean harmaa
monicolor 6129
- 2. ruskean harmaa monicolor 6260

KATTO

A. Kattolaudat

- rakennuksen pituuden suuntaiset
- leveys 22-25 cm, pontattu, "maasepännaulalla"
kts I
- maalattu useaan kertaan vaalealla liimamaalilla
(näyte:IIK monicolor 6045)

B. Kattopahvit

1. kattopahvi poistettu, jäljellä suikale seinän
vieressä, naulalistalla kiinnitetty, maalattu
2. kattopahvi kiinnitetty kattolistan alle - kat-
tolista ilmeisesti uusittu samassa yhteydessä,
maalattu useaan kertaan

C. Levytys

- huokoinen puukuitulevy koolauksella kuten I
- koolaus rakennuksen pituuden suuntainen
- valkoisen pinnoituksen lisäksi levy maalattu
valkoiseksi

D. Kattolistat

Liite B4.1

1. alkuperäiset kattolistat poistettu, katon ja
seinien maalauksista päätellen samanmittaiset
kuin K1
1. kattopahvi näiden listojen aikainen

ajoitus:1920-1

2. torin ja istuntosalinpuoleisella seinällä koo-
lauksen alla säilynyt kourulista (K3) + ohut
kuperalista (K4), joka ilmeisesti pantu pai-
koilleen 2. kattopahvin ja 7. tapettikerroksen
yhteydessä

ajoitus:1963

3. neliön muotoinen 18x18 mm lista (K5), pantu
levytysten yhteydessä, maalattu valkoiseksi

LATTIA

A. Lattialaudat

1. alkuperäiset poistettu
2. pontattu lattialauta, leveys 135 mm, paksuus 35 mm
 - maalattu useaan kertaan tummanruskeaksi (vrt IV 6-7L)
 - laudoitus rakennuksen pituuden suuntainen

B. Mattokerrokset

- ajoitus: uusittu 1936 ?
meno- ja tuloarvio
ajoitus:1963
1. tummanruskea juuttipohjainen linoleumimatto, alla tasoite ja huopamainen pahvi
 2. juuttipohjainen, harmaa-vaaleaviiruinainen muovimatto, alla tasoite ja huopamainen pahvi

C. Lattialistat

Liite B4.1

- ajoitus:1831
1. vanhat listat J3, ilmeisesti alkuperäiset irrotetut paikoiltaan, osaa kuitenkin käytetty koolauksessa, jossa säilynyt, maalattu ruskeaksi kuten lattia
 2. uudet listat levytyksen yhteydessä J8 ja komeroiden asentamisen yhteydessä J9, maalattu
 1. ruskean harmaaksi
 2. tummanharmaaksi
- ovien kohdalla mattolista M1

IKKUNAT JA OVET

ajoitus:1904

Liite B4.2

- kaksi T-ruutuista kaksinkertaista ikkunaa, IK II 1 torin ja IK II 2 Linnankadun puolella
- kaksi kaksiosaista peiliovea:
 - 03 avautuu odotushuoneeseen III
 - 04 avautuu istuntosalista I

KIINTEÄT KALUSTEET JA LAITTEET

- huoneessa on ollut uuni vuoteen 1965 asti, jolloin se, palomuuuri ja savupiippu on purettu. liite 4.31

- keskuslämmityspatterit ikkunoiden alla ja odotushuoneen III vastaisella seinällä, putket pinta-asennuksina

- Linnankadun puolella ilmanvaihtoaukko, neliönmuotoinen metalliluukkuventtiili

ajoitus:1960-1

- kaksi arkistokaappia (115x35x305)(a) istuntosalin I vastaisella seinällä ja (184x35x305) torinpuoleisella seinällä (b) valmistettu lastulevyistä, maalattu vaalean harmaaksi, lankavetimet, Abloy kalustelukot

- kaksi riippuvaa loisteputkivalaisinta

KALUSTEET

Viime vaiheessa pysäköinnin valvojain toimistona, kalusteet:

- uusi toimistopöytä 1
- vanha, ilmeisesti paikallista tuotantoa oleva konekirjoituspöytä 2
- pieni toimistokaappi 3
- pyöreä Billnäs tupakkapöytä 5
- ilmeisesti paikallista puusepäntyötä oleva puusohva, jossa rihlauskoriste selkänojassa 4
- konttorituoleja

III ODOTUSHUONE

SEINÄT

A. Seinärakenne

- hirsi kts I

B. Maalaus

- suoraan tasoitetulla hirsipinnalla ja edellisten päällä, liimattu liimamaalilla
- seinän alaosan maalaus ulottuu 77 cm lattiasta
- seinän osien välissä ollut 6 cm leveä lista, jonka kohta paljas
- maalikerrokset

	ylä	ala
ajoitus:1839 tk 13.9.1839 4.11.1839	1. hyvin vaalea beige monicolor 6035 näyte:III ylä 1S	1. tumma mustan harmaa monicolor 6467 näyte:III ala 1S
ajoitus:1859 tk 19.2.1855	2. beige monicolor 6936 näyte:III ylä 2S	2. vaalea sinertävä (ohut kerros) monicolor 6114 näyte:III ala 2S
ajoitus:1884 kyptk 20.5.1884	3. okra monicolor 6335 näyte:III ylä 3S	3. tumma suklaanruskea monicolor 6457 näyte:III ala 3S

C. Tapetointi

- ajoitus: 1912-1963
- huoneessa on 6 tapettikerrosta, joista 3.-6. vain seinän yläosassa, alaosassa maalattu levy panelin tapaan 1 m lattiasta (liite:B4.02)
- tapettien kiinnitys kuten I
- tapetointi alkanut aikaisintaan 1904, mahdollisesti myöhemmin - huone vaatimattomampi odotus- ja virastohuone

D. Levytys

- ajoitus 1963
- koolattu kovalevy kts I
- maalattu ainakin kahteen kertaan
- 1. vaalea vihertävän ruskean harmaa monicolor 6129
- 2. ruskean harmaa monicolor 6260
- ajoitus 1968
meno- ja tuloarvio

KATTO

A. Kattolaudat

- rakennuksen pituuden suuntaiset
- leveys 22-25 cm, pontattu, maasepännäulat kts I
- maalattu useaan kertaan vaalealla liimamaalilla

ajoitus:1839

1. hyvin vaalea beige
monicolor 6060
näyte III 1K

ajoitus:1855 t
1884

2. vaalea beige
monicolor 6160
näyte III 2K

B. Kattopahvit

1. kattopahvi poistettu, jäljellä suikale seinän vieressä kiinnitetty naulaamalla, maalattu
2. kattopahvi kiinnitetty kattolistan alle naulaamalla, maalattu useaan kertaan

C. Levytys

ajoitus:1963

- huokoinen puukuitulevy koolauksella kts I
- koolaus rakennuksen pituuden suuntainen
- levyn pinta uritettu 40x40 cm ruuduiksi
- valkoisen pinnoituksen lisäksi levy maalattu valkoiseksi

D. Kattolistat

Liite: B4.1

1. alkuperäiset kattolistat poistettu, katon ja seinien maalauksista päätellen samanmittaiset K1
2. paperisuikaleella päällystetyt listat tapetista ja kattopahveista päätellen samanmittaiset kuin tämän huoneen 3. lista K3

ajoitus:1963

3. yksinkertainen, ilmeisesti uudelleen käytetty 2 lista - valkoiseksi maalattu kourulista K3

LATTIA

A. Lattialaudat

1. alkuperäiset poistettu

ajoitus:1880-1
tai 1904

2. pontattu lattialauta, leveys 135 mm, paksuus 35 mm
 - punaruskea, lakattu vrt I
 - laudoitus rakennuksen pituuden suuntainen

B. Matot

ajoitus:

1. tummanruskea juuttipohjainen linoleumimatto, alla tasoitemassa

ajoitus:1970-1

2. vaalea vihreän ruskean kirjava muovimatto hit-satuin saumoin

C. Lattialistat

Liite 4.1

- koolauksen alta listat poistettu
- listoituksessa kolme erilaista vanhempaa jalkalista (J3, J5, J6), maalattu viimeksi harmaaksi
- mattolista, lakattu kahta eri tyyppiä (M4, M5)

OVET JA IKKUNAT

ajoitus:1904

Liite B4.2

- kaksi T-ruutuista kaksinkertaista ikkunaa, IK III 1 pihan ja IK III 2 Linnankadun puolella
- yksi kaksiosainen peiliovi:
 - 03 avautuu virastohuoneesta II
- kaksi yksiosaista peiliovea:
 - 07 avautuu eteiseen VII
 - 08 avautuu istuntosalista I

KIINTEÄT KALUSTEET JA LAITTEET

- huoneessa on vuoteen 1965 asti ollut uuni, jolloin se, savupiippu ja palomuuuri purettiin, liite B 4.31
- keskuslämmityspatterit ikkunoiden alla ja virastohuoneen II vastaisella seinällä, putket pinta-asennuksina
- molempien ikkunoiden vieressä metalliset, neljänmuotoiset ilmanvaihtoventtiilit
- korkea arkistokaappi (110x37x351 cm) pihanpuoleisella seinällä
- kolme riippuvaa loisteputkilamppua, kaikki erilaisia

KALUSTEET

- 2 kpl ilmoitustauluja 105x78 cm (ilmoitusten suojana katiskaverkkoa) (1)
- 4 kpl ruskeaksi maalattuja selkänöjällisiä penkkejä seinän vierellä (2)
- ruskeaksi maalattu pöytä, jossa kaksi laatikkoa (3)
- ruskeaksi maalattuja tuoleja
- korkea tummanpunaruskeaksi petsattu ja lakattu komerokaappi (4) (jonkalaisia talossa on ollut useampia)
- vaatenaulakko (5)

Arkisto/vahtimestarin asunto -1951/pormestain huone 1951-1985

SEINÄT

A. Seinärakenne

- hirsi kts I

B. Maalaus

- kts I
- hirsipintaan liimattu ohut lumpupaperi, maalauskerrokset suoraan toistensa päällä (1. kerros vastaa kuvernöörin määräämää "Den blåa af berlinerblätt" berliinin sinistä)
- seinän alaosan maalaus ulottuu lattiasta 66 cm
- seinän osien välissä ollut 6 cm leveä lista, jonka kohta paljas

- maalikerrokset:

ylä

ala

ajoitus:1839
tk 13.9.1839 ja
4.11.1839

1. vaalea turkoosinsininen
monicolor 6917
näyte:IV ylä 1S | 1. tumma mustan harmaa
monicolor 6466
näyte:IV ala 1S |
|---|---|

ajoitus 1855
tk 19.2.1855

2. violetti
monicolor 6270
näyte:IV ylä 2S | 2. ruskeaharmaa
monicolor 6365
näyte:IV ala 2S |
|--|--|

ajoitus:1884
kv 20.5.1884

3. hyvin vaalea beige
monicolor 6165
näyte:IV ylä 3S
alla paikoin sanomalehteä 1870-1

C. Tapetointi

ajoitus:
1904-1963

- huoneessa on 10 tapettikerrosta (liite B4.02)
- tapetointi on alkanut aikaisintaan 1904
- tapettien kiinnitys kts I

D. Levytys

ajoitus:1963
seinässä 15.5.
1963
ajoitus:n.1970

- koolattu kovalevy kts I
- maalattu kahteen kertaan
 1. vaalean harmaa monicolor 6166
 2. hyvin vaalea beige monicolor 6030

A. Kattolaudat

- rakennuksen pituuden suuntaiset
- leveys 22-25 cm, pontattu maasepännaulat kts I
- maalattu useaan kertaan vaalealla liimamaalilla

B. Kattopahvit

ajoitus:1904 t
1912

1. 0,5 mm hauras pahvi, joka kiinnitetty pahvi-nauloilla valkaistu /maalattu ainakin kahteen kertaan

ajoitus:1950-1

2. 1 mm jäykempi pahvi, joka kiinnitetty naulauslistalla, valkaistu/maalattu kahteen kertaan

C. Levytys

ajoitus:1963

- huokoinen puukuitulevy koolauksella kts I
- koolaus rakennuksen pituuden suuntainen
- levyn leveys 32 cm, kiinnitetty pontista niitaamalla koolauksen suuntaan
- valkoisen pinnoituksen lisäksi maalattu valkoiseksi

D. Kattolistat

Liite B4.1

1. torin puoleisella seinällä koolauksen alla säilynyt alkuperäinen kattolista profiloitu, tapetointien ja katon pahvituksen yhteydessä paperoitu
2. neliönmuotoinen 18x18 mm valkoiseksi maalattu, levytyksen yhteydessä pantu lista (K5)

ajoitus:1963

LATTIA

A. Lattialaudat

- rakennuksen pituuden suuntaiset
 - leveys 22-25 cm ja paksuus 50 mm, ei ponttia
 - lattia on maalattu useasti, siitä voidaan erottaa ainakin 7 erisävyistä ruskeaa kerrosta (näytteet IV 1-7 L)
- ajoitus:
1800-luku IV 1-3 L
vaaleampia kellanruskeita (monicolor 6534,6536,6435)
- 1900-1940 IV 4-5 L punaruskeita (monicolor 6456,6656)
- 1940-1960 IV 6-7 L tummanruskeita (monicolor 6658,6635)
- lattia on otettu auki ainakin 1894, mistä lattia laudan alapuolella merkintä "Anttoni Löhönen 1894 10.15"
 - inventoinnin yhteydessä 1986 tämän huoneen lattia irroitettiin alapohjan tutkimista varten.

B. Matot

- ajoitus:
1963 t.-65 1. juuttipohjainen harmaa-vaalea viiruinen muovimatto liimattu mustalla liimalla tasoitteen päälle kts I
- ajoitus:
1974 2. vihertävän ruskea neulahuopamatto, liimattu kellertävällä liimalla edellisen päälle

C. Lattialistat

- Liite B 4.1
1. ja alkuperäiset listat poistettu remonttien yhteydessä
 2. seinien levytyksen jälkeen listat J8
 3. tekstiilimatton laitton yhteydessä osa listoista uusittu: J9 samalla mattolista M2
- listat maalattu kahteen kertaan:
 1. vaalea harmaa
 2. vaalea beige

IKKUNAT JA OVET

ajoitus:1904

Liite B4.2

- kaksi T-ruutuista, kaksinkertaista ikkunaa, IK IV 1 torin ja IK IV 2 tontin 26 suuntaan rakennuksen päädyssä
- kaksi kaksiosaista peiliovea:
 - 05 avautuu istuntosalista I
 - 06 avautuu asuinhuone/kansliaan V

KIINTEÄT KALUSTEET JA LAITTEET

- huoneessa on ollut uuni vuoteen 1965 asti, jolloin se, savupiippu ja palomuri purettiin. liite B4.31
- keskuslämmityspatterit ikkunoiden alla ja kanslia V vastaisella seinällä, putket pinta-asennuksia
- torin puoleisen ikkunan vieressä neliönmuotoinen ilmanvaihtoventtiili, jäännyt tapetin alle
- kaksi arkistokaappia (105x35x274 cm) istuntosalin vastaisella seinällä ja (200x35x274 cm) kanslian V vastaisella seinällä, osittain oven 06 edessä, vuorilautaa poistettu
- kaksi riippuvaa loisteputkilamppua

KALUSTEET

- Viime vaiheessa pormestarin huoneena
- Billnäsin iso kirjoituspöytä 1 (hankittu 1945)
 - " kevyempi kirjoituspöytä 2 (valokuva v. 1928 hankittu 1920)
 - " puusohva 3 (valokuva v. 1928 hankittu 1920)
 - " pyöreä tupakkipöytä 4 (valokuva v. 1928 hankittu 1920)
 - " käsinojallinen konttorituoli 5 (hankittu 1945)
 - " keinutuoli 6
 - uusi konekirjoituspöytä 7

SEINÄT

A. Seinärakenne

- hirsi kts I

B. Maalaus

- suoraan tasoitetulle hirsipinnalle ja edellisten päälle liimamaalilla
- koko seinä samalla värillä, paitsi kaapinkohta eteisen oven vieressä jäänyt 3. kerralla maalamatta
- maalikerrokset

ajoitus:1839
tk 13.9.1839
4.11.1839

1. hyvin vaalea beige
monicolor 6035
näyte: V2S

ajoitus:1855
tk 19.2.1855

2. tumma kellanruskea
monicolor 6460
näyte: V2S

ajoitus:1884
kv 20.5.1884

3. okra, mahdollisesti useampi okran värinen kerros
monicolor 6334
näyte: V3S₁, V3S₂

C. Tapetointi

ajoitus:1912-
1960-1

- huoneessa on 8 tapettikerrosta, joista 5 ensimmäisestä on jäljellä vain vähäisiä jäännöksiä liite B4.02)
- tapettien kiinnitys kuten I
- tapetointi alkanut aikaisintaan 1904, todennäköisesti 1912 - huone vahtimestarin asuntona

D. Levytys

- koolattu kovalevy kts I
- maalattu kahteen kertaan

ajoitus:1960-1

1. vaalea harmaan ruskea
monicolor 6161

ajoitus:1970-1

2. hyvin vaalea beige
monicolor 6030

KATTO

A. Kattolaudat

- rakennuksen pituuden suuntaiset
- leveys 22-25 cm, pontattu, maasepännaulat kts I
- maalattu useaan kertaan vaalealla liimamaalilla

B. Kattopahvit

- jäykempää, muissa huoneissa toisena olevaa tyyppiä
- maalattu useaan kertaan valkoiseksi

C. Levytys

ajoitus:

- huokoinen puukuitulevy koolauksella kts I
- kolaus rakennuksen pituuden suuntaan
- levyn pinta uritettu 40x40 cm ruuduiksi
- valkoisen pinnoituksen lisäksi maalattu ainakin kerran valkoiseksi

D. Kattolistat

Liite B 4.1

- vanhimmat listat poistettu
- yksinkertainen kourulista (K3), ilmeisesti käytössä jo tapetointivaiheessa ja käytetty uudelleen levytyksen yhteydessä

LATTIA

A. Lattialaudat

- rakennuksen pituuden suuntaiset
- leveys 22-25 cm ja paksuus 50 mm, ei ponttia
- lattia on maalattu useasti, siitä voidaan eriottaa monta erisävyistä ruskeaa kerrosta kts IV
- lattia on avattu ainakin 1894, mistä lattialaudassa merkintä: "Anttoni Löhönen Antti Karjalainen lokakuussa 1894 talvi on ja reellä ajetaan".
- inventoinnin yhteydessä 1986 tämän huoneen lattia on avattu tutkimusta varten

B. Matot

- ajoitus:1960-1
1. juuttipohjainen harmaa-vaalea viiruinen muovimatto liimattu 2 mm kovalevyille, jonka alla tasoitemassa vrt I

C. Lattialistat

Liite B4.1

1. 16 cm pätkä profiloitus jalkalistaa J2
2. muuten jalkalistat J1, joka myös vaikuttaa rakennuksen muita listoja vanhemmalta

Listat on maalattu useasti viimeksi vaalealla beigellä.
3. mattolistana lakattu lista M2

IKKUNAT JA OVET

- ajoitus:1904
- Liite B4.2
- kaksi T-ruutuista, kaksinkertaista ikkunaa, IK V 1 pihan ja IK V 2 tontin 26 suuntaan rakennuksen päädyssä
 - yksi kaksiosainen peiliovi:
 - 06 avautuu virastohuoneeseen IV
 - yksi yksiosainen peiliovi:
 - 010 avautuu keittiö/eteiseen VI

KIINTEÄT KALUSTEET JA LAITTEET

- huoneessa on ollut uuni vuoteen 1965 asti, jolloin se, savupiippu ja palomuri purettu liite B4.31
- keskuslämmityspatterit ikkunoiden alla ja virastohuoneen IV vastaisella seinällä, putket pinta-asennuksina
- pihan puolella metallinen neliönmuotoinen ilmanvaihtoventtiili
- arkistokaappi (258x38x307 cm) (a) eteisen puoleisella seinällä
- kassakaappi (125,5x75x180 cm) (b) Kaipio Oy Tampere
- kolme katon pinnassa olevaa loisteputkilamppua

KALUSTUS

- viimevaiheessa kansliana, kalustuksena
- 3 kirjoituspöytää ja konttorituoleja, metalliputki naulakko

VI KEITTIÖ/ETEINEN

SEINÄT

A. Seinärakenne

ajoitus:1974 - hirsi kts I
- kevyt väliseinä (15 mm kipsilevy 50x75 mm runko + 15 mm kipsilevy) jolla huoneesta erotettu WC ja siivouskomero

B. Maalaus

- suoraan tasoitetulle hirsipinnalle ja edellisten päälle liimamaalilla
- koko seinä samalla värillä

maalauskerrokset

ajoitus:1839 1. vaalea beige
monicolor 6035
näyte VI 1S

ajoitus:1855 2. vaalea sinivioletti
monicolor 6111
näyte VI 2S

ajoitus 1884 3. beige
monicolor 6233
näyte VI 3S

ajoitus:1904 4. okra
monicolor 6334
näyte VI 4S

ajoitus:1912 5. kellanruskea
monicolor 6333
näyte VI 5S

C. Tapetointi

ajoitus: - huoneessa on kolme tapettikerrosta (liite B 4.02)
- tapettien kiinnitys kuten I
- tapetointi alkanut aikaisintaan 1904, todennäköisesti kuitenkin myöhemmin - maalauskerroksia muissa huoneissa olevia useampia ja huone ollut vahtimestarin keittiö

D. Levytys

ajoitus:1930-1 1. pahvi 1,5 mm
- kiinnitetty naulaamalla, tukena naulasuikale
- maalattu kovalla, kiiltävällä maalilla
- ulottuu lattiasta kattolistaan, katto ja kattolista samalla tavoin päällystetty pahvilla ja maalattu

1. beige
monicolor 6936
näyte

ajoitus:1942 2. vihertävän harmaa
monicolor 6926
näyte

ajoitus:1950-1 3. vaalean vihertävän harmaa
monicolor 6929
näyte

ajoitus:1965 2. kovalevy koolattu kts I,
- maalattu kolmeen kertaan

1. vaalean harmaa
monicolor 6165
näyte

ajoitus:1970 2. vaalean sininen
meno- ja tuloarvio monicolor 6114
näyte

ajoitus:1974 3. kellanharmaa
monicolor 6129
näyte

KATTO

A. Kattolaudat

- rakennuksen pituuden suuntaiset
- levytys 22-25 cm, pontattu, maasepännäulat kts I
- maalattu useaan kertaan vaalealla liimamaalilla

B. Kattopahvit

- ajoitus:1931 ?
1. kattopahvi poistettu (naulattu, naulat jäljellä)
 2. kattopahvi seinän 1. levytyksen yhteydessä, samalla peitetty pahvilla kattolista kts I
- maalattu kuten seinäpahvi

C. Levytys

- ajoitus:1965
- huokoinen puukuitulevy koolauksella kts I
 - koolaus rakennuksen pituuden suuntainen kattoa laskettu n. 30 cm
 - levyn pinta uritettu 61x61 cm ruuduiksi
 - valkoisen pinnoituksen lisäksi maalattu ainakin kerran valkoiseksi

D. Kattolistat

- Liite B4.1
1. profiloitu lista K1
- maalattu ja paperoitu
 2. neliönmuotoinen 18x18 mm lista K5, maalattu valkoiseksi, kipsilevyseinällä ei listaa lainkaan

LATTIA

A. Lattialaudat

- rakennuksen pituuden suuntaiset
- leveys n. 17 cm, pontattu
- maalattu useaan kertaan ruskeaksi (vrt IV myöhemmät kerrokset)

Ilmeisesti eivät ole alkuperäiset lattialaudat vaan uusitut, vrt IV ja V.

B. Matot

- ajoitus:1965
1. juuttipohjainen harmaa-vaalea viiruinen muovimatto, alla tasoitemassa
- ajoitus:1974
2. sinisen asbestisementtilaatat alla 22 mm lastulevy, liimattu mustalla liimalla
- ajoitus:1974
3. WC-tilassa ruskean-vaalean kirjava muovimatto

C. Lattialistat

Vanhat listat poistettu eikä niitä ole koolauksessaan

1. asbestisementtilaatan yhteydessä käytetty muovilistaa J10
2. WC-tilassa käytetty yksinkertaista puulistaa J9.

IKKUNAT JA OVET

Liite B4.2

- ajoitus:1904 - yksi T-ruutuinen, kaksinkertainen ikkuna
IK VI 1 pihan puolelle
- ajoitus:1904 - kolme yksiosaista peiliovea:
 - 09 avautuu kansliasta V
 - 010 avautuu eteiseen VII
- ajoitus:1974 - 014 avautuu WC-tilasta

KIINTEÄT KALUSTEET JA LAITTEET

- huoneessa on jäljellä palomuri ja savupiippu, uuni on purettu 1965 liite B4.31
 - alunperin huoneessa on ollut lämmitykseen soveltuva tiiliuuni
 - 1876 "tampuurin uuni rappiutilassa, teetetävä uusi"
 - 1906 2-reikäinen kamiina, entinen uuni jää paikoilleen
 - 1916 muurin ja kamiinan tilalle hellauuni
- vesikeskuslämmitys, patteri ikkunan alla, pinta-asennukset
- siivouskomero savupiipun ja palomuurin mutkassa
- WC:ssä wc-istuin, lavaaari, lämminvesivaraaja, peili, pallolamppu seinällä
- katosta riippuu tyylikäs pallolamppu o 25 cm

VII ETEINEN

SEINÄT

A. Seinärakenne

- ajoitus:1935
- hirsi kts I
 - ulkoseinällä ilmeisesti kuistin epäonnistuneesta liittymästä johtuen lahovaurioita, joita paikailtu sekalaisella puutavaralla
 - kevyt väliseinä: 2 mm pahvi+vaakalauta+50x50 mm koolaus välissä pahvikerrosten suojaamana puru+vaakalauta+pahvi jolla eteisestä erotettu 2 WC-tilaa ja ullakoporras
 - väliseinärakennettu 1931 jälkeen, vuonna 1931 suljettiin istuntosalissa eteiseen johtava kaksoisovi (laudassa merkintä: maalarit Kalle Koskelo ja Viljam Räsänen sulki tämän oven 3/7 31)

B. Maalaus

- suoraan hirsipinnalle ja edellisten päälle liimamaalilla
 - maalauskerrokset:
	ylä	ala
ajoitus:1839	1. hyvin vaalea beige
monicolor 6035
näyte VII 1S	
ajoitus:1855	2. okra
monicolor 6838
näyte VII ylä 2S	harmaa
monicolor 6366
näyte VII ala 2S
ajoitus:1884	3. voimakas okra
monicolor 6334
näyte VII 3S	

C. Tapetointi

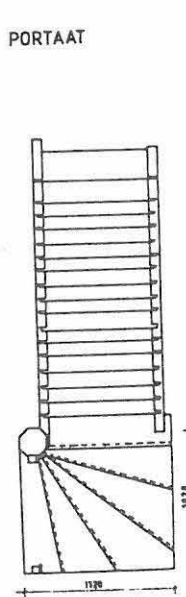
- ei tapetteja

D. Levytykset

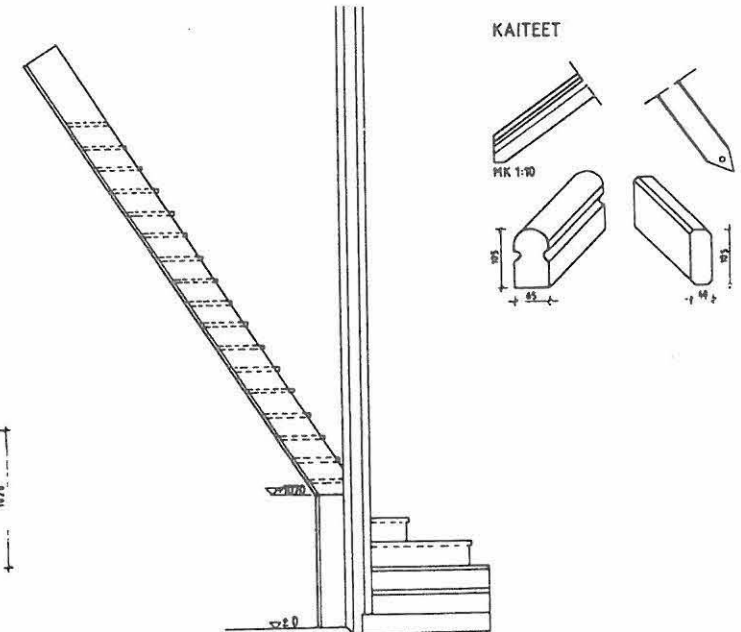
- väliseinän rakentamisen yhteydessä kaksiosainen pahvitus, joka maalattu kovalla kiiltävällä maalilla
- saumakohdan n. 34 mm leveä lista poistettu

	ajoitus:	yläosa	alaosa
	1931 jälkeen	1. 1380 cm lattiasta n. 2 mm pahvi ruskea monicolor 6757 näyte	1380 cm lattiasta kattoon 1 mm pinkopahvi lämmin beige monicolor 6936 näyte
	1960-1	2. huokoinen, karkeaa kangasta muistuttava pahvi kellanvihreä harmaa monicolor 6128 näyte	edellisen päälle maalattu vaalean ruskea monicolor näyte 6759
		3. koolattu kovalevy kts I	
		- kovalevy maalattu kolmeen kertaan	
		1. vaalea harmaa (monicolor 6165) kts VI	
		2. vaaleansininen (monicolor 6114) kts VI	
		3. ruskeanharmaa (monicolor 6260) kts II-III	

PORTAAT

KAITEET

KATTO

A. Kattolaudat

- leveys 19-23 cm, pontattu, maasepännäulat kts I
- maalattu useaan kertaan vaalealla liimamaalilla, viimeksi valkoiseksi näytteet VII 1-2K

B. Kattopahvit

- yksi kattopahvikerros, pantu ilmeisesti seinien pahvittamisen yhteydessä
- kattopahvi maalattu kovalla kiiltävällä maalilla kuten seinän yläosa

C. Levytys

ajoitus:1960-1

- huokoinen puukuitulevy koolauksella kts I
- koolaus rakennuksen pituuden suuntainen kattoa laskettu n. 30 cm
- levyn pinta uritettu 61x61 cm ruuduiksi
- valkoisen pinnoituksen lisäksi maalattu kerran valkoiseksi

D. Kattolistat

Liite B4.2

1. profiloituneen listan lisäksi ilmeisesti myöhemmin laitettu pieni kupera lista - listojen välissä vanha sähköjohto joten kupera lista ehkä pantu sähköistyksen yhteydessä K1-K3
 - lista maalattu useaan kertaan, ainakin
 1. beige
 2. hyvin vaalea beige
2. levytyksen yhteydessä käytetty listaa K5 18x18 mm, joka maalattu valkoiseksi

LATTIA

A. Lattialaudat

- rakennuksen pituuden suuntaiset
- leveys 22-25 cm, ei pontattu
- lattia on maalattu useasti, voidaan erottaa monta ruskeaa kerrosta kts IV
- ullakon portaat maalattu ruskeaksi kuten lattia

B. Matot

1. vaalea-ruskea viiruinen juuttipohjainen muovimatto alla huopamainen pahvi ja tasoite
2. siniset asbestisemeattilaatat alla 22 mm lastulevy, johon laatat liimattu mustalla liimalla

C. Lattialistat

- vanhat listat poistettu, samoin uudet - viimeksi ollut muovilista J10

IKKUNAT JA OVET

ajoitus:1904

Liite B4.2

- yksi T-ruutuinen, kaksinkertainen ikkuna IK VII 1 pihan puolella

ajoitus:1904

- yksi kaksiosainen peiliovi, jonka yläpuolella ikkuna

ajoitus:1904

- 02, joka avautuu kuistiin VIII

ajoitus:1935

- neljäyksiosaista peiliovia:

ajoitus:

- 07, joka avautuu odotushuoneesta III
- 09, joka avautuu keittiö/eteisestä VI
- 012 ja 013, jotka avautuvat WC:sta

ajoitus:1904

- yksi kevytrakenteinen (ranko+levy eteisen puolella) ovi

sulkeminen:

- 011, joka avautuu ullakkoportaista

1931

- yksi suljettu kaksiosainen ovi - ovilevyt poistettu

- 00, joka avautuu istuntosalista I

KIINTEÄT KALUSTEET JA LAITTEET

ajoitus:1935
ositt. uusittu

- huoneessa ei ole alunperin ollut lämmitystä
- keskuslämmityksen asentamisen yhteydessä patteri ikkunan alla, pinta-asennuksena - ullakolla ei ollut suoritettu tarvittavia lämpöeristyksiä
- WC:ssä molemmissa wc-istuimet ja lavuaarit sekä lamput
- katossa pieni pallolamppu \varnothing 15 cm

VIII KUISTI

SEINÄT

A. Seinärakenne

- ajoitus:1963
- 70x70 mm runko+20x120 mm vaakapuoliponttilaudoitus
 - rakennuksessa ei alunperin ole ollut kuistia, nykyisen kaltainen harjakattoinen - hieman korkeampi ja jyrkempiharjainen - rakennettiin v. 1892

B. Maalaus

- sisäpuolelta seinät on maalattu vaalean vihreäksi

C. Tapetointi

- ei tapetteja

D. Levytys

- ulko-oviseinällä rakennuslevy, joka maalattu vaalean vihreäksi

KATTO

A. Kattolaudat

- kuistin pituuden suuntaiset
- puolipontti avosaumoin 20+120 mm
- maalattu valkoiseksi

B. Kattopahvit

- ei kattopahveja

C. Levytys

- ei levytystä

D. Kattolistat

- neliönmuotoinen 18x18 mm K5
- maalattu valkoiseksi

LATTIA

- kuistin leveyden suuntaiset 6 cm leveät laudat
- lattiasta 13 cm tasoero 92 cm ulko-ovesta
- lattia listoineen maalattu harmaaksi

IKKUNAT JA OVET

Liite B4.2

- kaksi 6-ruutuista yksinkertaista ikkunaa IK VIII 1-2
- ullakko-ovi 01 todennäköisesti alkujaan istuntosalin ja eteisen välissä

IX ULLAKKO

SEINÄT

- ulkoseinissä hirsi n. 1 m korkeudelle
- päätykolmiossa vaakalauta (piilopontti) kuten palkisto-osan ulkokuuraus
- kevyet väliseinät (ullakonportaan ja eteisen VII päällä olevan tilan erottava ja ullakon osien välissä) pystylautaa samasta laudasta rakennettu myös seinissä olevat kaksi ovea
- ullakon ovien välisen seinän laudoitus kaksinkertainen: pystylautojen lisäksi vaakalautoitus samanlaista lautaa
- ei pintakäsittelyjä, jotkut pinnat tulipalon alkujen vuoksi nokeentuneita
- kattofrontonin alla palkeissa ja pilareissa pieniä öljyvärillä maalattuja alueita - ilmeisesti eri ulkomaalauskerrojen värikojeita

KATTO

- loiva aumakatto, jossa torin puolella harjakattoinen frontoni (päätykolmio) ja keskellä 8-kulmainen torni
- vesikatto: kattotuolit tukirakenteineen (kts leikkaus) aluslaudoitus ja mustaksi maalattu peltikatto sileästä koholle saumatusta pellistä todennäköisesti kaksinkertainen sauma, jalkarännin alapuolisessa osassa sauma lyöty katonpintaan

LATTIA

- välipohja, jossa täytteenä sammalta, multaa, hiekkaa ja sahanpurua, päällä vaajaalaatuinen lauta

IKKUNAT JA OVET

- Liite B4.2
- ajoitus:1831 - yksi yksinkertainen 8-ruutuinen kaari-ikkuna IK IX 1 päätykolmiossa
 - ajoitus:1831 - neljä yksinkertaista 2-ruutuista haukkaikkunaa (ullakonikkunaa) IK IX 2-5 (ulkovuorauksessa lisäksi kaksi samanlaista valeikkunaa) rakennuksen päädyissä
 - ajoitus:1831 - kaksi lautaovea, toinen ullakonportaista ja toinen väliseinässä, joka jakaa ullakon kahteen osaan

KIINTEÄT KALUSTEET JA LAITTEET

- ajoitus:1831 - portaat, joissa kaiteet molemmin puolin torniin
- kaiteet 1882 - hyllyjä kattotuoleihin tuettuna
- kv 14.4.1882 - tornin tukirakenne: 8 pilaria, niitä toisiinsa sitovat palkit sekä palkit, jotka välittävät tornin painon välipohjan kautta seinille
- kellon punnukset

MUUTA

Pyykkinarut, sekalaista toisaalta talossa asuneiden vahtimestareiden ja toisaalta raastuvan ym. tavaroita ja papereita sekä Kajaanin kaupungin I äänestysalueen sermit, urna ym. välineet. Ullakko on inventoinnin aikana tyhjennetty. Osa tavaroista on toimitettu omistajilleen, osa liitetty Kainuun museon kokoelmiin (mm. barokkityyppinen, nahkapäällysteinen jakkara, luotsi Karjalaisen asusteita), osa toimitettu kaupunginarkiston selvitettäväksi, 24.10.1985 Kainuun prikaati poisti räjähtämättömän palopommin rakennuksen räystäslaudoituksesta suunnilleen huoneen IV torin puoleisen ikkunan yläpuolelta. 21.3.1986 löydettiin jäänteet räjähtäneestä pommista. 25.3.1986 välipohja täytteenä tutkittiin miinahravalla.

X TORNIKOMERO JA LANTERNIINI

SEINÄT

ajoitus:1911

- yksinkertainen pilloponttipystyylaudoitus, joka naulattu tornipilareita yhdistäviin palkkeihin; tila on 8-kulmainen
- seinät, palkit, pilarit, tornin sisäkatto, kupolin kaaret, penkit ja ikkunapuitteet maalattu öljyvärillä, kaikki samalla värillä

vaalea harmaanvihreä monicolor

palkissa pieni alue
tummaa harmaanvihreätä monicolor

Em värit ovat vuonna 1911 toteutetun ulkomaalauksen mukaiset.

Kellokoneiston suojauksessa teksti:

KATTO

- tornissa 8-kulmainen leikkausmuodoltaan lähinnä puolipallon muotoinen katto (kts leikkaus). Tukikaaret katteen aluslaudoituksen kanssa toimivat kuorirakenteena, jota tukevat palkit ja pilarit, joista sisemmät jatkuvat lanterniinin tukipilareina. Kate on mustaksi maalattua sileää peltiä, koholla olevat kaksinkertaiset pystysaummat, vaakasaumat lyöty katon pintaan - samoin lanterniinissa, jonka katto rakenteeltaan vastaava jatkuen kuitenkin teräväksi huipuksi. Huipulla ruostunut tuuliviiri.

Katto on maalattu sisältä kuten seinät.

LATTIA

- 22-25 cm leveät lattialaudat
- lattiassa luukku portaisiin
- maalaamaton

IKKUNAT

ajoitus:1931

Liite B4.2

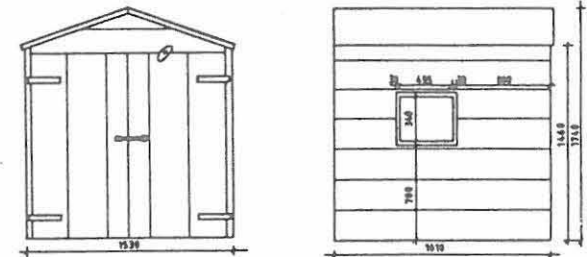
- muuhun rakennukseen nähden vinolla seinällä neljä yksinkertaista 6-ruutuista ikkunaa IK X 1-4
- ikkunat alkuperäiset tai v. 1882 puitteet maalattu vaaleanharmaanvihreäksi kuten torninsisäseinät

KIINTEÄT KALUSTEET JA VARUSTEET

ajoitus:1882
kv 14.4.1882

- kellokoneisto ja sen suojakaappi (lautaa, huopakate, ovi kaksi ikkunaa kts leikkaus)
- kello alkuperäinen, korjattu kellosepankoulussa v. 1964
- torin puoleisella seinällä viisarit ja kello-taulu (muilla ikkunattomilla sivuilla maalattu taulu ja viisarit)
- penkit seinän vierellä palovartijoille
- tikkaat soittokellolle lanterniiniin
- lanterniinissa heleä-ääninen kello, joka lyö tasa- ja puolet tunnit (kellolla hoitosopimus)

KELLOKONEISTON SUOJA

ULKOVÄRIT

	1840	1850	1860	1870	1880	1890	1900	1910	1920	1930	1940	1950	1960	1970	1980					
KATTO	paanu punainen					pelti harmaa					pelti musta									
SEINÄ LISTA	US1				US2			US3		US4			US5		US6					
	UL1				UL2			UL3		UL4			UL5		UL6					
SISUSTUS																				
KATOT	1K				2K			1Kp	2Kp		3Kp			1KI						
LATTIAT	1L		2L		3L		4L		5L		6L		7L		8L					
SEINÄT																				
I	1S		2S			3S		1T	2T	3T		5T		7T	1SI	2SI				
	1		2			3					4T		6T							
II	1S		2S			1T	2T	3T	4T	5T	6T	7T	8T	9T	10T	11T	12T	1SI	2SI	
	1		2																	
III	1S		2S			3S		1T	2T	3T	4T		5T		6T		1SI	2SI		
	1		2			3					4Sp		5Sp		6Sp					
IV	1S		2S			3S		1T	2T	3T	4T		5T	6T	7T	8T	9T	10T	1SI	2SI
	1		2			3						5T	6T							
V	1S		2S			3S			1T	2T	3T	4T	5T	6T	7T	8T	1SI	2SI		
	1																			
VI	1S		2S			3S		4S	5S	1T	2T		1Sp	2Sp	3Sp	1SI	2SI	3SI		
	1												3T							
VII	1S		2S			3S			1Sp		2Sp			1SI	2SI	3SI				
	1									2Sp	3Sp									

KAJAANIN RAATHUONEEN VÄRIT JA SISUSTUS
1831-1986

LITTE
B 4.02
Tapetit

XXIII

KAJAANIN RAATIHUONEEN TAPETIT

Näytteet tapeteista, niihin liittyvistä boordinauhoista sekä aluspahveista Kainuun museossa. Näytteet on otettu kostuttamalla ja liottamalla tapetteja tislattulla vedellä.

Tapetteja on yhteensä 48 kpl, useimpiin niistä liittyy reunanauha.

I ISTUNTOSALI

I/1 ajoitus: 1904 (rtkrin kokous 26.7.1904)
Pystysuuntaisia 11-12 cm leveitä kellan- ja sinivihreitä raitoja. Kellanhvihreissä raidoissa sinivihreä/kulta aaltokuvio, sinivihreissä raidoissa kellanhvihreä/kulta köynnöskuvio.

Reunanauha, kattolistaan rajautuva, 6 cm leveä. Tummanvihreällä pohjalla tyyllitelty lehväaihe. (näyte varsin turmeltunut myöhempien nauлаusten vuoksi)

Alla nauлаussuikaleen avulla kiinnitetty vaaleanruskea, kovahko n. 1 mm paksuinen pinkopahvi. Tapetti liisteröity pahviin.

I/2 ajoitus: 1912 (meno- ja tuloarvio)
Vaalealla pohjalla kullanvärisiä ohuita pystyraitoja n. 1 cm välein ja beigevärisiä täpliä.

Reunanauha, kattolistaan rajautuva, 12 cm leveä. Keskeällä 4,5 cm leveällä kullanvärillä pohjalla kukkarivi, jonka molemmin puolin pieni kukkaköynnöskuvio ja kullanvärinen 7 mm leveä reunus.

Liisteröity edellisen tapetin päälle.

I/3 ajoitus: 1910-20 lukujen vaihde
Vaalealla punertavanruskealla pohjalla tiheä viininpunainen vinoruudutus, jolla harmaata, pinta kiiltävä, kalansuomua muistuttava. (näytteestä puuttuu kiilto)

Reunanauha, kattolistaan rajautuva, 11 cm leveä. Valkoisella pohjalla tummanpunaisella rajattuja kukkia ja lehtiä köynnöksenä, kukat vaalean vihreät, lehdet vaalean punaruskeat.

Liisteröity ruisjauholiisterillä, osassa seinää välipahvi, muutoin edellisen tapetin päällä.

I/4 ajoitus: 1924 (rtkrin kokous 15.5.1924)
Suuri, tumma ruskean-harmaan-vihreä erittäin tyyllitelty kasviaiheinen kuvio valkaisuomattomalla vaalean ruskealla paperilla. Kokokuvionäytteessä tehtaan leima - EPILÄ ? NO 59 - piirtänyt Matti Björklund - DESSIN.

Reunanauha, 87 cm katosta (ikkunan yläreunan korkeudella), 16 cm leveä - seinän yläosa maalattu valkoiseksi. Nauhassa suuria ruskeita ruusuja (tehosteena harmaata) tummansinisellä pohjalla, reunassa musta, vihreä ja tumman vihreä raita.

Tapetti liisteröity yleensä edellisen tapetin päälle. Pitkällä seinällä ollut ovi suljettu laudassa olevan kirjoituksen mukaan 1931 - ko. oven kohdalla tapetin alla paksu nauлаamalla kiinnitetty pahvi, mikä pahvi ja sen tapetointi muuta seinää myöhempi.

I/5 ajoitus: 1935 (meno- ja tuloarvio)
Vaalealla, punertavalla pohjalla kullanvärinen lähinnä koivuntuohta muistuttava kuvio.

Reunanauha, kattolistaan rajautuva, 2,4 cm leveä. Ruskeanharmaalla kullanvärinen raita, reunat mustat.

Tapetti liisteröity osaksi välipahville, osaksi edellisen päälle, pitkällä seinällä, jolla jo aiemmin umpeenpantu kaksoisovi, tapetin alustana 12 mm paksu huokoinen puukuitulevy.

I/6 ajoitus: 1940-luku
Vaaleanruskealla pohjalla vaalea turkoosi/vaalea siniharmaa epämääräinen pieni kuviointi.

Reunanauha, 50 cm katosta, 2,2 cm leveä - seinän yläosaan kiinnitetty ohut pahvi maalattu valkoiseksi. Nauhassa kullanvärinen, beige, ruskea ja tummanruskea raita. (9-4-4-5 mm)

Liisteröity edellisen tapetin päälle.

II VIRASTOHUONE

I/7 ajoitus: 1950-luku

Hyvin vaalean harmaalla pohjalla pieniä valkoisia epämääräisiä kohokuvioita, lisäksi pientä vihreän, rosan ja kullan väristä kuviota. Valmistaja Sandudd.

Reunanauha, kattolistaan rajautuva, 3,3 cm leveä. Keskellä raita, jossa harmaata, ruskeaa, oranssia ja vihreää, reunoissa kullan-, harmaan- ja ruskeanväriset raidat. Osassa huonetta edellisen päälle nauhaa, jossa beige-pohjalla kullaväristä ja ruskeaa raitaa.

Tapetti liisteröity ohuelle naulaamalla kiinnitetylle pinkopahville.

II/1 ajoitus: 1875 jälkeen (1880-luku: rahatoimikamarin toiminta vakiintui)
Harmaanruskealla pohjalla tummanruskealla meander-nauhalla reunustettuja vinoneliöitä, rombeja, joiden keskellä hyvin tumma vihreä-ruskea palmettikuvio.

Tapetti ulottuu kattolistaan, ei reunanauhaa.

Yleensä liisteröity suoraan maalausten päälle, alla paikoin paperia, repeillyt seinän liikkeiden vuoksi.

II/2 ajoitus: 1880-90 lukujen vaihde

Kiiltäväpintainen, vaaleansinisellä pohjalla siniisiä kukkakuvioita ja pystysuoria pistekatkoviivoja.

Tapetti ulottuu kattolistaan, ei reunanauhaa.

Liisteröity edellisen tapetin päälle, välissä paikoin paperia.

II/3 ajoitus: 1896 (mptk 2.12.1895)

Erittäin runsaskuvioinen, valkaisemattomalla vaaleanruskealla pohjalla sinivihreä-ruskea kuviointi: geometrisellä pohjalla tyyllitetyjä kukkia, lehtiä, marjoja. Rullatapettia, vuodan leveys 47,5 cm.

Tapetti ulottuu kattolistaan, ei reunanauhaa.

Liisteröity edellisten päälle.

II/4 ajoitus: 1904 (rtkrin kokous 26.7.1904)

Pohjakuviona pieni neliöruudutus, jossa vuorotellen vaaka- ja pystyviivoitus (vihertävän ruskea - vaalea), suuria roosanvärisiä ja vihertävän keltaisia kukkia, lisäksi vihreitä ja kellanvihreitä lehtiä.

Reunanauha, kattolistaan rajautuva, 6 cm leveä, vihreä, valkoinen, beige, vaaleanvihreä raita. Vain vähäisiä jäänteitä, mutta ilmeisesti sama kuin I/1.

Alla naulaussuikaleen avulla kiinnitetty vaalean ruskea kovahko noin 1 mm paksuinen pinkopahvi. Tapetti liisteröity pahviin.

II/5 ajoitus: 1912 (meno- ja tuloarvio)
Vaalealla pohjalla kolmen sarjoissa vaaleanruskeita pystyraitoja, joissa kullanvärisiä pisteitä ja 30 cm välein medaljonkikuvio.

Reunanauha, kattolistaan rajautuva, 16 cm (näyte 10 cm), sama kuin III/2. Vaalealla pohjalla viihertävällä kullalla ympyröitä, joita liittää toisiinsa aaltomainen nauhakuvio. Näytteestä puuttuvassa yläosassa pystyviivoitusta.

Liisteröity edellisen tapetin päälle.

II/6 ajoitus: 1910-20 lukujen vaihde
Vaalean ruskealla pohjalla koko pinnan peittävä musta pistetekstuuri ja eri sävyisillä ruskeilla ruusunlehtiä.

Reunanauha, kattolistaan rajautuva, 7,5 cm leveä. Alareunassa kapeat musta ja ruskea sekä 4 mm leveä musta viiva sekä violettia. Näyte turmeltunut.

Liisteröity edellisen tapetin päälle.

II/7 ajoitus: 1920-luku
Pohjassa tummansinistä, musta pystyviivoitus sekä ruskeita pilkkuja, kuviona suuria sinisiä ruusukimppuja, joiden välissä tyylitelty tummanruskea köynnös, jossa kullanväriset tehosteet.

Reunanauha, 87 cm katosta, seinän yläosassa ollut pahvi maalattu valkoiseksi, noin 2 cm leveä, tummansinistä, punaruskeaa ja kullanväristä raitaa - näyte maalausten vuoksi turmeltunut.

Liisteröity edellisen tapetin päälle. Kattolista ja kattopahvi uusittu tämän tapetoinnin yhteydessä.

II/8 ajoitus: 1920-30 lukujen vaihde
Pohjana ruskeita pintoja, suorakaiteita ja sauvoja, kuviona suorakulmaisesti polveilevia viininpuunaisia viivoja sekä pieni kullanvärinen tyylitelty kasvi.

Reunanauha, 86 cm katosta, seinän yläosassa ollut pahvi maalattu valkoiseksi 3,5 cm leveä. Vaaleanruskealla pohjalla kaksi loivasti polveilevaa toisiinsa kietoutuvaa puna-kultaraitaista nauhaa, välissä tummanruskealla pohjalla vaalea kukka, boordinauhan yläosa punainen alsosa tummanruskeaa.

Liisteröity edellisen tapetin päälle.

II/9 ajoitus: 1930-luku (1936)
Akvarellimaisesti vihreitä, ruskeita ja harmaita vaakavyöhykkeitä, kultaraitakuvio kulunut pois. Sama kuin III/ylä 4.

Tapetti ulottuu kattolistaan, ei reunanauhaa.

Liisteröity edellisen tapetin päälle.

II/10 ajoitus: 1945 (meno- ja tuloarvio)
Hauras, ohut tapetti, valkaisuherkällä pohjalla lähinnä muurahaispesää muistuttava kuviointi: vaalea tiheä viivoitus sekä aaltoisevia sinisiä, vihreitä ja violetteja viivoja.

Tapetti ulottuu kattolistaan, ei reunanauhaa.

Liisteröity paksuhkalle taipuisalle välipahville, joka liimattu edellisen tapetin päälle.

II/11 ajoitus: 1949 (meno- ja tuloarvio)
Turkoosin värinen paksu tapetti, jossa lehvä-kukakakohokuvio.

Reunanauha 72 cm katosta, 9 mm leveä, musta seinän yläosassa pahvi, joka maalattu valkoiseksi.

Liisteröity edellisen tapetin päälle.

II/12 ajoitus: 1950-luku
Beigevärisellä pohjalla epämääräinen kuviointi vaalealla sekä kullanvärisellä ja punaruskealla.

Reunanauha, 33,5 cm katosta, 2,2 cm leveä - seinän yläosa maalattu valkoisella. Oranssinkeltaisella pohjalla kaksi ruskeaa ja punaruskeaa viiva.

Alla naulaamalla kiinnitetty pinkopahvi. Tapetti liisteröity pahviin.

III/1 ajoitus: aikaisintaan 1904 todennäköisesti hieman myöhemmin (aluspahvi erilainen kuin I:, II: ja IV:ssä)
Pohja vaalea kellanvihreä ja siinä on pieniä mustia suorakulmia, jotka antavat kolmiulotteista ilmettä tapetille, kuviona punertavan ruskeita ja pienempiä keltaisia kukkia, joilla ruskeat varret ja lehdet.

Reunanauha, kattolistaan rajautuva, 3,3 cm leveä. Kukkia nauhana viininpunaisella pohjalla.

Alla ylä- ja alareunastaan seinään naulattu pinkopahvi, johon tapetti on liisteröity. Pahvissa takapuolella lappu:

Takfilt & Pappersbruks Aktiebolaget
i Tammerfors, Finland

Gul keltainen

Spännpapp./Pinkopahvi

III/2 ajoitus: 1912 (meno- ja tuloarvio)
Vaaleita leveitä pystyraitoja, joka toisessa kolmen tyylitellyn ruusun ryhmiä k/k 30 cm välissä kolme pystyviivaa, joka toisessa 1 cm mittaista pystyviivoitusta - tehosteväriä kulta. (Vrt V/1)

Reunanauha, kattolistaan rajautuva, 16 cm - sama kuin II/5. Vaalealla pohjalla vihertävällä kullalla ympyröitä, joita liittää toisiinsa aaltomainen nauhakuvio, yläosassa pystyviivoitusta ja kolmioita.

Seinän alaosassa käytetty paikoin paikkatapettia, jossa valkaisemattomalla ruskealla pohjalla vaaleita pystyraitoja, joka toisessa k/k 30 cm medaljonki, jonka keskellä valkoisia kukkia ja vihreitä lehtiä välissä valkoisia ja vihreitä pystyviivoja reunoissa kaksinkertaiset neliörivit, joka toisessa tiheää vaaleaa vaakaviivoitusta, jolla valkeita pilkkuja. (vrt V/2)

Liisteröity edellisen tapetin päälle, ylimmässä osassa paikoin välipahvia.

ajoitus 1910-20
ajoitus 1936
ajoitus 1947

Seuraavissa tapettikerroksissa tapetti vain seinän yläosassa, alaosassa 1 m lattiasta paksu pahvi, joka on maalattu kovalla kiiltävällä maalilla. Osien rajakohdassa on ollut 18-25 mm leveä lista, joka poistettu koolauksen yhteydessä.

Alaosa on maalattu mm.:

III/ala 4 ST kellanruskea monicolor 6733

III/ala 5 ST tummanvihreä monicolor 6726

III/ala 6 ST vaalean ruskeanharmaa monicolor 6830

III/ylä 3 ajoitus: 1910-20 lukujen vaihde (pelkätään odotushuoneeksi)
Mustalla pohjalla ruskea palmettikuvio, tapetti kauttaaltaan "suomumainen".

Mahdollinen reunanauha poistettu seuraavan tapetoinnin yhteydessä.

Liisteröity edellisen tapetin päälle 1 m lattias- ta, seinän yläosassa välipahvi - kattolista uusitu tämän tapetoinnin yhteydessä.

III/ylä 4 ajoitus: 1936 (meno- ja tuloarvio)
Akvarellimaisesti vihreitä, ruskeita ja harmaita vaakavyöhykkeitä, kultaraitakuvio kulunut pois. Sama kuin II/9.

Mahdollinen boordinauha poistettu seuraavan tapetoinnin yhteydessä tai sitä ei ole ollutkaan - II/9:ssä ei ole boordinauhaa.

Liisteröity edellisen tapetin päälle 1 m lattias- ta.

III/ylä 5 ajoitus: 1947 (meno- ja tuloarvio)
Ruskealla pohjalla valkoinen harmaalla varjostettu epämääräinen valutetulta vaikuttava viivakuvioin- ti.

Reunanauha, kattolistaan rajautuva, 2,2 cm leveä. Reunoissa tumman vihreät raidat, keskellä vihreitä pieniä kuvioita (myöhempi katonmaalaus sotkenut).

Liisteröity edellisen tapetin päälle 1 m lattias- ta.

III/6 ajoitus: 1950-luku

Vaalean kellanvihreällä pohjalla vaaleaa ja vaaleanpunaista epämääräistä syheröä.

Reunanauha, kattolistaan rajautuva, 2,5 cm leveä. Beige-pohjalla ruskea ja kaksi siniharmaata raitaa.

Liisteröity edellisen tapetin päälle 1 m lattias-ta.

IV ASUINHUONE / VIRASTOHUONE

IV/1 ajoitus: 1904 (rtkrin kokous 26.7.1904)
Vaalealla pohjalla suuria kullavärisiä liljoja sekä pienempiä tyylitehtyjä kukkia ja oksia.

Reunanauha, kattolistaan rajautuva, 8 cm leveä. alareunassa kellanvihreä ja vaalea raita kuvio mahdollisesti köynnöstä - myöhempi katon maalaus turmellut boordinauhan yläosan.

Alla naulaussuikaleella kiinnitetty vaalean ruskea kovahko noin 1 mm paksuinen pinkopahvi. Tapetti liisteröity pahviin.

IV/2 ajoitus: 1912 (meno- ja tuloarvio)

Vaaleanharmaanvihreällä pohjalla tummanvihreitä raitoja, jossa valkoinen simpukka pisteistä muodostuvan ympyrän sisällä sekä neljä oranssia ruusua, joista kaksi ympyrän ylä- ja kaksi ympyrän alapuolella k/k 30 cm. Eri pinnoissa lisäksi viiva- ja pistekuviointia.

Reunanauha ?

Liisteröity edellisen tapetin päälle.

IV/3 ajoitus: 1910-luku

Vaaleanbeigevärisellä pohjalla pystyraitoina k/k 15 cm keltaisia kukkia ja vihreitä lehtiä.

Reunanauha ?

Liisteröity edellisen tapetin päälle.

IV/4 ajoitus: 1920-luku (vrt IV/2)

Vaaleanruskealla pohjalla kaksi erilaista pystyraitaa k/k 6 cm. Toisessa ruskeita ruusuja ja vaaleanvihreitä lehtiä, toisessa pieni köynnös sinisiä lemmikkejä.

Reunanauha ?

Liimattu ruisjauholiisterillä edellisen tapetin päälle.

IV/5 ajoitus: 1920-luku

Mustalla pohjalla miltei koko pinnan peittäviä suuria tumman vihreitä lehtiä ja pienen pieniä punaisia ruusuja.

11

Reunanauha 54 cm katosta, yläosa poistettu, 7,8 cm leveä sama kuin IV/3, reunoissa siniharmaat ja mustat raidat, kuviona suuria em. väreillä tehostettuja viininpunaisia ruusuja, tummansiniharmaan-vihreällä pohjalla lisäksi ruusunlehtiä.

Liisteröity edellisen tapetin päälle, välissä paikoin pahvia.

IV/6 ajoitus: 1931 (meno- ja tuloarvio, vrt II/8)
Pohja tumman ja vaalean harmaanruskeita vinoneliöitä, niiden päällä siten, että yksi vaalea vinoneliö jää tyhjäksi tyyllitelty punaharmaa, tehostena mustaa, kukkaköynnös. Leikkaamattomassa reunassa kirjaimet TTY.

Reunanauha, 58 cm katosta, 6 cm leveä- seinän yläosa maalattu valkoiseksi. Viininpunaisia ja vihreitä vinoneliöitä (harlekiinikuvio).

Liisteröity edellisen tapetin päälle, paikoin välissä paperia.

IV/7 ajoitus: 1930-luku
Pohjassa vaalean beigen eri sävyjä, kuviointina kullanvärisiä ja vihertäviä säännöttömiä viiruja. (näyte haalistunut)

Reunanauha, kattolistaan rajautuva, 2,8 cm, seuraava katonmaalaukset tuhrinut nauhan.

Alla välipahvi, jonka liimaus osittain turmellut IV/6, tapetti liisteröity pahviin.

IV/8 ajoitus: 1942 (meno- ja tuloarvio)
Pohja harmahtavabeige ja siinä epämääräistä vaaleaa, ruskeaa ja punertavaa kuviointia.

Reunanauha, kattolistaan rajautuva, 2,9 cm leveä, seuraava katonmaalaukset tuhrinut nauhan.

Liisteröity edellisen tapetin päälle.

IV/9 ajoitus: 1948 (meno- ja tuloarvio) mahd. 1951
Harmaalla pohjalla sinivihreää, valkoista ja kullanväristä epämääräistä kuviointia.

Reunanauha, kattolistaan rajautuva, 3,1 cm, tumma siniharmaa, reunoissa ruskea "kullattu" raita.

Liisteröity edellisen tapetin päälle.

12

IV/10 ajoitus: 1950-luku
Harmahtavalla beigevärillä pohjalla valkoista pysty- ja vaakaviivoitusta ja epämääräistä harmaata kuviointia.

Reunanauha, kattolistaan rajautuva, 2 cm, keltanvihreä, kulta, vaalea ja tumma harmaanruskeita raita.

Liisteröity edellisen tapetin päälle.

Viidestä ? alimmasta tapettikerroksesta jäljellä vain vähäisiä jäänteitä, kerroksia poistettu tapetoiteja uusittaessa laajimmin 6. tapetoinnin yhteydessä. Kerrokset V/6-9 säilyneet.

V/1 ajoitus: aikaisintaan 1904, todennäköisesti 1912 (meno- ja tuloarvio, vrt III/2)
Tapetin III/2 variaatio, runsaammin yksityiskohdin ja eritavoin väritettynä. Vaaleita leveitä pystyraitoja, joka toisessa kolmen tyyllitellyn ruusun ryhmiä rajattuna vihreällä, lehdet siniharmaat, välissä kolme vihreällä tehostettua pystyviivaa ja pienten vihreiden neliöiden muodostamat raidat, joka toisessa 1 cm mittaista vaalean ruskeaa pystyviivoitusta.

Reunanauha - ei säilynyt vrt III/2.

Alla ruskea huokoinen pahvi, joka naulattu, tapettiin liisteröity pahviin.

V/2 ajoitus: 1910-20 lukujen vaihde
Valkaisemattomalla / ruskealla pohjalla pystyraitoja, joka toisessa k/k 30 cm valkoinen kukka - lähinnä päivänkakkara - vihreine lehtineen kehystettynä spiraalikuviolin välissä valkoista piste-
katkoviivoitusta, joka toisessa valkoista vaakaviivoitusta ja ohuita vihreitä pystyviivoja.
Muistuttaa paikkatapettina III/2" käytettyä tapetta.

Reunanauha - ei säilynyt.

Alla naulassuikaleella kiinnitetty ruskea pinko-pahvi, tapettiin liisteröity pahviin.

V/3 ajoitus: 1920-luku
Valkaisemattomalla ruskealla pohjalla pieniä violetteja ja sinisiä kukkia, päällä tiheä musta vaakasuuntainen pistekatkoviivoitus.

Reunanauha - ei säilynyt.

Liisteröity edellisen tapetin päälle.

V/4 ajoitus: 1931 (meno- ja tuloarvio)
Sinivihreä tapettipaperi peittyy kauttaaltaan vihertäväsiniharmaisiin kerrottuihin päiväkkaroihin ja viininpunaisiin eri tavoin työstettyihin ruusuihin sekä vihertävän harmaisiin lehtiin, rajaukset mustalla.

Reunanauha - ei ole säilynyt.

Liisteröity edellisen tapetin päälle.

V/5 ajoitus: 1930-luku
Pohjassa vaihtelee ruskea ja tumma ruskea, kuviossa mustaa, sinistä ja erisävyisiä violetteja - tyylliteltä kasviaihe - tapettia säilynyt hyvin pieni pala.

Reunanauha - ei ole säilynyt.

Liisteröity edellisen tapetin päälle.

V/6 ajoitus: 1942 (meno- ja tuloarvio)
Beigepohjalla ruskeita varpumiasia ja vaaleankel-
lertäviä viivoja.

Reunanauha ?

Alla välipahvi, joka kiinnitetty naulaamalla.
Tapettiin liisteröity pahviin.

V/7 ajoitus: 1948 (meno- ja tuloarvio)
Valkaisemattomalla, ruskealla pohjalla vaalea poi-
muileva, epämääräinen kuviointi.

Reunanauha ?

Liisteröity edellisen tapetin päälle.

V/8 ajoitus: 1950-luku
Valkaisemattomalla, ruskealla pohjalla vaaleita ja harmaita amebamaisia kuvioita.

Reunanauha ?

Liisteröity edellisen tapetin päälle.

VI/1 ajoitus: 1910-20 lukujen vaihde

Pohja punertavan ruskean eri sävyjä, samoin tiheä vaakaviivoitus. Kuvio 12 cm leveitä pystyraitoja - reunoissa ja keskellä kullanvärinen viiru, keskellä voimakkaan punaruskeakuvioinen 25 mm leveä raita.

Reunanauha, 94,5 cm katosta, 4,2 cm leveä, pahvi-seinän yläosassa maalattu vaaleaksi. Punertavanruskea, harmaata raitaa, turmeltunut.

Alla ruskea naulaamalla kiinnitetty pahvi, tapetti liisteröity siihen.

VI/2 ajoitus: 1920-luku (vrt IV/4)

Valkaisemattomalla, vaaleanruskealla pohjalla tiheä ruskea pystyviivoitus. Kuviona tapetin kauttaaltaan peittävä ruusuköynnös; nuput punaiset, varret ruskeat, lehdet kellanvihreät.

Reunanauha - ei ole säilynyt.

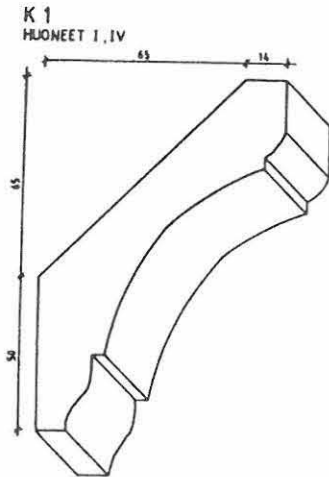
Liisteröity edellisen tapetin päälle. Tapetin yläosa ja reunanauha poistettu seuraavan tapetoinnin yhteydessä.

VI/3 ajoitus: 1931 (meno- ja tuloarvio, vrt V/4)

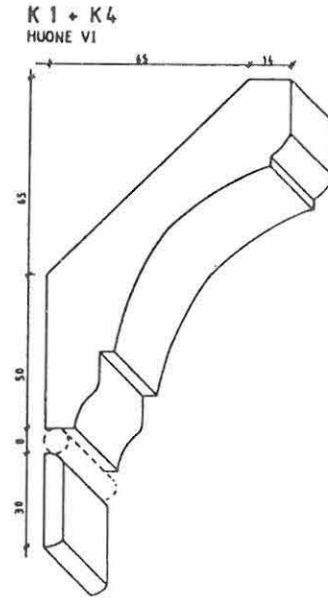
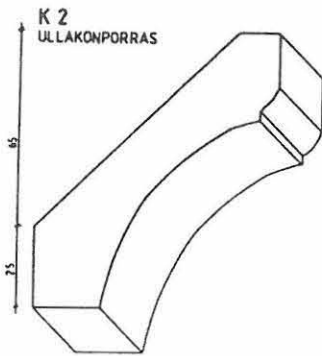
Vihertävällä pohjalla, tiheä sinivihreä pystyviivoitus. Kuvio pieniä tyyliteltyjä viininpunaisia kukkia ja sinivihreitä lehtiä.

Reunanauha, 92 cm katosta, 7,8 cm leveä, sama kuin IV/5. Reunoissa vaaleat siniharmaanvihreät ja mustat raidat, kuviona suuria em. väreillä tehostettuja viininpunaisia ruusuja, tummansiniharmaanvihreällä pohjalla lisäksi ruusunlehtiä. Seinän yläosa maalattu vaaleaksi (valkoiseksi).

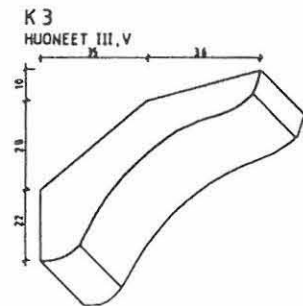
Liimattu edellisen tapetin päälle.

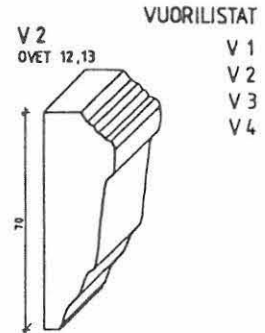
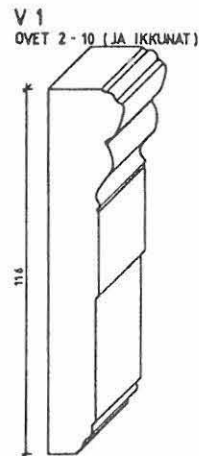
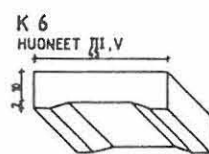
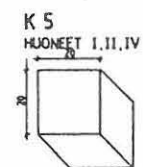
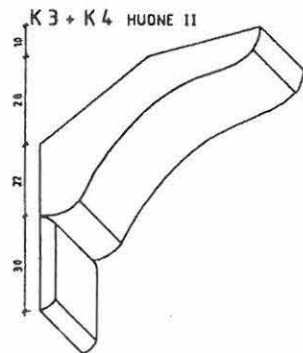
KATTO-
LISTAT
K 1
K 2

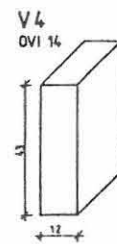
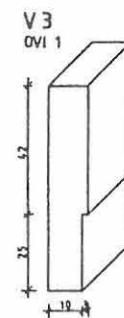
KATTO-
LISTAT
K 1
K 4

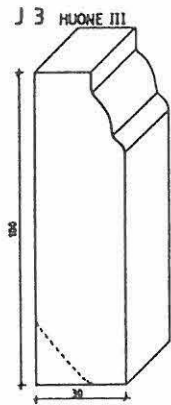
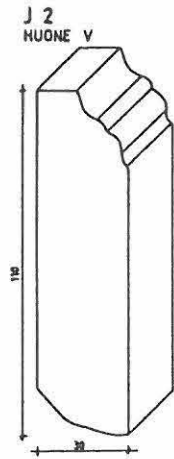
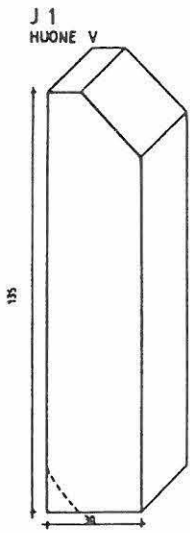

KATTO-
LISTAT
K 3
K 4
K 5
K 6

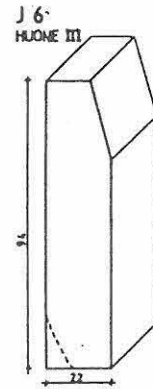
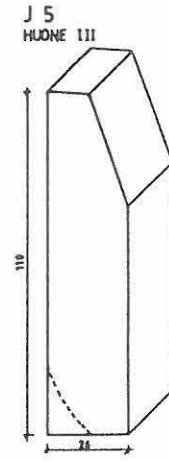
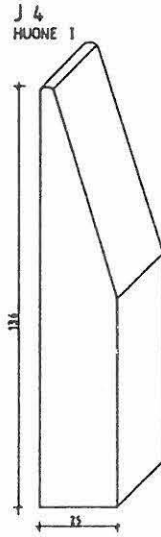

VUORILISTAT
V 1
V 2
V 3
V 4

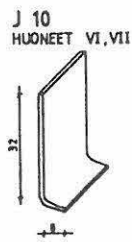
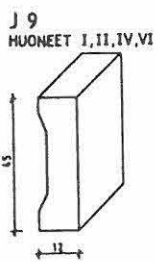
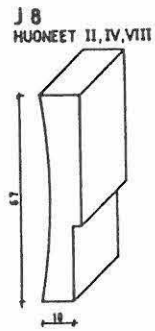
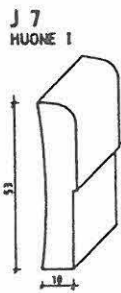

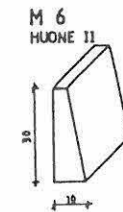
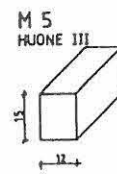
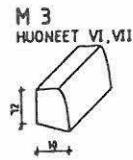
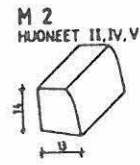
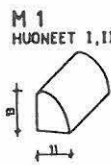
JALKA-
LISTAT
J 1
J 2
J 3

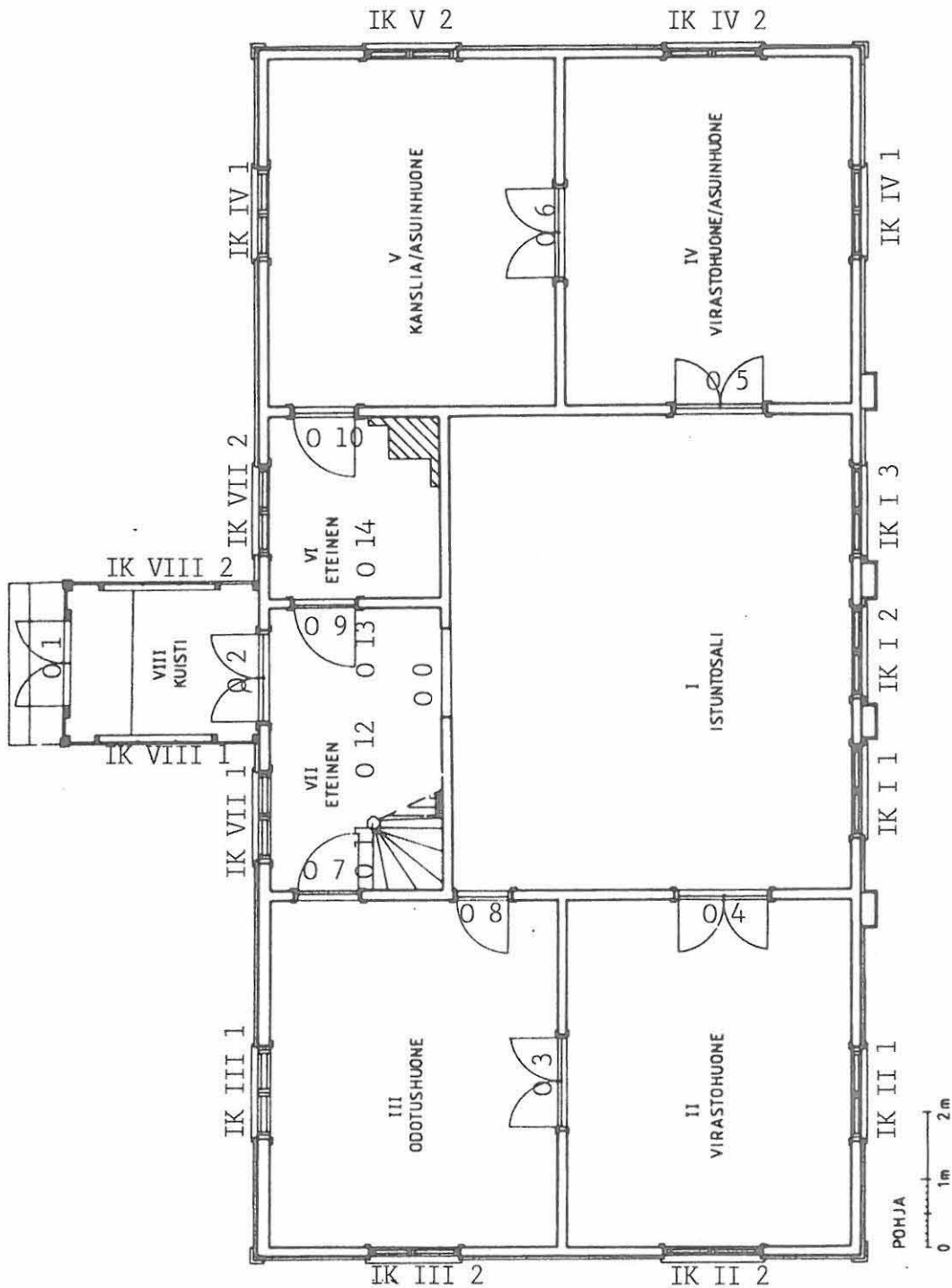
JALKA-
LISTAT
J 4
J 5
J 6

JALKA-
LISTAT
J 7
J 8
J 9
J 10

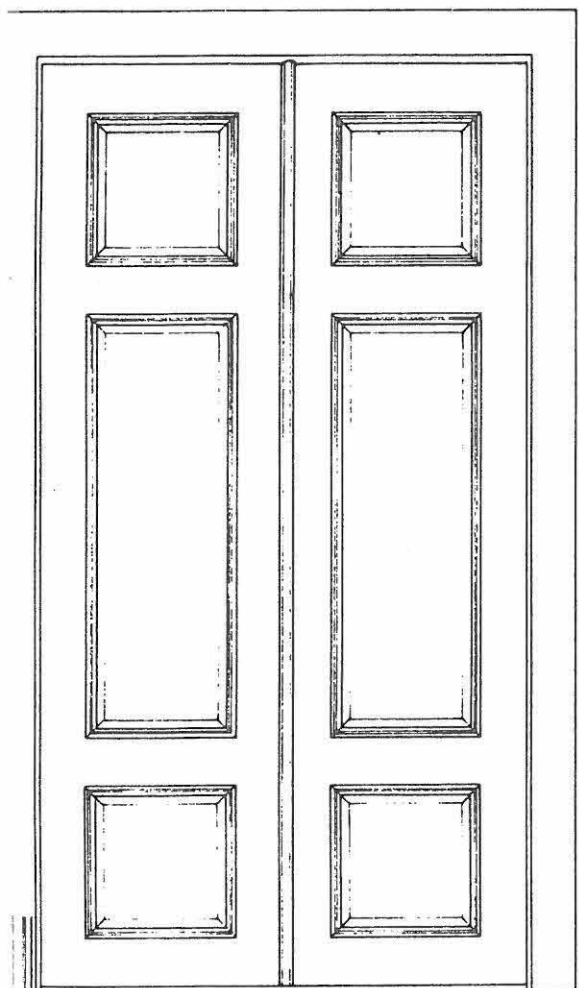
MATTO-
LISTAT
M 1
M 2
M 3
M 4
M 5
M 6

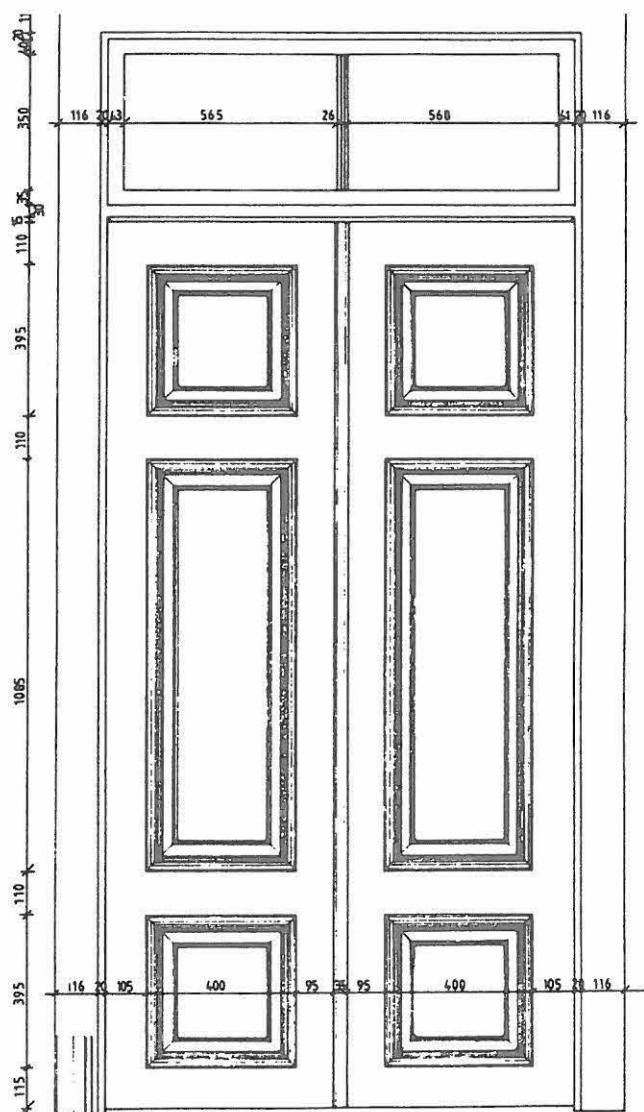
Ovet, ikkunoiden puosat ja vuorilistat on maalattu useaan kertaan
 näytteet ovesta O 3

1. vaalea vihreä	monicolor 6126	ajoitus: 1904
2. vaalea harnahtava beige	" 6130	" 1920-1
3. hieman vihertävä valkoinen	" 6029	" 1930-1
4. vaalea harmaan ruskea	" 6930	" 1950-1
5. valkoinen		" 1960-1

116 45 120 400 110 35 100 400 125 45 116

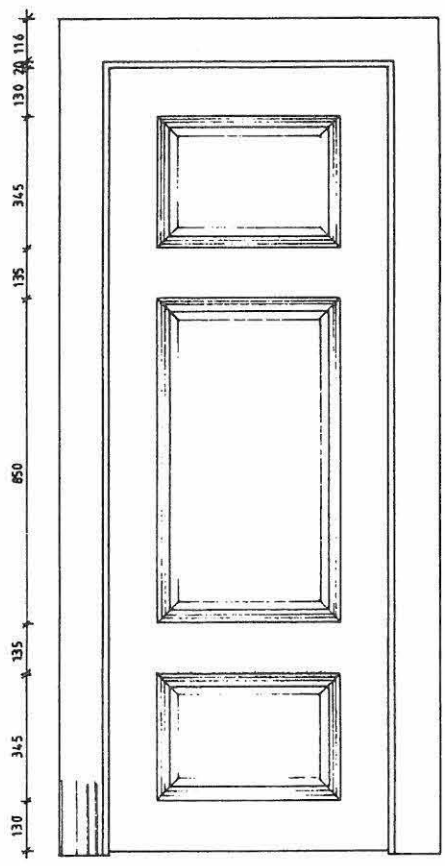

OVET
0 1
0 3
0 4
0 5
0 6

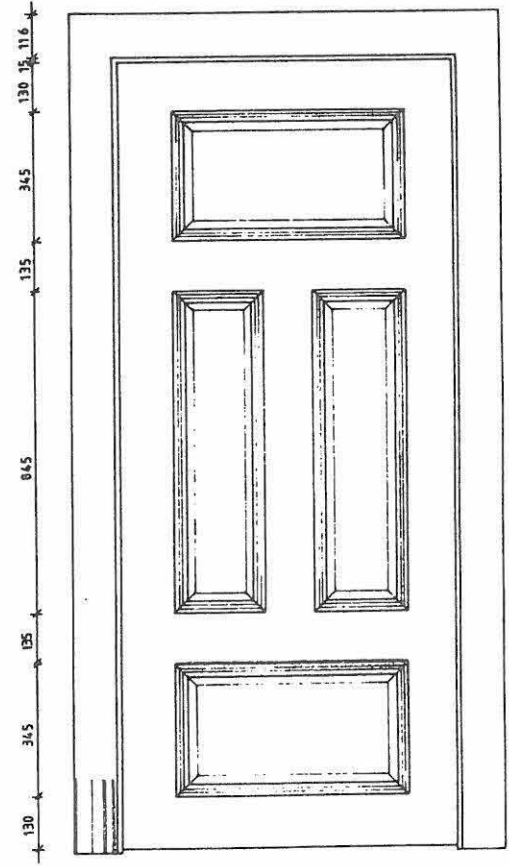
OVI
0 2

116 15 125 485 130 45 116

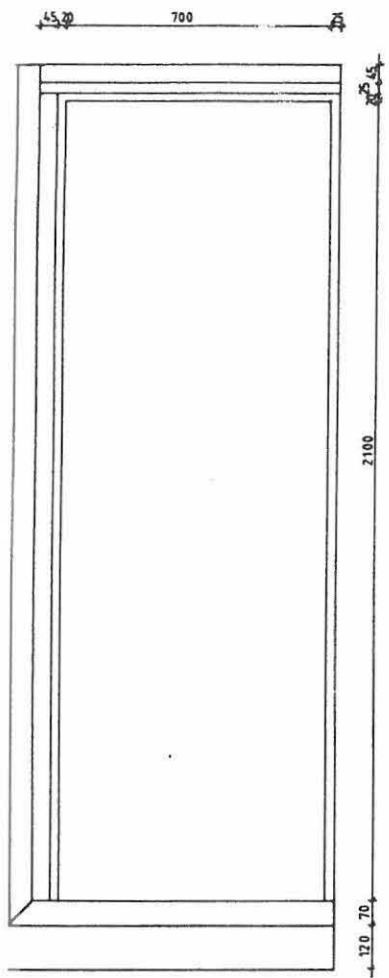

OVI
0 8

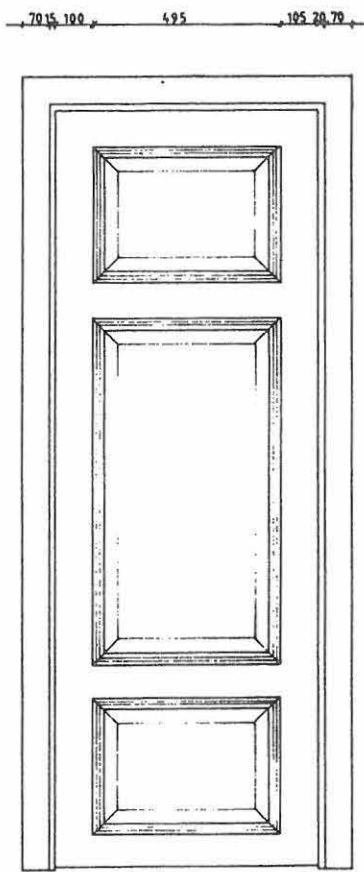
116 15 133 670 133 15 116
116 15 133 240 135 265 133 15 116

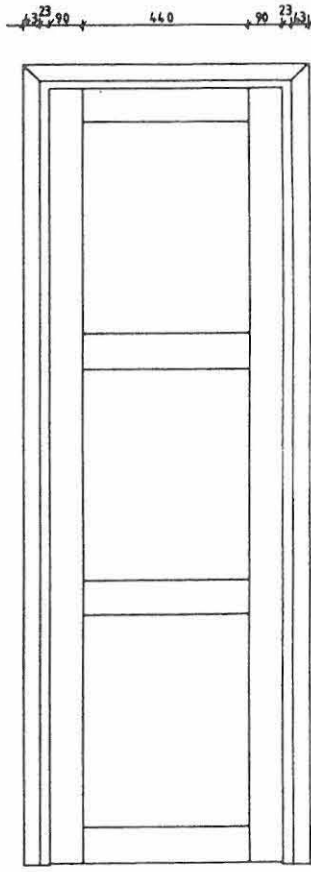
OVET
0 7
0 9
0 10

OVI
0 11

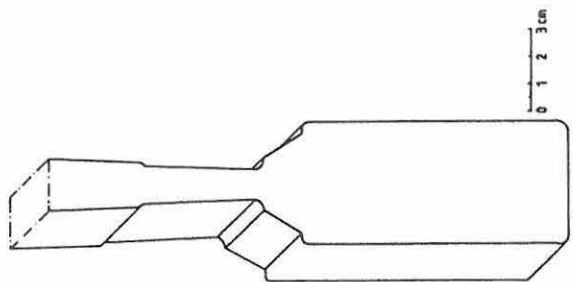

OVET
0 12
0 13

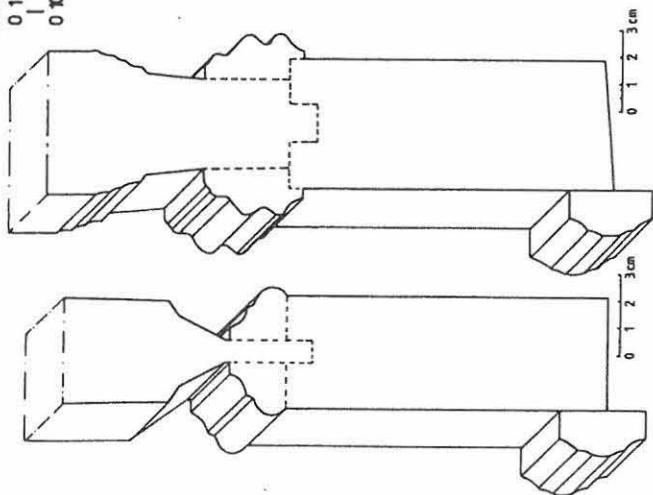

OVI
0 14

OVI
0 12
0 13

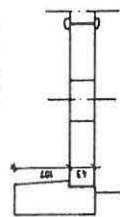

OVET
0 1
0 10

DET.
OVET

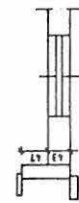
OVET 1,2,3,4,5,6
SOVELTAEN 7,8,9,10,12,13

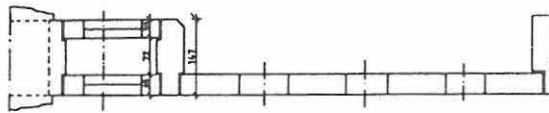
OVI 11

OVI 14

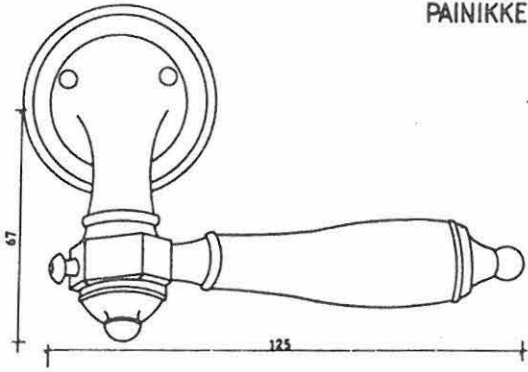
OVI 2

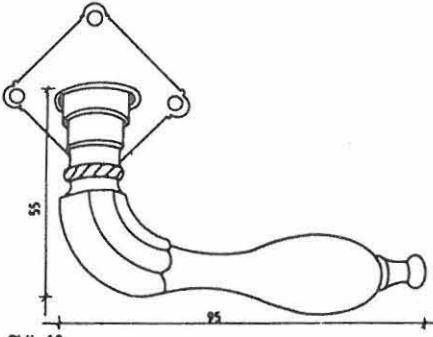
0 10 cm 20 cm

OVI 5

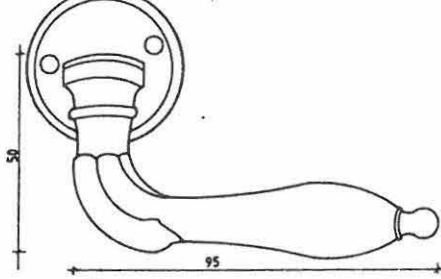
PAINIKKEET

OVI 6

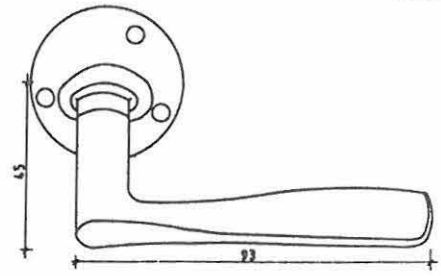

OVI 10

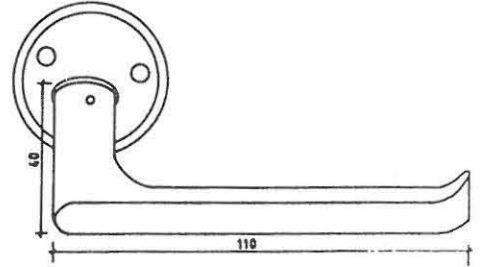

OVI 7

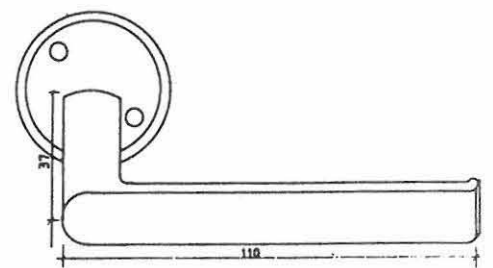
OVIEH HELAT
PAINIKKEET

OVET 8,12,13

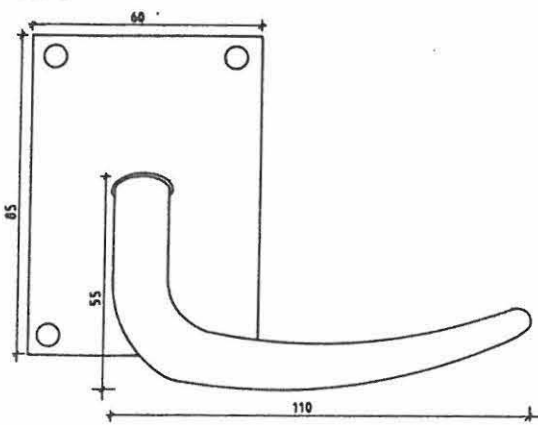
OVI 14

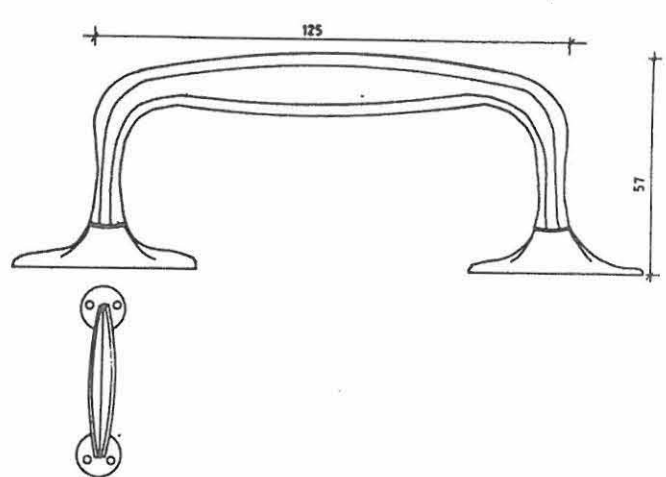
PAINIKKEET

VETIMET

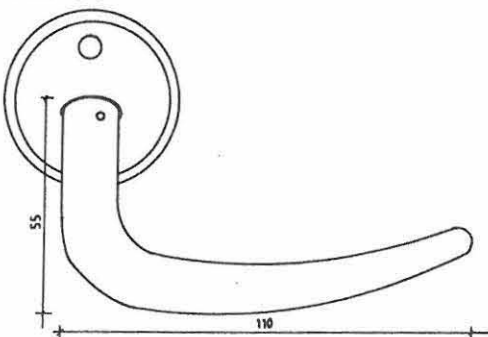
OVI 2

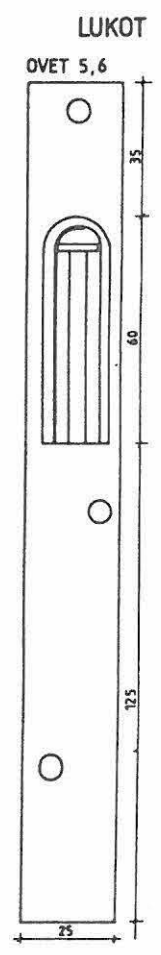
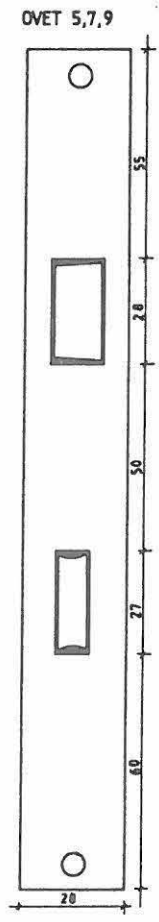
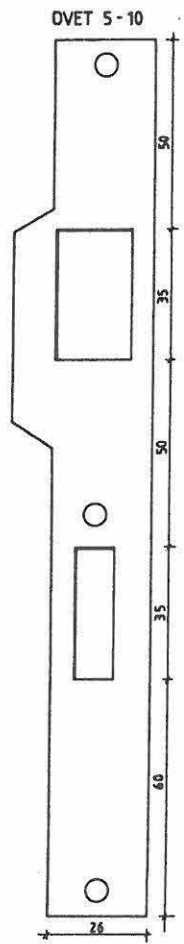
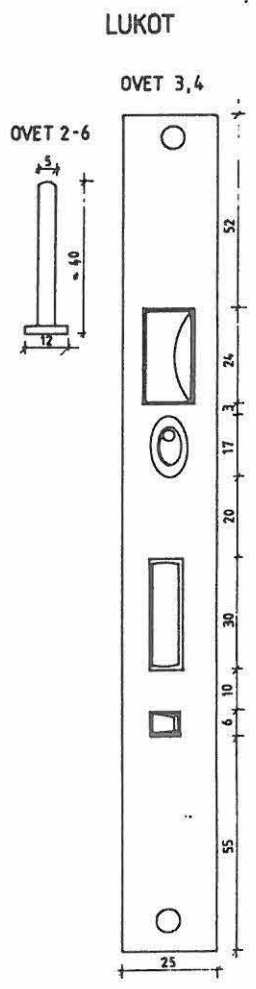
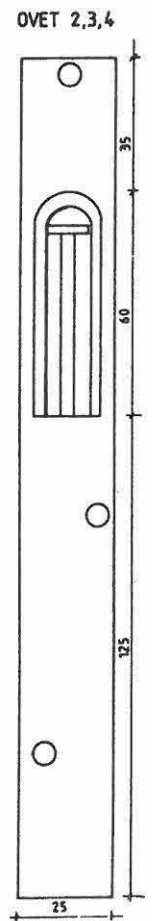
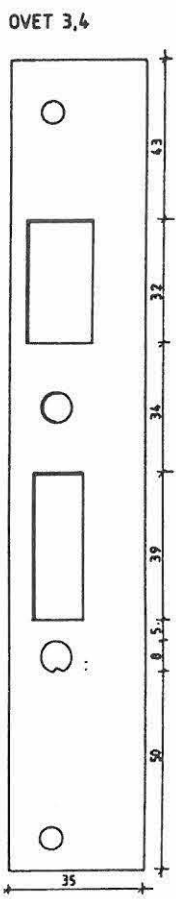
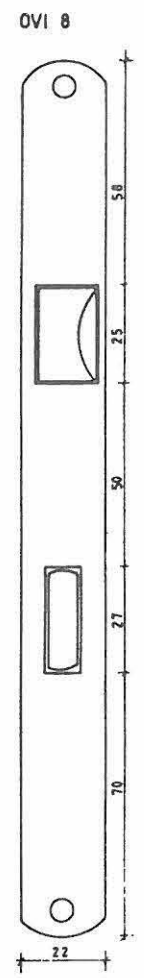
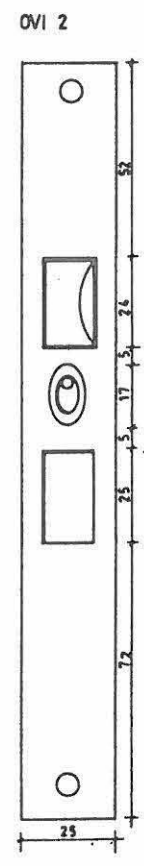
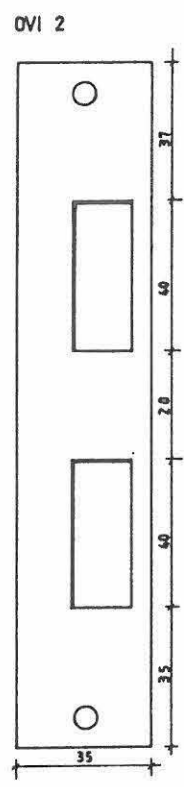
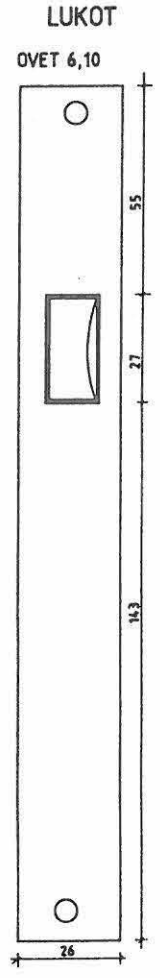
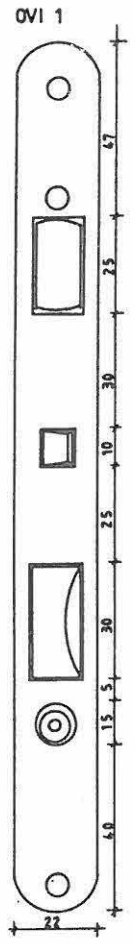
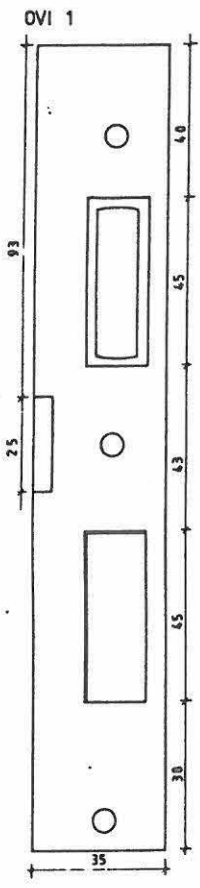
OVI 1

OVET 3,4,9

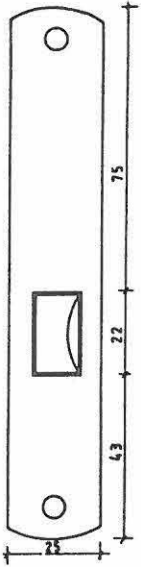

OVJEN HELAT LUKOT

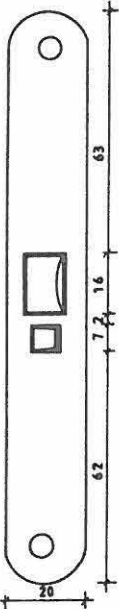

LUKOT

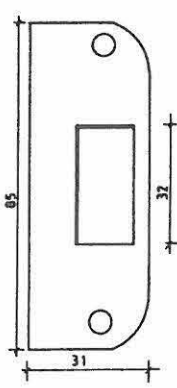
OVET 12,13

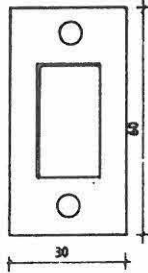
OVI 14

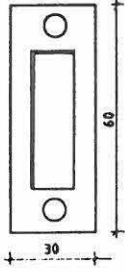
OVET 12,13,14

OVET 7,9

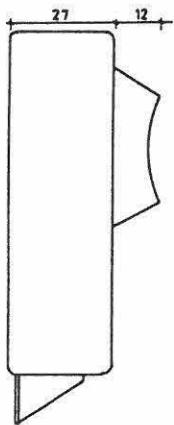

OVI 11

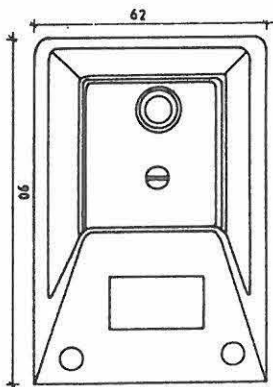
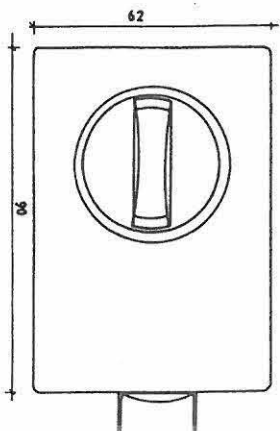
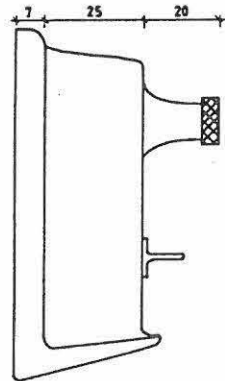

LUKOT

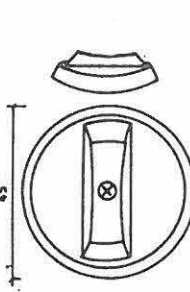
OVI 11

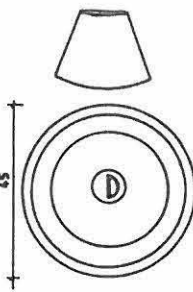
OVET 7,9

OVI 1

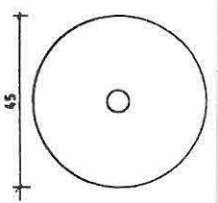

OVI 1

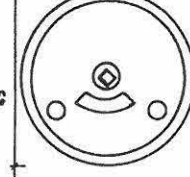

OVEN HELAT
LUKOT

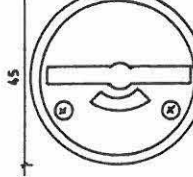
OVI 2

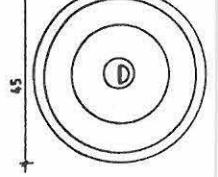
OVET 12,13

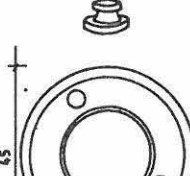
OVET 12,13

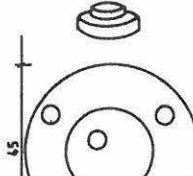
OVET 7, 11

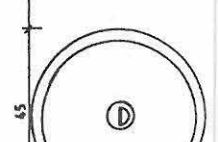
OVET 3,4

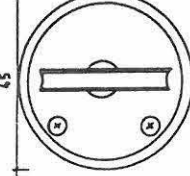
OVET 3,4

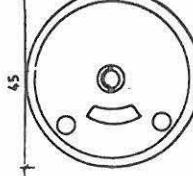
OVI 9

OVI 14

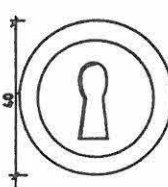

OVI 14

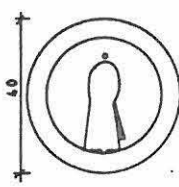

AVAINKILVET
AVAIN

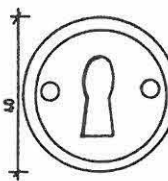
OVET 7,9

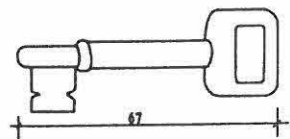
OVI 7

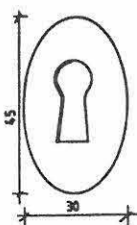
OVI 8

OVI 8

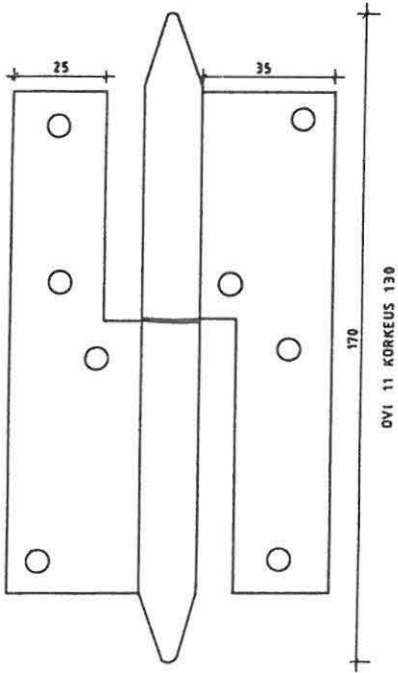

OVET 5, 10, 11

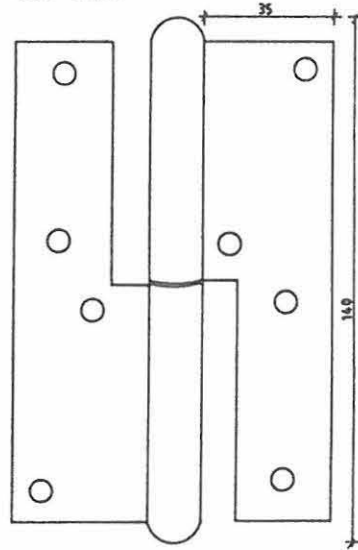

SARANAT

OVET 1-10 (v. 1904)

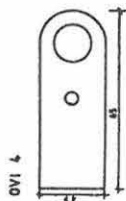
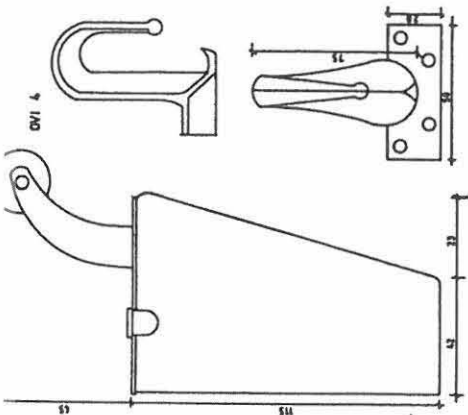
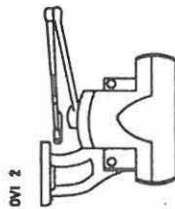
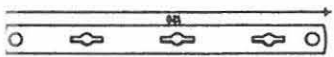
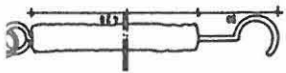
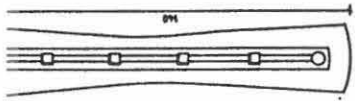
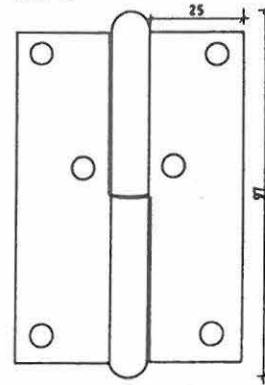

OVET 12,13

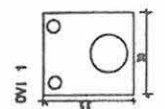
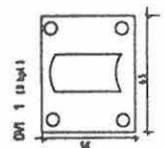
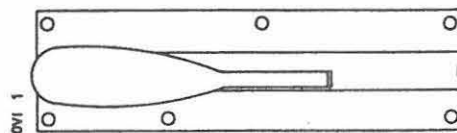
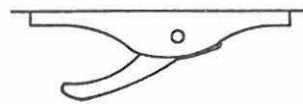

UVIEN MELAI
SARANAT

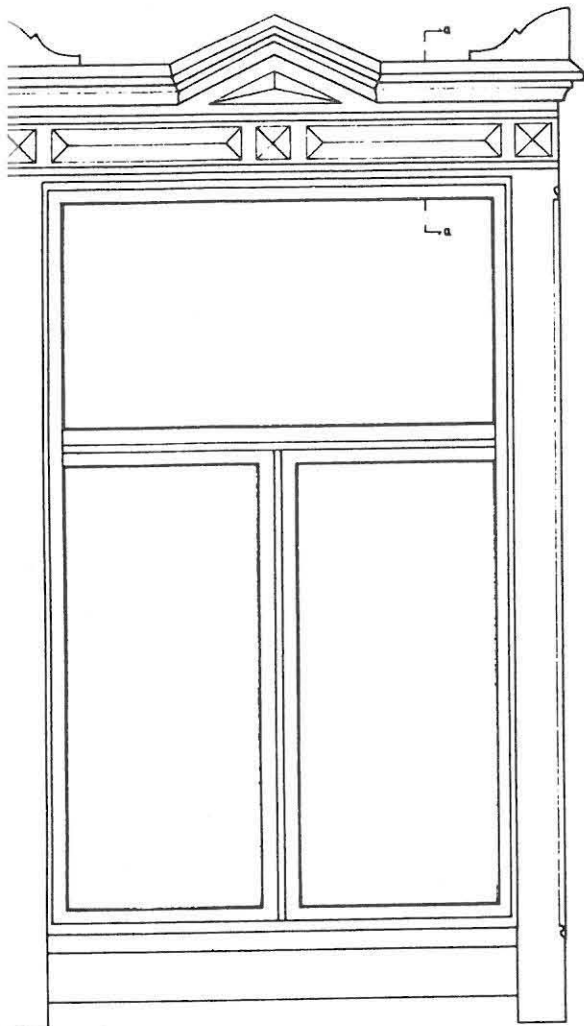
OVI 14

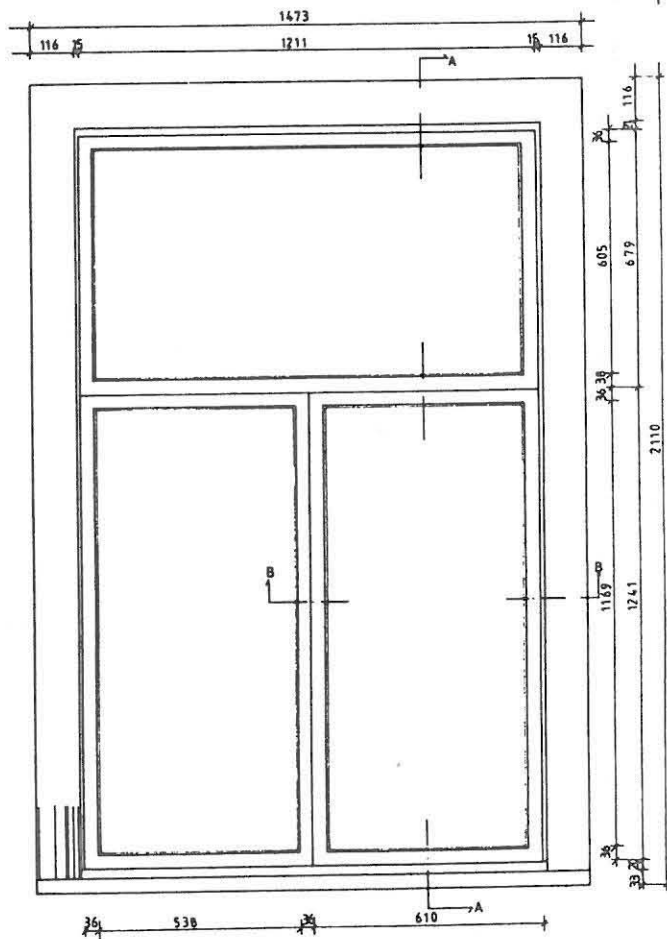
PITKÄSALPA

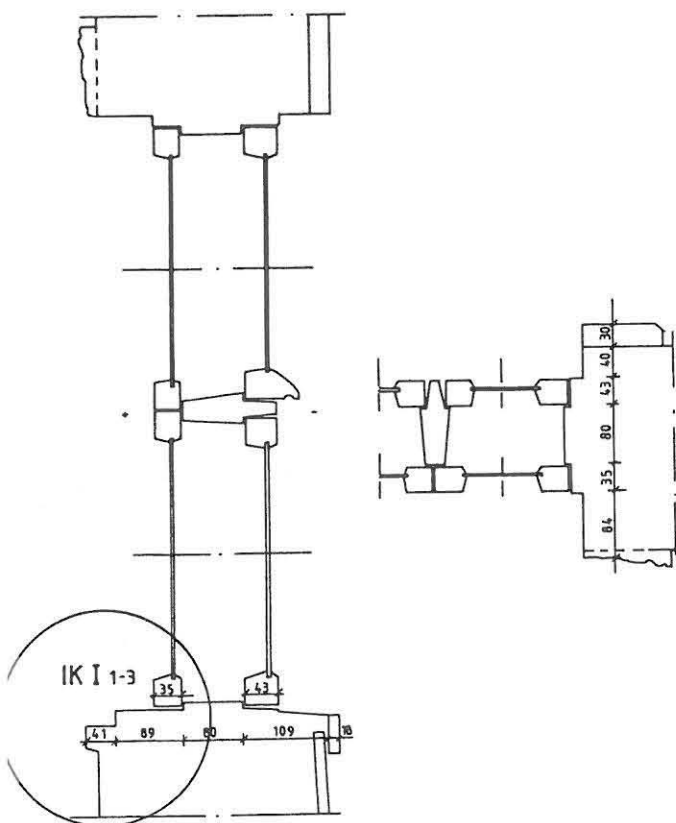
IKKUNAT
IK I-VII
1-3

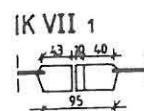
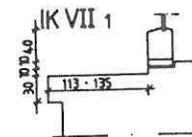
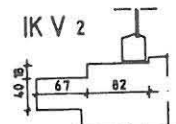
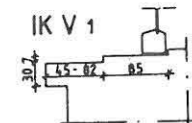
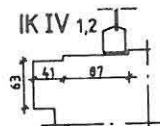
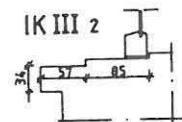
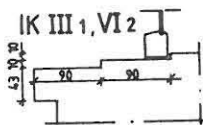
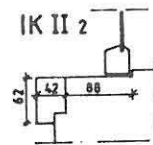
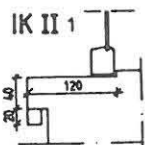
IKKUNAT
IK I-VII
1-3

DET.
IKKUNAT
IK I-VII
1-3

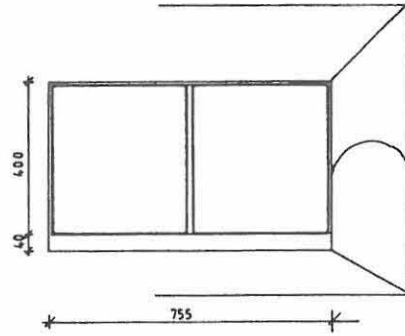
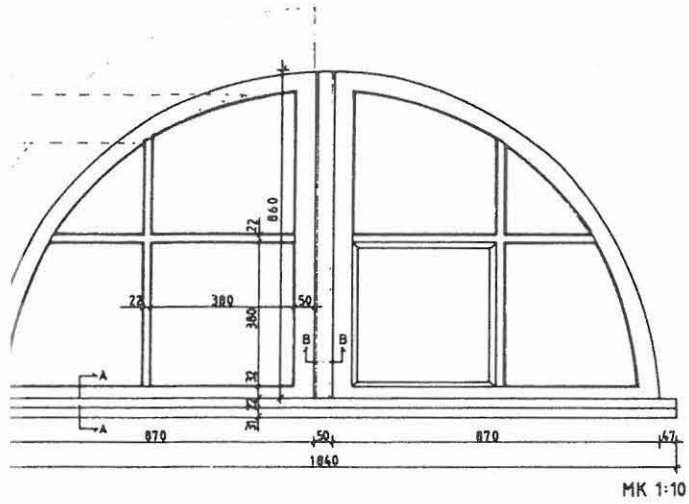

DET.
IKKUNAT
IK II-VII
1-2

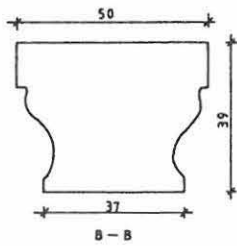
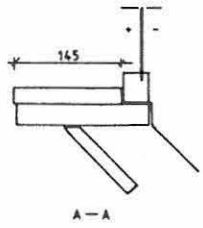
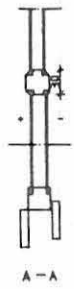
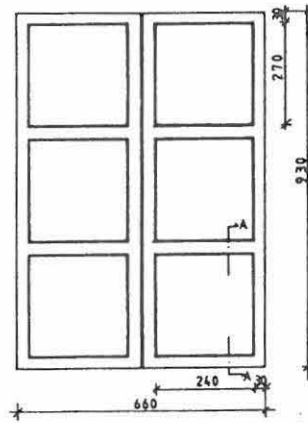

IKKUNA
IK IX
1
PÄÄTYKOLMIO

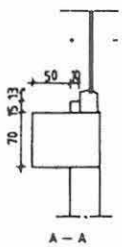
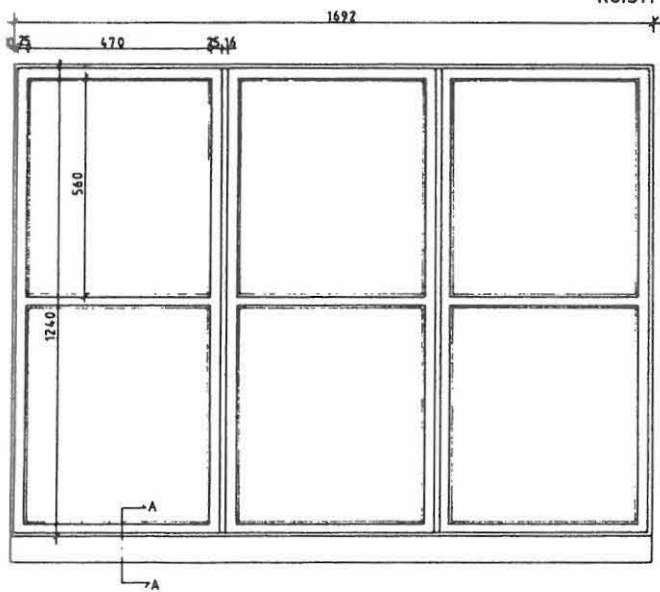
IKKUNAT
IK IX
2-5
ULLAKKO

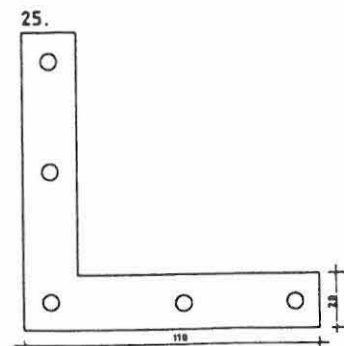
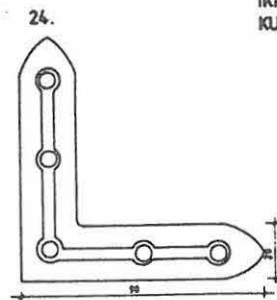
IKKUNAT
IK X
1-4
TORNI

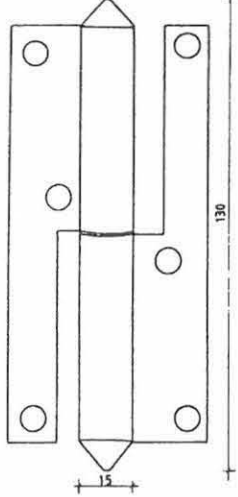
IKKUNAT
IK VIII
1-2
KUISTI

IKKUNOIDEN HELAT
KULMARAUDAT

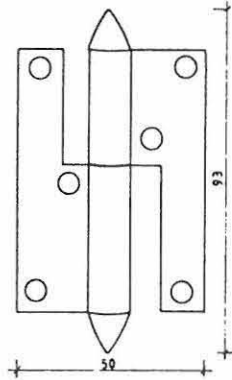

1. TORNI (v.1831)

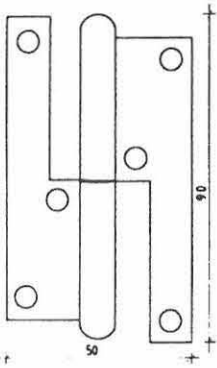

SARANAT

2. YLEENSÄ (v.1904)

3. LASITTU

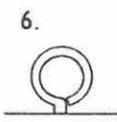
4. (v.1904)

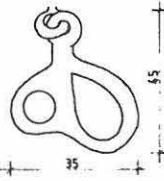
5.

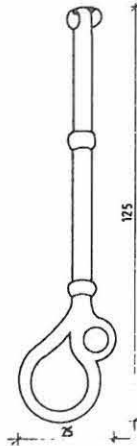
HAAT (JA VASTAKAPPALEET)

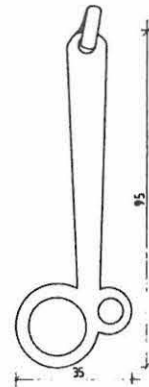
7. (v.1904)

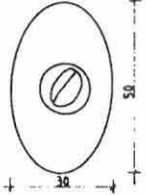
8. (v.1904)

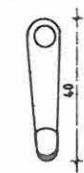
9.

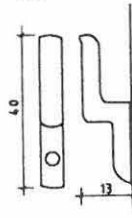
11. TORNI (v.1831)

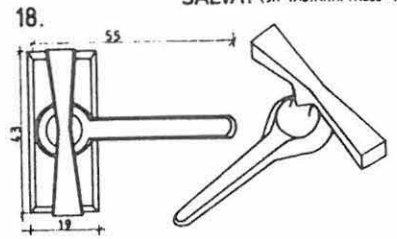
12. SALVAT (JA VASTAKAPPALEET)

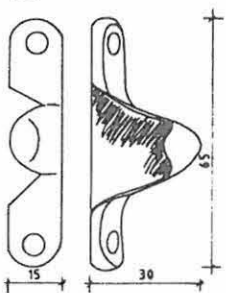
17.

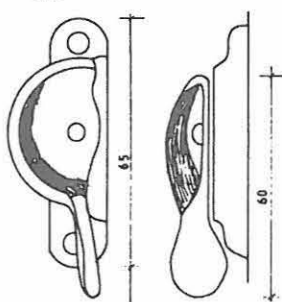
SALVAT (JA VASTAKAPPALEET)

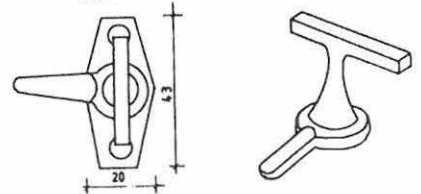
13.

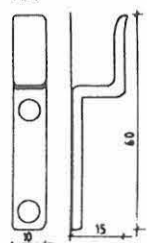
14.

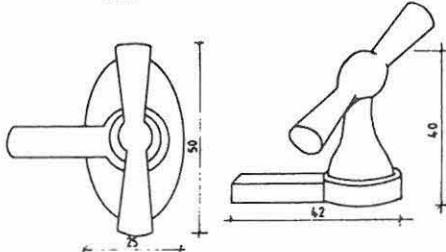
19.

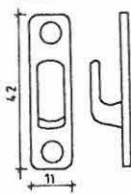
15.

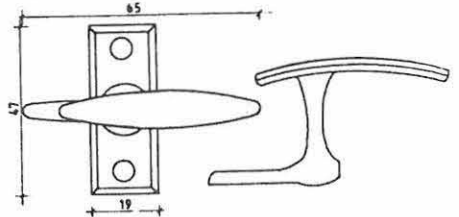
16.

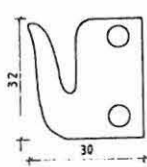
20.

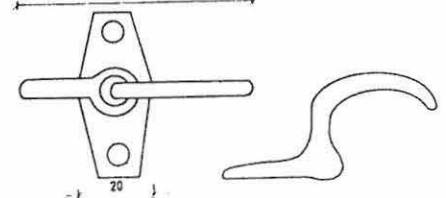
21.

22.

23.

KAJAANIN RAATIHUONEEN UUNIT

Intendentinkonttorin laatimassa suunnitelmassa v. 1826 on kuusi uunia:

- istuntosalissa I suuri, pohjaltaan nelionmuotoinen uuni
- huoneessa II, IV ja V nurkkaan 45° kulmaan sijoitettut uunit
- huoneessa VI samanlainen pienempi uuni
- huoneessa III pohjaltaan suorakaiteen muotoinen uuni
- uunien ja hirsiseinän väliin on piirretty palomuurit
(Rak H 56 M 2/11, liite A 3.1)

Kustannusarviossa mainitaan:

- 6 kpl suurempaa kaakeliuunia lasittamattomista neliskanttisista kaakeleista, maalataan liimavärillä
(kustannusarvio 25.1.1826)

Palovakuutus kirjassa v. 1843 uuneista todetaan:

- 6 kpl kaakeliuuneja, jousta 5 on vuorattu kaakelein ja 1 tiilin savukanavineen, rautaluukut ja valetut pellit arvioidaan 90 ruplaa
- 2 kpl savupiippuja, toisessa 2 tulisijaa, toisessa 4 tulisijaa, arvioidaan 5 ruplaa

Asemapiirroksessa oleva tulisijojen viitteellinen esitys vastaa intendentinkonttorissa tehtyä suunnitelmaa.

(Palovakuutus 1843, liite B1)

Pohjapiirros v. 1935 muutostyötä varten (wc:t portaan alle) esittää uunit seuraavasti:

- istuntosalissa I ja huoneissa III ja V pyöreät uunit (ilmeisesti peltikuoriset tiiliuunit)
- huoneessa II pohjaltaan suorakaiteen muotoinen uuni
- huoneessa IV nurkkaan vinottain rakennettu uuni
- keittiössä VI hellauuni
(piirustus 8.10.1935, liite A4)

Haastattelut eivät antaneet täyttä varmuutta uunien tyypeistä viimevaiheessa. Kuvaukset vastasivat lähinnä v. 1935 piirrosta tai, että kaikki uunit keittiön hellauunia lukuunottamatta olivat pyöreitä peltikuorisia uuneja.

Kaikki uunit purettiin 1960-luvun alun remontin yhteydessä. Samalla purettiin savupiiput ja palomuurit paitsi keittiöstä VI, jossa palomuuuri on jäljellä. Tilapäisesti lämmitykseen käytettiin sähköpattereita, joita lienee käytetty myös uunien ohella lisälämmönlähteinä. Hellauunin lisäksi on keittiössä ollut käytössä sähkölevy ainakin 1940-luvun lopulla.

Inventoinnin yhteydessä v. 1985 voitiin todeta:

- purettujen palomuurien kohtalla seinät olivat hirsipinnalla (muuten yleensä maalaus ja tapettikerrosten peittämät)
- kaikki palomuurit on ilmeisesti uusittu, sillä seinäpinnoitteissa kaksi eri rajakohtaa
- palomuurin uusiminen edellyttää uunin purkua - alkuperäiset uunit purettu, vaihdettu tai rakennettu uudelleen yksi kerrallaan jo ennen 1960-luvun remonttia
- lattiapinnoitteita on paikattu purettujen uunien nurkissa
- savupiippujen paikat näkyvissä sekä välipohjassa että katossa

Inventoinnin yhteydessä ullakolta löytyi kaksi lasittamatonta punaruskeaa kaakeliä ja toisen sisältä tiilenkappaleita. Sekä kaakelit että tiilet ovat käsityötä eikä niissä ole valmistajan leimoja. Kaakelit ovat ns. kulmakappaleita ja niiden mitat ovat 23 cm x 29 cm ja 12 cm x 29 cm. Kaakelit saattavat olla johonkin alkuperäiseen uuniin kuuluvia - mm. samanaikaisessa (v. 1828). Lappeenrannan raatihuoneessa on uunit alunperin vuorattu ruskeilla lasittamattomilla kaakelilla - tai v. 1863 uusittuun uuniin kuuluvia. (Kärki, Pekka: Lappeenrannan raatihuone Etelä-Karjalan maakuntaliiton vuosikirja 1964-65)

LIITE
B 4.31
Uunit

XXVI

Kaupungin hallinnon ja maistraatin arkistoista löytyviä tietoja raatihuoneen uunien korjauksista ja muutoksista:

Kaupunkilaiset ja maistraatti arvostelivat raatihuoneen rakennustyötä myös uunien osalta. V. 1839 todettiin, että yhden kamarin tiiliuuni (ilmeisesti huoneessa VI) on tehtävä uudelleen ja kaakeliuunit korjattava.
(tk 13.9.1839)

V. 1863 on yhden kamarin (huone II, III, IV tai V) uuni uusittu korjauskelvottomana kokonaan. Työ annettiin tavanomaisen käytännön mukaan "vähiten vaativalle".
(tk 24.8.1863)

Palotarkastusten yhteydessä vaadittiin uuneja korjattavaksi mm. v. 1868 viiden uunin korjausta. Myös v. 1870 vaadittiin uuneja korjattavaksi.
(tk 17.8.1868 ja 1.8.1870)

Tampuurin (huone VI) uuni todettiin v. 1876 olevan rappiotilassa teetettävä uusi.
(kv 30.5., 17.6. ja 24.8.1876)

Kaupungin palvelijan käyttämään kamariin (huone V, mahdollisesti myös IV) päätettiin v. 1893 tehdä uusi uuni, koska entinen katsottiin korjauskelvottomaksi.
(kv 25.8.1893)

Vahtimestarin eteishuoneeseen (huone VI) laitettiin v. 1906 kamiini "siten, että entinen uuni jätettiin purkamatta, huolimatta siitä joskin se jossain määrin kohottaisi palovakuutusmaksuja".
(rtkri 12.12.1905 ja kv 15.6.1906)

Vahtimestarin anomuksesta keittiön (huone VI) suuri muuri purettiin ja sijalle rakennettiin hellauuni v. 1916.
(rtkri 15.4., 1.5. ja 15.6.1916)

Istuntosalin (huone I) uuniin ei tietävästi ollut tehty korjausta suurempia muutoksia ennen v. 1924, jolloin se uusittiin kokonaan: entisen uunin paikalle korkea peltikuorinen tiiliuuni, joka näkyy v. 1928 otetussa valokuvassa.
(rtkri 15.5.1924 ja Kainuun Museo K 834:89)

Palotarkastuksessa määrättiin v. 1930 uusittavaksi poliisikamarin viereisen huoneen (huone III) ja vahtimestarin kamarin (huone V) uunit. Entisten sijaan ilmeisesti pyöreät peltikuoriset tiiliuunit.
(kh 27.6.1930 ja piirustus 8.10.1935)

Meno- ja tuloarviossa v. 1946 määräraha yhden uunin uusimiseen (vanhimmat uunit huoneessa II ja IV). (meno- ja tuloarvio v. 1946)

1800-luvun lopussa ja 1900-luvun alussa raatihuoneen uuneja valkaistiin. Ainakin yksi uuni tiilinen, muut alunperin lasittamatonta kaakelia.
(rtkri 21.7.1880 ja 26.7.1904)

1930-luvulta lähtien on talousarviossa pieniä summia uunien korjausta varten miltei vuosittain. Myös savupiiput ovat olleet huonossa kunnossa: v. 1947 pääsi ullakolla tuli irti savupiipun halkeamasta. Seuraavan vuoden talousarviossa määräraha savupiippujen korjaamiseen. Samalla on tehty keittiön hellauunille oma savupiippu entisen ullakolla tapahtuneen hormin vaakavedon sijaan.

Raatihuoneen lämmitys kuului kaupunginpalvelijan / vahtimestarin tehtäviin. Asuntona ainakin 1800-luvun jälkipuolelta 1950-luvun alkuun olivat huoneet V ja VI, aika-ajoin myös IV, joka välillä arkisto- ja virastohuoneena.

RAKENNUSTAITEEN SEURA SÄMFUNDET FÖR BYGGNADSKONST

KANSAINVÄLINEN JULISTUS MONUMENTTIEN SUOJELUSTA JA RESTAUROINNISTA (VENETSIAN JULISTUS 1964)

Alkaisempien polvien historialliset monumentit ovat täynnä sanomaa menneestä ja ovat nykyäänkin ikivanhojen perinteiden eläviä todistuskappaleita. Kansat ovat tulossa yhä tietoisemmiksi inhimillisten arvojen yhteydestä ja pitävät menneisyyden monumentteja yhteisenä perintönään. Ymmärrettään yhteinen vastuu niiden säilyttämisestä tuleville polville. Meidän velvollisuutenamme on jättää ne jälkeemme kaikessa altoudessaan.

On olennaista, että vanhojen rakennusten suojelua ja restaurointia ohjaavat periaatteet sovitaan ja kirjataan kansainvälisellä pohjalla. Jokainen maa on vastuussa periaatteiden soveltamisesta oman kulttuurinsa ja oman perinteensä puolestaan.

Ateenan julistus vuodelta 1931 määritteli ensimmäisen kerran nämä perusperiaatteet. Se oli auttamassa alkuun laajaa kansainvälistä liikettä, joka on konkretisoitunut kansainvälisessä asiakirjassa, ICOMIn ja UNESCO:n toiminnassa ja jälkimmäisen perustamassa Kulttuuriomaisuuden säilyttämisen ja entistämisen kansainvälisessä tutkimuskeskuksessa (ICCROM). Yhä mutkikkaammaksi ja moninaisemmaksi käyneitä ongelmia on käsitelty yhä tietoisemmin ja niitä on tutkittu kriittisesti. On aika ottaa julkilausuma uuden tarkastelun kohteeksi, jotta periaatteet voidaan selvitellä perusteellisesti ja laajentaa julkilausumaa uudella asiakirjalla.

Venetsiassa 25.—31. 5. 1964 kokoontunut II historiallisia monumentteja käsitellyt arkkitehtien ja teknisten asiantuntijoiden kansainvälinen kongressi hyväksyi tässä tarkoituksessa seuraavan tekstin:

Määrittelmät

1. artikla

Historiallisen monumentin käsite ei sulje sisäänsä vain yksittäisiä arkkitehtuuriloomusta, vaan myös kaupunkien tai maaseudun rakennusryhmiä, joihin liittyy todiste tietystä siviilisäilytyksestä, merkittävästä kehityskulusta tai historiallisesta tapahtumasta. Tämä ei koske vain huomattavia taiteellisia luomuksia, vaan myös vaatimattomampia menneisyyden taitoja, joiden ajan kuluminen on antanut kulttuurimerkitystä.

2. artikla

Monumenttien konservoinnissa ja restauroinnissa on turvaututtava kaikkiin tieteen ja tekniikan haaroihin, joista voi olla apua arkkitehtuuriperinnön tutkimisessa ja säilyttämisessä.

Tavoite

3. artikla

Monumenttien konservoinnin ja restauroinnin tarkoituksena on suojella niitä yhtä hyvin taideloomuksina kuin historiallisina todistuskappaleina.

Suojelu

4. artikla

Monumenttien suojelussa on olennaista, että niiden hoito on pysyvästi järjestetty.

5. artikla

Monumenttien suojelua helpottaa aina se, että niitä käytetään johonkin yhteiskunnallisesti hyödylliseen tarkoitukseen. Tällainen käyttö on sille toivottavaa, mutta se ei saa muuttaa rakennuksen pohjakaavaa tai taiteellista yleisilmettä. Uuden käytön vaatimia muutoksia voidaan tarkastella ja ne voidaan sallia vain näissä rajoissa.

6. artikla

Monumenttien suojelu edellyttää sen ympäristön säilyttämistä, ellei se ole mittakaavaltaan liian suuri. Jos perinteinen ympäristökokonaisuus on säilynyt, se on aina säätettävä. Rakennusryhmän keskinäisiä suhteita tai sävyä muuttava uudisrakentamista, purkamista tai muunnosta ei pidä sallia.

7. artikla

Monumenttia ei voi irrottaa siltä historiasta, josta se on todisteena eikä siltä ympäristöstä, johon se kuuluu. Monumentin tai sen osan siirtämistä ei voi sallia ellei monumentin säilyttäminen siltä vaadi tai ellei siltä oikeuta ensiarvoinen kansallinen tai kansainvälinen etu.

8. artikla

Veistoksen, maalauksen tai koristeen, joka on olennainen osa monumentista, saa siirtää paikaltaan vain jos tämä on ainoa keino sen säilyttämiseksi.

Restaurointi

9. artikla

Restaurointi on pitkälle erikoistunutta toimintaa. Sen tavoitteena on säilyttää ja tuoda esille monumenttien esteettinen ja historiallinen arvo ja se pohjautuu alkuperäisen materiaalin ja autenttisten dokumenttien kunnioittamiselle. Restauroinnin on päättyttävä siinä missä otaksutaan aikaa. Lisäksi kaiken välttämättömän lisärakentamisen on erotuttava arkkitehtonisesta kompositiosta ja sillä on oltava nykyajan leima. Ennen ja jälkeen restauroinnin on aina tehtävä arkeologinen ja historiallinen tutkimus monumentista.

10. artikla

Jos perinteinen tekniikka osoittautuu riittämättömäksi, monumenttia voi vahvistaa käyttämällä kaikkea sellaista nykyaikaista konservointi- ja rakennustekniikkaa, jonka tehon tieteellinen tieto on vahvistanut ja kokemus koetellut.

11. artikla

On kunnioitettava monumentin rakentamiseen eri aikakausina tehtyjä perusteltuja lisäyksiä, sillä tyylin yhtenäisyys ei ole restauroinnin tavoite. Jos rakennuksessa on päälle rakennettuja lisäyksiä eri aikakausilta, alla olevan vaiheen paljastaminen on oikeutettua vain poikkeusoloissa ja mikäli polistettava osa on merkitykseltään vähäinen, sekä mikäli esin tuleva materiaali on historialliselta, arkeologiselta tai esteettiseltä arvoltaan huomattava ja mikäli se on säilynyt kyllin hyvässä kunnossa, jotta toimenpide on oikeutettu. Työstä vastaava henkilö ei voi yksin arvioida kuinka tärkeitä eri tekijät ovat eikä päättää mitä voi hävittää.

12. artikla

Hävinneiden osien täydentämisen on liityttävä kokonaisuuteen harmonisesti, mutta samalla täydennysten on erotuttava alkuperäisestä, jotta restauroinnilla ei väärennetä taiteellista eikä historiallista totuutta.

13. artikla

Lisäykset voidaan esillä vain elleivät ne häiritse rakennuksen mielenkiintoisia osia, perinteistä miljööitä, kompositiion tasa-painoa tai sen suhdetta ympäristöönsä.

Historialliset palkat

14. artikla

Monumenttien sijaintipaikkojen on oltava erityisen huolellisuuden kohteena, jotta niiden eheys turvataan, sekä taataan, että ne kunnostetaan ja esitetään asianmukaisesti. Tällaisien paikkojen kunnostuksessa ja restauroinnissa on noudatettava edellisissä artikloissa esitettyjä periaatteita.

Kaivaukset

15. artikla

Kaivauksissa on noudatettava tieteellisiä normeja ja UNESCO:n vuonna 1956 hyväksymää suositusta, jossa määritellään arkeologisiin kaivauksiin sovellettavat kansainväliset periaatteet. Rauniot on säilytettävä ja on huolehdittava arkkitehtonisten elementtien ja löydettyjen esineiden pysyvän konservoinnin ja suojelun vaatimista toimista. Edelleen on helpotettava kaikki keinoin monumentin merkityksen ymmärtämistä, ja se on tuotava esiin vääristämättä.

Kuitenkin kaikki rekonstruointi on suljettava pois a priori. Voidaan esillä vain anastyyloosi, toisin sanoen olemassa olevien, mutta irronneiden osien liittäminen paikoilleen. Täydentävä materiaali on välttämättä aina tunnistettava ja konservoitava ja sen muoto palautettava mahdollisimman vähäällä materiaalilla.

Julkaisutoiminta

16. artikla

Kaikessa säilyttämis-, restaurointi- tai kalvaustöissä on aina noudatettava täsmällistä dokumentointia laadulla analyttisellä ja kriittisellä raportilla, jolla havainnollistetaan piirroksin ja valokuvin.

Raporttien on sisällettävä kaikki kunnostustyön vaiheet, vahvistaminen, uudet järjestelyt ja eheyttäminen sekä työn kulussa todetut tekniset ja muutoseikat. Raportti on talletettava julkisen laitoksen arkistoon ja pidettävä tutkijoiden saatavilla. Raportin julkaiseminen on suositeltavaa.

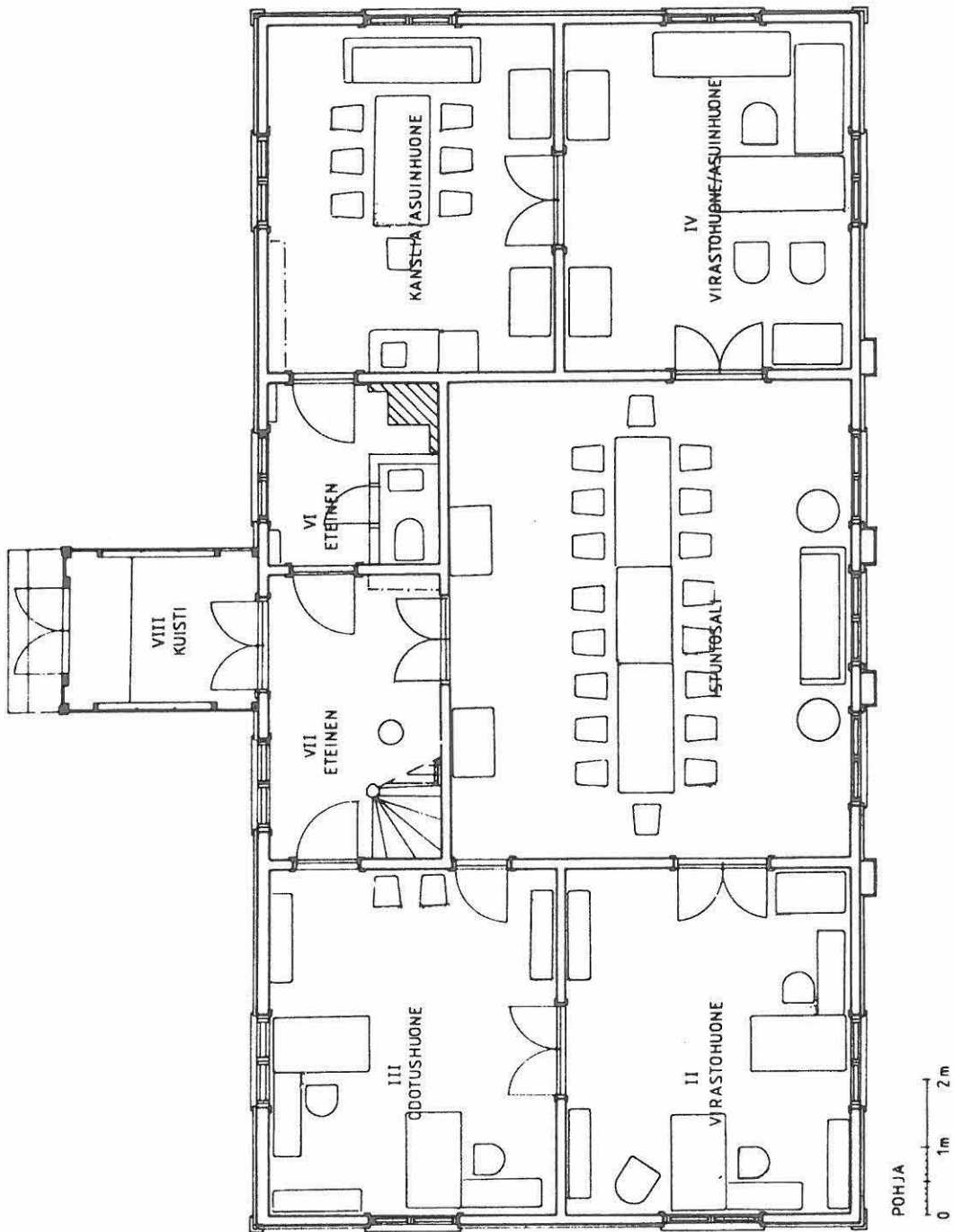
Seuraavat henkilöt osallistuivat monumenttien suojelun ja restauroinnin kansainvälisen julistuksen valmistelemaan komitean työhön:

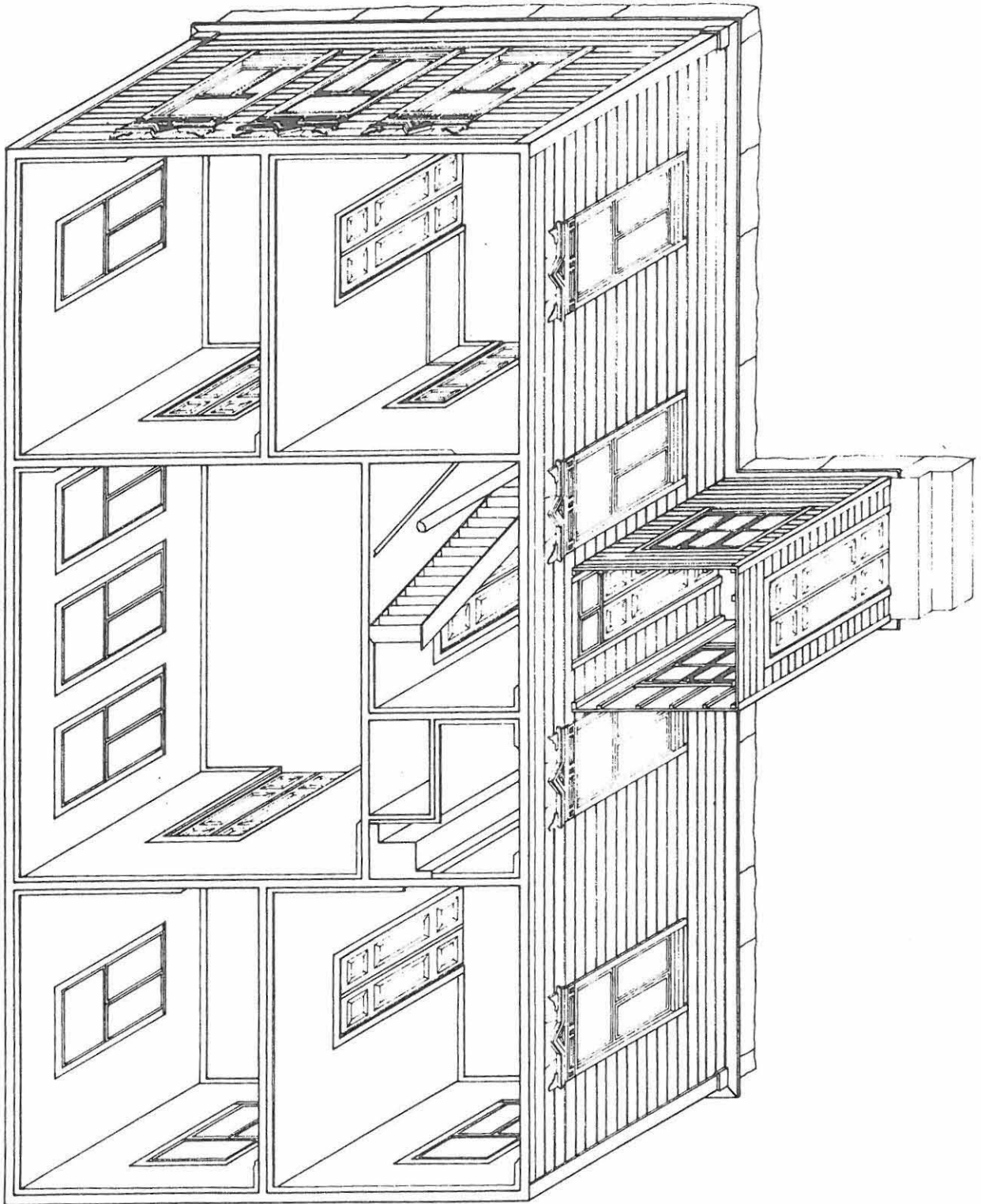
Piero Gazzola, Italia, puheenjohtaja,
Raymond Lemaire, Belgia, sihteeri,
José Bassigoda-Nonell, Espanja,
Luís Benavente, Portugali,
Djordje Boskovic, Jugoslavia,
Hiroshi Daifuku, Unesco,
P.L. de Vriese, Alankomaat,
Harald Langberg, Tanska,
Mario Matteucci, Italia,
Jean Marlet, Ranska,
Carlos Flores Marini, Meksiko,
Roberto Pane, Italia,
S.C.J. Pavel, Tšekkoslovakia,
Paul Philippot, ICCROM,
Victor Pimentel, Peru,
Harold Plenderleith, ICCROM,
Deoclelio Redig de Campos, Vatikaani,
Jean Sonnier, Ranska,
François Sorlin, Ranska,
Eustathios Sikas, Kreikka,
Gertrud Tripp, Itävalta,
Jan Zachwatowicz, Puola,
Mustafa S. Zbiss, Tunisia.

Rakennustaitteen seura — Samfundet för byggnadskonst ry. on perustettu vuonna 1955 tukemaan ja edistämään rakennustaidetta ja siihen liittyvää ympäristökuultuuria. Yhdistyksen asiantuntijajäsenenä ICOMOS-järjestö (International Council on Monuments and Sites) päämäärin toteuttamiseksi toimii ICOMOS-toimikunta. Julkaisemalla suomenkielisenä kansainvälisen rakennusmuistomerkkien konservoinnin ja restauroinnin julistuksen, [REDACTED]

[REDACTED] rakennustaitteen seura haluaa selkeyttää Suomessa ajankohtaisia keskustelua rakennusmuistomerkkiemme suojelussa, kunnostuksessa ja restauroinnissa noudatettavista periaatteista.

HUONEKOHTAINEN SISUSTUSSUUNNITELMA

I. ISTUNTOSALI: NEUVOTTELU, KOKOUS, EDUSTUS YM.

Seinät:

pinkopahville (seiniä ei koolata suoriksi, kerrokset jätetään pahvien alle) 4. tapetoinnin mukainen tapetti ja boordinauha, seinän yläosa maalataan valkoiseksi

Katto:

pinkovahvi maalataan valkoiseksi listat K1 paperoidaan ja maalataan valkoiseksi

Lattia:

kunnostetaan punertava lakattu lautalattia jalkalista J4, maalataan ruskeaksi tai tai samanaikaisen linoleumimaton (näyte) kaltainen matto sekä jalkalistat tyyppiä J4 maalataan tummanvihreäksi maton pilkkujen mukaan

Kalustus:

raatihuoneen Billnäs kalusteet: puusohva, tuolit, sohvapöytä, kevyempi kirjoituspöytä sekä pari tummaksi petsattua komerokaappia kunnostetaan. Lisäksi seinäkello, vanhat verhotargot, joihin vaaleat verhot.
uutena kalusteena vihreällä veralla peitetty neuvottelupöytä, verhoihin kätkeytyvät pimennysverhot, irrallinen valkokangas sekä kohtuullisesti AV-välineitä (yliolanheitin, diaprojektori ja pöytä), joita säilytetään em. komerokaapeissa. Kts. valokuva K 834:89/31.12.1928.

Varusteet:

keskuslämmityspatterit ja -putket maalataan seiiniin sopiviksi

II. VIRASTOHUONE: ARVOKAS TOIMISTO

Seinät:

vuoden 1904 jälkeisten tapetointien mukaan (II/5, 8, 11) pinkopahville (seiniä ei koolata suoriksi, kerrokset jätetään pahvien alle)

Katto:

II/5:n kanssa lautakatto kunnostetaan, vaalea liimaali
kattolista K1 maalataan valkoiseksi
II/8:n tai II/11:n pinkopahvi maalataan valkoiseksi
kattolistat K 3 + 4 maatalaan valkoisiksi

Lattia:

kunnostetaan tummanruskeaksi maalattu lautalattia ja maalataan ruskealla
jalkalista J3 kunnostetaan ja maalataan kuten lattia

Kalustus:

raatihuoneen vanhoja käyttökelpoisia kalusteita kunnostettuina lisäksi neutraaleja nykyaikaisia -säilytykseen irtonaisia komerokaappeja ja kirjahyllyjä

Varusteet:

keskuslämmityspatterit ja -putket maalataan seiiniin sopiviksi

III. ODOTUSHUONE: KANSLIA

Seinät: 1800-luvun liimamaalien mukainen maalaus suoraan hirsipintaan tehtyjen maalausten päälle (III ylä/ ala 1-3) (myöhemmät kerrokset poistetaan) katto- ja jalkalista vastaava rintalista seinän eriväristen osien väliin, maalataan valkoiseksi

Katto: kattopahvit poistetaan ja lautakatto kunnostetaan, liimamaali vaalea kattolista K1 maalataan valkoiseksi

Lattia: kunnostetaan punertava lakattu lautalattia ja maalataan okransävyisellä ruskealla jalkalista, alkuperäisen mallin mukainen J3 tai vaatimattomampi J1, maalataan kuten lattia

Kalustus: tarkoituksenmukainen, uusi, neutraalikalustus, ei kiinteitä komeroita ja hyllyjä

Varusteet: keskuslämmityspatterit ja -putket maalataan samavärisiksi kuin seinän alaosa

Huom ikkunat ja ovet myöhäisimpien maalausten kanssa samanaikaiset

Vaihtoehtona on pinnoittaa seinät puukuitulevyillä tai pinkopahvilla ja maalata. Tällöin voidaan säilyttää myöhemmät kerrokset, mutta pintavaikutelma on aivan toinen. Samoja tai vastaavia tapetteja kuin poistettavat, säilyy torin puoleisissa huoneissa.

IV. ASUINHUONE / VIRASTOHUONE: ARVOKAS TOIMISTO

Seinät: pinkopahville (seiniä ei koolata suoriksi, kerrokset jätetään pahvien alle) 1. tai 2. tapetoinnin mukainen tapetti ja boordinauha

Katto: pinkopahvi maalataan valkoiseksi listat K1 paperoidaan, maalataan valkoiseksi

Lattia: kunnostetaan tummanruskeaksi maalattu lankkulattia ja maalataan ruskealla jalkalista J3 maalataan kuten lattia

Kalustus: raatihuoneen vanhoja käyttökelpoisia kalusteita "pormestarin huoneen" kalusteet Billnäs-pöytä ja konttorituoli ym. kunnostettuna lisäksi neutraaleja nykyaikaisia - säilytykseen irtonaisia komerokaappeja ja kirjahyllyjä

Varusteet: keskuslämmityspatterit ja -putket maalataan seiniin sopiviksi

V. ASUINHUONE: SOSIAALI-, NEUVOTTELU-, TOIMISTOHUONE

Seinät: 1800-luvun liimamaalien mukainen maalaus suoraan hirsipintaan tehtyjen maalausten päälle (V 1-3 S) (myöhemmät kerrokset poistetaan) ei rintalistaa

Katto: kattopahvit poistetaan ja lautakatto kunnostetaan, liimamaali vaalea kattolista K1 maalataan valkoiseksi

Lattia: kunnostetaan maalattu lankkulattia, maalataan ok-ransävyisellä ruskealla jalkalista J2 mallin mukaan, maalataan kuten lattia

Kalustus: toimistohuoneena tarkoituksenmukainen, uusi, neutraali kalustus, ei kiinteitä komeriota ja hyllyjä (paitsi tarpeellisen vesipisteen vuoksi valmistettava erikoiskaluste) sosiaali / neuvottelutilan kalusteet raatihuoneen vanhoja: rihlattukoristeinen puusohva ja tuolit

Varusteet: keskuslämmityspatterit ja -putket maalataan seinän värisiksi

Huom ikkunat ja ovet myöhäisimpien maalausten kanssa samanaikaiset

Vaihtoehtona on pinnoittaa seinät puukuitulevyllä tai pinkopahville ja maalata se. Tällöin voidaan säilyttää myöhemmät kerrokset, mutta pintavaikutelma on aivan toinen. Samoja tai vastaavia tapetteja kuin poistettavat, säilyy torin puoleisissa huoneissa.

VI. TAMPUURI / KEITTIÖ: ETEISTILA / WC

Tilaan rakennetaan uudelleen wc entisen paikalle, oveksi 1930-luvun wc-ovi, palomuuuri ja savupiippu säilytetään.

Seinät: liimamaalien mukainen maalaus rakennuslevyille (IV 1-5 S) (kerrokset säilytetään) palomuuuri, lohkeamat korjataan ja maalataan wc pinnoitetaan tarkoituksenmukaisesti

Katto: kattopahvit poistetaan, lautakatto kunnostetaan, liimamaali vaalea, kattolista K1, maalataan valkoiseksi wc:n alaslaskettu katto maalataan vaaleaksi, yksinkertainen kattolista

Lattia: matot on poistettu, uusi leveä ponttilautalattia maalataan okranruskeaksi jalkalista J1, maalataan kuten lattia wc:n lattiaan ruskea muovimatto, nostetaan seinälle ja yksinkertainen jalkalista

Kalusteet ja varusteet:

asiallinen wc-kalustus, keskuslämmityspatterit maalataan kuten seinät sähköpääkeskus ja valokatkaisijat tässä tilassa samoin palo- ja murtohälytyskeskus, minkä vuoksi seinät pinnoitetaan rakennuslevyillä

VII. PORSTUA: ETEINEN

On purettu 1930-luvulla rakennettu kevyt väliseinä ja portaan alta wc:t ja avattu ovi eteisestä istuntosaliin - palautetaan nyk. ulko-ovi alkuperäiselle paikalleen eteisen ja istuntosalin väliseksi oveksi. Heloitukseksi hankitaan muiden vanhojen helojen kaltaiset helat.

Ulkoseinän kunto on tarkistettu ja korjattu tarpeelliselta osin.

Ullakon porras on muuttunut avoportaaaksi ja sen yläpää varustetaan lämpöeristetyllä saranoidulla luukulla. Kaiteet ja niiden kiinnitykset kunnostetaan ja maalataan.

Yläpohja on lämpöeristetty.

Seinät:

liimamaalien mukainen maalaus suoraan hirrelle tehtyjen maalikerrosten päälle (VII ylä/ala 1-2 S) (myöhempien kerrosten vähäiset jäänteet poistetaan)
katto- ja jalkalista vastaava rintalista seinän eriväristen osien väliin, maalataan valkoiseksi

Katto:

lautakatto kunnostetaan, liimamaali vaalea, kattolistat K1 - K3 kunnostetaan, maalataan

Lattia:

uusi leveä ponttilautalattia maalataan okranruskeaksi
jalkalista J1, maalataan kuten lattia

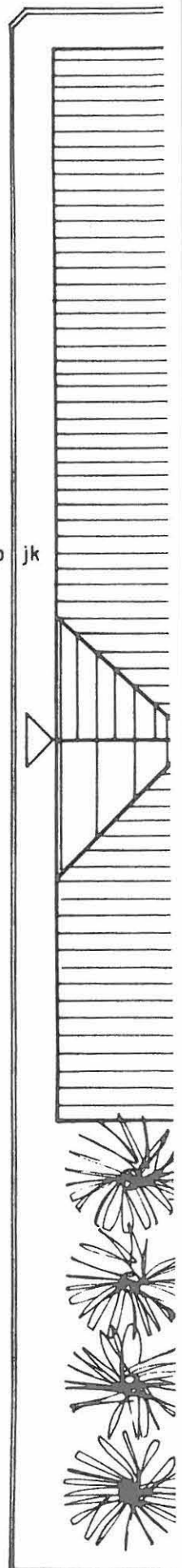
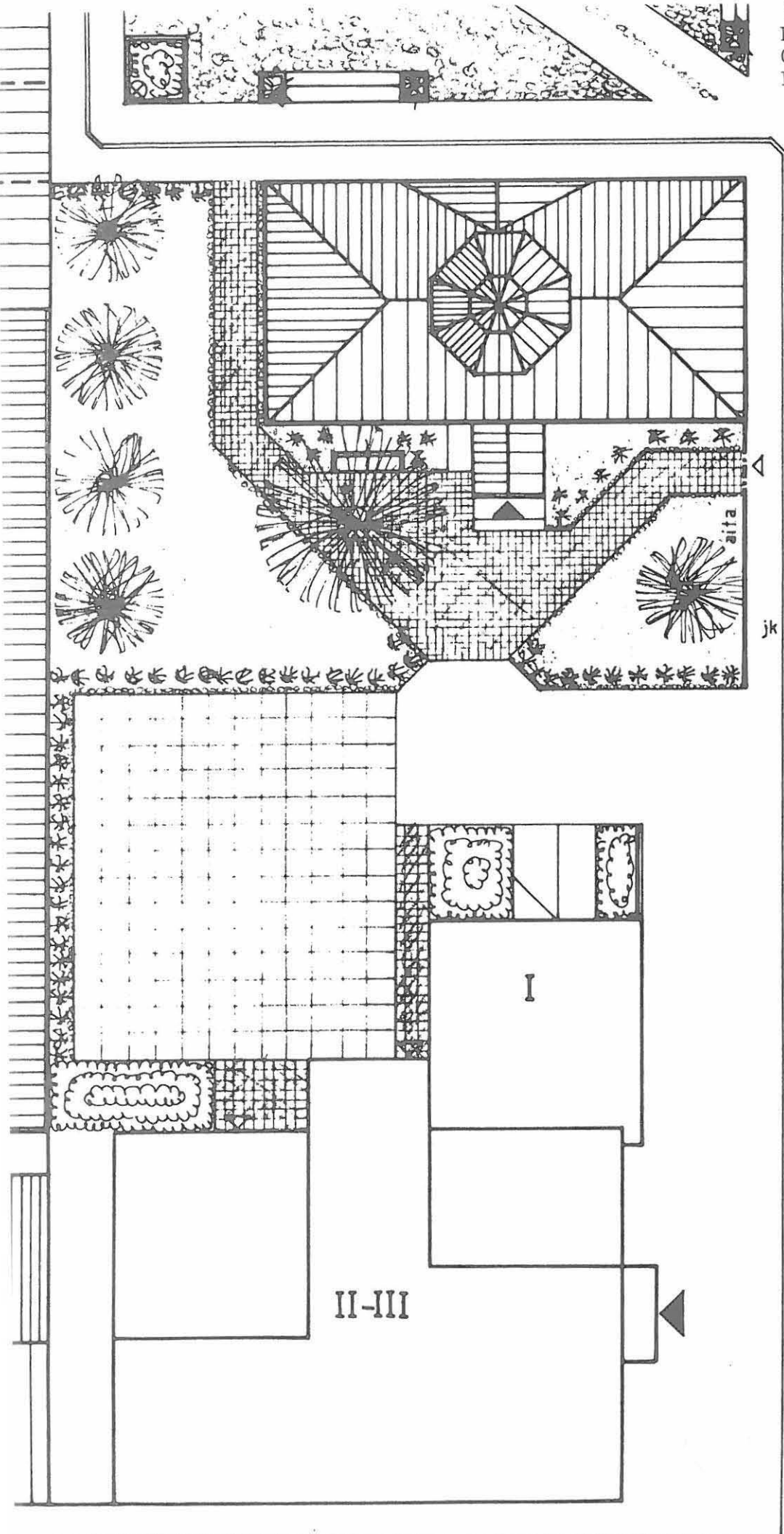
Kalusteet:

naulakko VI:n vastaiselle seinälle ja irtonainen vaateteline portaan alle, esim. raatihuoneen vanhoja
portaata maalataan kuten lattia, kaiteet kuten listat

VII. KUISTI

Kuisti maalataan ulkoseinän värien mukaan sisältä ja päältä.
Lattia maalataan.

Tehdään uusi ulko-ovi alkuperäiselle paikalleen siirretyn tilalle.

Linnankatu

IV

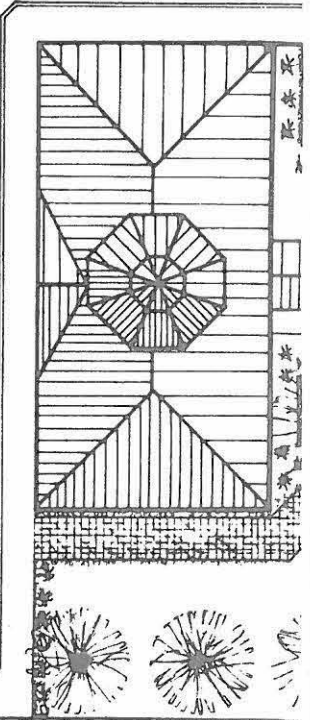
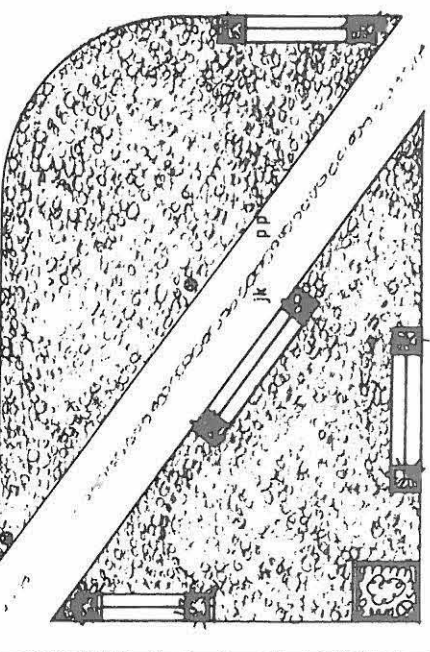
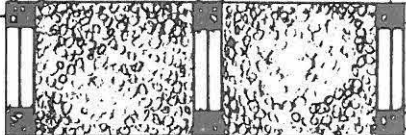
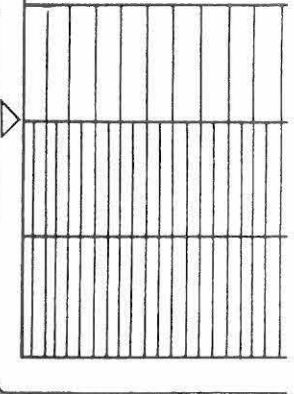
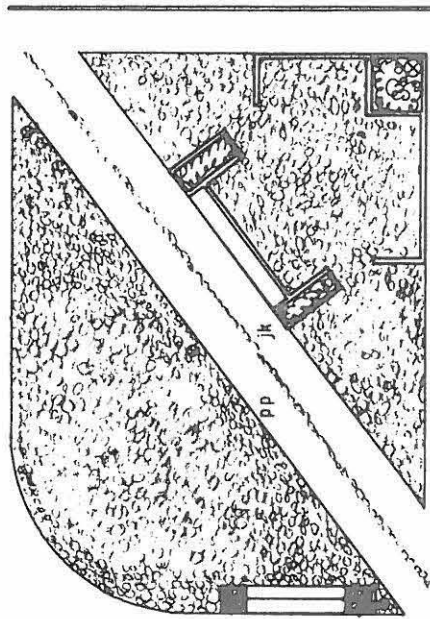
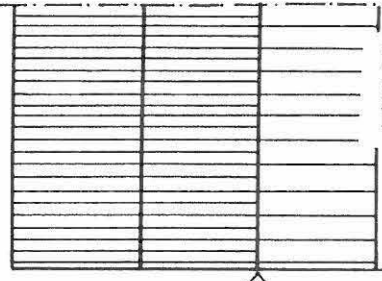
ILYAKAHVILA

pp jk

Kauppakatu

LIITE
C 3.2
L. tori

XXX
uudisrakennus I-II

KAUKAHVILA

jk pp

jk

pp

jk

IV

I